

לאומי | דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2017

דוח זה אינו מהווה דוח תקופתי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970. הדוח התקופתי (אשר כולל את כל הפרטים לגבי דירקטורים ונושאי משרה בכירה הדרושים לפי הוראות בנק ישראל) דוח על הסיכונים והערכת האקטואר של זכויות עובדים נמצאים באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il. הדוח על הסיכונים ותאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il אודות < מידע כספי ואסיפות < גילויים פיקוחיים נוספים < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח רווח והפסד מאוחד
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2015	2016	2017	ביאור	
		במיליוני ש"ח		
8,784	9,552	10,069	2	הכנסות ריבית
1,666	2,026	2,023	2	הוצאות ריבית
7,118	7,526	8,046	2	הכנסות ריבית, נטו
199	(125)	172	13,30	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,919	7,651	7,874		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
1,610	1,282	919	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,092	3,967	4,138	4	עמלות
595	159	371	5	הכנסות אחרות
6,297	5,408	5,428		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
5,544	5,422	5,272	6	משכורות והוצאות נלוות
1,678	1,697	1,661	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
5	-	-	17	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
1,609	1,461	1,568	7	הוצאות אחרות
8,836	8,580	8,501		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,380	4,479	4,801		רווח לפני מסים
1,691	1,717	1,692	8	הפרשה למסים על הרווח
2,689	2,762	3,109		רווח לאחר מסים
			15	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
177	66	92		
רווח נקי				
2,866	2,828	3,201		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(31)	(37)	(29)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,835	2,791	3,172		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)				
1.92	1.85	2.10	9	רווח נקי בסיסי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.92	1.84	2.10	9	רווח נקי מדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם. לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

רקפת רוסק-עמינח
 מנהל כללי ראשי

שלמה גולדפרב
 סגן מנהל כללי בכיר
 חשבונאי ראשי
 ראש חטיבת החשבונאות

דוד ברודט
 יושב ראש הדירקטוריון

עומר זיו
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 5 במרס 2018

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח			
2,866	2,828	3,201	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
31	37	29	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,835	2,791	3,172	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
(423)	(281)	259	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(9)	(11)	(39)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
683	(928)	(1,177)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
11	(20)	(10)	חלקו של הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
262	(1,240)	(967)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
(161)	376	232	השפעת המס המתייחס
רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים			
101	(864)	(735)	
-	-	-	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
101	(864)	(735)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
2,967	1,964	2,466	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
31	37	29	בניכוי רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,936	1,927	2,437	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף שנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר. ראה גם [ביאור 23](#).

ראה גם [ביאור 10](#) בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר

31 בדצמבר			
2016	2017	ביאור	נכסים
במיליוני ש"ח			
74,757	82,067	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,201	77,299	12	ניירות ערך ^{(א)(ב)}
1,284	1,161		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,450	271,216	13,30	אשראי לציבור
(3,493) ^(ד)	(3,264)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
261,957	267,952		אשראי לציבור, נטו
642	715	14	אשראי לממשלות
901	807	15	השקעות בחברות כלולות
3,147	2,986	16	בניינים וציוד
17	16	17	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,654	9,573	א28,ב28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
8,043 ^(ד)	8,262	18	נכסים אחרים ^(א)
438,603	450,838		סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
346,854	362,478	19	פיקדונות הציבור
3,394	5,156	20	פיקדונות מבנקים
900	452		פיקדונות מממשלות
539	558		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
22,640	15,577	21	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
10,677	9,740	א28,ב28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
21,885	23,324	22,ד30	התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}
406,889	417,285		סך כל ההתחייבויות
31,347	33,167	א25	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
367	386		זכויות שאינן מקנות שליטה
31,714	33,553		סך כל ההון
438,603	450,838		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 33.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 12](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 484 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2016 - 488 מיליון ש"ח).

(ד) סוג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על השינויים בהון
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

סך כל הון המניות וקרנות ההון	קרנות הון		פרמיה	הון מניות במיליוני ש"ח	
	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	הון המניות וקרנות ההון			
8,221	33	1,129	7,059	יתרה ליום 1 בינואר 2015	
-	-	-	-	רווח נקי	
-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו	
10	10	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	
-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	
-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות	
-	-	-	-	שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה	
8,231	43	1,129	7,059	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	
-	-	-	-	רווח נקי	
636	(7)	593	50	הנפקת מניות	
-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	
-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו	
-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות	
8,867	36	1,722	7,109	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	
-	-	-	-	יישום רפורמת המס בארה"ב ^(ב)	
-	-	-	-	רווח נקי	
-	(8)	7	1	הנפקת מניות	
10	10	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	
-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	
-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות	
-	-	-	-	דיבידנד ששולם	
8,877	38	1,729	7,110	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017	

- (א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
(ב) כולל 3,338 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד (31 בדצמבר 2016 - 2,372 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2015 - 1,849 מיליון ש"ח) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין, ראה [ביאור 25.ד.1](#).
(ג) השפעת מסים על ההכנסה הנובעת משינוי בשיעורי המס בגין רפורמת המס אשר נזקפו מרווח כולל אחר לעודפים.
הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	עודפים שנצברו ^(ב)	הפסד כולל אחר מצטבר
26,138	340	25,798	(42)	19,168	(1,549)
2,866	31	2,835	-	2,835	-
(19)	-	(19)	-	(19)	-
10	-	10	-	-	-
101	-	101	-	-	101
42	-	42	42	-	-
(10)	(10)	-	-	-	-
(21)	(21)	-	-	-	-
29,107	340	28,767	-	21,984	(1,448)
2,828	37	2,791	-	2,791	-
636	-	636	-	-	-
(864)	-	(864)	-	-	(864)
17	-	17	-	17	-
(10)	(10)	-	-	-	-
31,714	367	31,347	-	24,792	(2,312)
-	-	-	-	14	(14)
3,201	29	3,172	-	3,172	-
-	-	-	-	-	-
10	-	10	-	-	-
(735)	-	(735)	-	(10)	(725)
(10)	(10)	-	-	-	-
(627)	-	(627)	-	(627)	-
33,553	386	33,167	-	27,341	(3,051)

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
2,866	2,828	3,201	רווח נקי לשנה
			התאמות:
666	(28)	68	חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)
655	663	662	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)
45	-	-	הפחתות
199	(125)	172	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
3	-	-	הפסדים של נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
(11)	(44)	(9)	רווח ממכירת אשראי
(1,075)	(857)	(187)	רווחים ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(62)	116	45	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(522)	(7)	-	רווח ממימוש השקעות בחברות כלולות
(485)	(66)	(278)	רווח ממימוש בניינים וציוד
283	6	11	הפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
10	10	-	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
(278)	43	(231)	מסים נדחים - נטו
^(א) 434	^(א) 261	(42)	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול (קיטון) בעודף העתודה על היעודה
118	312	100	ריבית שהתקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אג"ח זמין למכירה
722	782	671	ריבית שטרם שולמה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
6	591	447	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
13	-	(2)	אחר, נטו
			שינוי נטו בכספים שוטפים:
888	(207)	(1,085)	פיקדונות בבנקים
(9,345)	^(א) (2,986)	(8,017)	אשראי לציבור ^(ב)
76	(189)	(73)	אשראי לממשלות
236	480	123	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
5,664	595	1,077	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,112	3,322	2,948	ניירות ערך למסחר
(807)	^(א) (179)	(111)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(708)	(447)	2,094	פיקדונות מבנקים
24,931	18,358	17,817	פיקדונות הציבור
275	156	(387)	פיקדונות מממשלות
(300)	(399)	19	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(4,538)	(314)	(915)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
(869)	369	317	התחייבויות אחרות
20,202	23,044	18,435	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) כולל פעילות שוטפת מרכישת ניכיון חייבים. ראה [כ"אור 30](#).

(ג) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם. לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [כ"אור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
-	-	(74)	רכישת אגרות חוב לפדיון
(81,408)	(92,212)	(90,845)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
33,513	35,438	42,394	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
30,366	45,457	45,187	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
-	-	128	תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון
317	2,723	96	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(20)	-	17	רכישת מניות בחברות כלולות
711	73	-	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(627)	(634)	(637)	רכישת בניינים וציוד
562	99	315	תמורה ממימוש בניינים וציוד
3	2	-	תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
^(X) 57	^(X) 200	373	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
(16,526)	(8,854)	(3,046)	מזומנים נטו לפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
2,606	4,442	-	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,698)	(3,892)	(7,734)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	(627)	דיבידנד ששולם לבעלי המניות
(10)	(10)	(10)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
(41)	-	-	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
42	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
(3,101)	540	(8,371)	מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)
575	14,730	7,018	גידול במזומנים ושווי מזומנים
57,561	58,130	72,269	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
(6)	(591)	(447)	השפעת תנועות בשער חליפין על יתרות מזומנים
58,130	72,269	78,840	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
9,830	9,864	10,057	ריבית שהתקבלה
(3,209)	(3,041)	(2,447)	ריבית ששולמה
1,013	48	176	דיבידנדים שהתקבלו
(1,419)	(1,629)	(1,855)	מיסים על הכנסה ששולמו

(א) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
 לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון.

ראה [ביאור 5.1.1](#).

ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק יחידות PSU. כתוצאה מכך סווגו 10 מיליון ש"ח מהתחייבויות אחרות לקרן עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ראה [ביאור 24 א](#).

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 119 מיליון ש"ח.

במשך השנה הונפקו מניות כנגד המרת זכויות שנצברו לטובת העובדים בסך 636 מיליון ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 37 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, למידע נוסף ראה [ביאור 35](#).

עמוד	פירוט הביאורים	
112	עיקרי המדיניות החשבונאית	1
136	הכנסות והוצאות ריבית	2
137	הכנסות מימון שאינן מריבית	3
138	עמלות	4
138	הכנסות אחרות	5
139	משכורות והוצאות נלוות	6
139	הוצאות אחרות	7
140	הפרשה למסים על הרווח	8
146	רווח למניה רגילה	9
147	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	10
149	מזומנים ופיקדונות בבנקים	11
149	ניירות ערך	12
157	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	13
160	אשראי לממשלות	14
161	השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה	15
164	בניינים וציוד	16
165	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	17
166	נכסים אחרים	18
167	פיקדונות הציבור	19
168	פיקדונות מבנקים	20
168	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	21
169	התחייבויות אחרות	22
169	זכויות עובדים	23
185	עסקאות תשלום מבוסס מניות	24
186	הון, הלימות הון, מינוף ונזילות	25
195	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	26
202	שעבודים ותנאים מגבילים	27
204	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	28
211	מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים	29
228	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	30
248	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	31
250	נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון	32
254	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	33
266	בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו	34
273	תמצית הדוחות הכספיים של הבנק	35
276	אירועים לאחר תאריך המאזן	36

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק מוצגת [כביאור 35](#). הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 5 במרס 2018.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

הבנק - בנק לאומי לישראל בע"מ.

הקבוצה - הבנק וחברות בנות שלו.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות מאוחדות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל, בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

עלות - עלות בסכום מדווח.

שווי הוגן - מחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או לחילופין המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתפי שוק במועד המדידה.

יתרת חוב רשומה - יתרת חוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית - כללים הנקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך, המוסד לתקינה חשבונאית וגופים נוספים בארה"ב. הכללים מיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-(FAS 168 (ASC 105-10), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

תקני דיווח כספי בינלאומיים - תקנים ופרשנויות שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים הכוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) ופרשנויות של הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC).

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית.

בדבר פירוט תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים אשר יישמו לראשונה ראה [סעיף \(כז\) להלן](#).

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת.

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל ראה [סעיף \(ד\) להלן](#).

3. בסיס המדידה

3.1 כללי

הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקן חשבונאות 12 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות והוראות המפקח על הבנקים.

3.2 מאזן

- פריטים לא כספיים ופריטי הון (בעיקר בניינים וציוד); השקעות במניות שאין להן מחיר מצוטט בשוק פעיל; הוצאות להפחתה בקשר להנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים, מיסים נדחים, נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים ונכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה) מוצגים בסכומים מדווחים.
- פריטים כספיים מוצגים במאזן בערכים נומינליים היסטוריים לתאריך המאזן למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים הנמדדים בשווי הוגן.
- השקעה בחברות כלולות נקבעת על בסיס הדוחות הכספיים של חברות אלו, בסכומים מדווחים או מתורגמים לשקל חדש.

3.3 דוח רווח והפסד

- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון פחת והפחתות והוצאות והכנסות מראש) או מהפרשות הכלולות במאזן נגזרות מהתנועה בין סכום מדווח ביתרת פתיחה לבין סכום מדווח ביתרת סגירה.
- חלק הבנק בתוצאות הפעולות של חברות מוחזקות וחלקם של בעלי המניות החיצוניים בתוצאות של חברות מאוחדות נקבע על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים של חברות אלו.
- יתר מרכיבי דוח רווח והפסד מוצגים בערכים נומינליים (כגון: הכנסות ריבית נטו ועמלות).

4. שימוש באומדנים

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5. מיון ניירות ערך

החל מיום 1 בינואר 2017, הותר לבנק לחדש סיווג אגרות החוב בתיק המוחזק לפדיון. כתוצאה מכך הבנק סיווג מהתיק הזמין למכירה לתיק לפדיון אגרות חוב של חברה בת בחו"ל בסך של כ-957 מיליון ש"ח. בהתאם להוראות בנק ישראל, בהעברת אג"ח מהתיק הזמין למכירה אל תיק המוחזק לפדיון, רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן ליום העברה ממשיך להיות מוצג בהון העצמי, אך מיום זה ואילך יופחת לרווח והפסד על פני משך החיים הנותרים של האג"ח. סכום ההפסד בקרן ההון ליום המעבר הינו כ-35 מיליון ש"ח.

ד. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות נקובים במטבע חוץ או הצמודים לו כוללים לפי שערי חליפין יציגים, אשר פורסמו על ידי בנק ישראל, לתאריך המאזן או לתאריך מתאים אחר כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין למועד הדיווח.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו הנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.
- בדוח רווח והפסד כלולות הכנסות והוצאות ורווחים והפסדים במטבע חוץ לפי שערי החליפין היציגים השוטפים בעת ביצוע הפעולות והפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.
- הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד פרט להפרשים הבאים המוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של:
- מכשירים פיננסיים הוניים מסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך שאינה זמנית ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).
- התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ בגין החלק האפקטיבי בגידור.

מטבע הפעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

מטבע פעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה ישות מפיקה מזומנים.

קביעת מטבע הפעילות של השלוחות בחו"ל נעשה בהתאם לקריטריונים הבאים:

- השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים במטבע זר ופעילות השלוחה בשקל הינה שולית.
 - לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן עצמאי, כך שפעילות השלוחה מול לקוחות הבנק או צדדים הקרובים אליהם אינה משמעותית.
 - פעילות השלוחה מול הבנק וצדדים קשורים לו אינה משמעותית ובין היתר אין תלות במקורות מימון של הבנק או צדדים קשורים לו.
 - פעילות השלוחה עומדת בפני עצמה ואינה מהווה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הבנק.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהתאם לאמור לעיל בחן הבנק וסיווג את השלוחה הבנקאית בארה"ב כפעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה שונה משקל.

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות והווחים והפסדים של פעילויות החוץ, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש לרבות פירוק של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

בנוסף בעת שינויים בשיעור ההחזקה של הבנק בחברת בת שמהווה פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה הבת, חלק יחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער שהוכרו ברווח כולל אחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

כאשר הקבוצה מממשת חלק מהשקעה שהינה חברה כלולה הכוללת פעילות חוץ תוך שימור השפעה מהותית, החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער מסווג מחדש לרווח והפסד.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (שקל).

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבות פיננסית המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ נזקפים לרווח כולל אחר בגין החלק האפקטיבי בגידור, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". החלק שאינו אפקטיבי נזקף לרווח והפסד. בעת מימוש השקעה בגינה בוצע הגידור, יועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים בשווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
(%)			(בש"ח)		
שער החליפין של:					
0.33	(1.46)	(9.83)	3.902	3.845	3.467
הדולר של ארה"ב					
(10.11)	(4.78)	2.69	4.247	4.044	4.153
אירו					
(4.61)	(18.31)	(0.92)	5.784	4.725	4.682
לירה שטרלינג					
(0.11)	(4.01)	(5.64)	3.925	3.767	3.555
פרנק שוויצרי					
מדד המחירים לצרכן:					
(נקודות)					
(0.9)	(0.3)	0.3	100.3	100.0	100.3
לחודש נובמבר - מדד ידוע					

ה. בסיס האיחוד

1. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. בכחינת שליטה לא נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות.

יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של שתי חברות כבעלות מלאה שהן חברות נכסים ושרות של הבנק מאוחדים במסגרת הדוחות הכספיים סולו של הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן החלק בהון בחברות בנות שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות אלה המעניקות למחזיק בהן חלק בנכסים נטו של הנרכשת, נמדדות במועד הרכישה בשווי הוגן.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כדלקמן:

- בעלייה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.
- כירידה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של הבנק בנכסים נטו של חברת הבת לרבות מוניטין.
- בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברת בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים לבין זכויות שאינן מקנות שליטה.
- בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד.

חברות כלולות

2.

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, לא מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות.

השקעה במניות חברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת השפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני מכאן ואילך.

רווחים או הפסדים שהוכרו ברווח כולל אחר בגין השקעות זמינות למכירה יסווגו לרווח או הפסד בעת הגדלת היקף ההשקעה באופן שמחייב מעבר ליישום שיטת השווי המאזני.

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות ברווח והפסד או ברווח כולל אחר של ישויות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

בעת ירידה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה. כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה, מסווג מחדש לרווח והפסד.

בעת אובדן השפעה מהותית, הקבוצה מפסיקה להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית ומטפלת בהשקעה הנוותרת כנכס פיננסי. במועד זה יוכר ברווח והפסד ההפרש שבין השווי ההוגן של יתרת ההשקעה לבין ערך ההשקעה בספרים.

כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום ירידת ערך בגין השקעתו בחברות כלולות, ראה [סעיף \(כא.3\)](#) להלן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה למעט המפורט להלן:

- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, מוכרות לפי השינויים בשווי הוגן.
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות פגומים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנוותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנוותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים כפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- עמלות ליצירת אשראי - עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות הריבית.
- עמלות פירעון מוקדם - הכנסות מעמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנוותרת של ההלוואה, לפי הקצרה מביניהן. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידי במסגרת הכנסות ריבית.
- שינוי בתנאי החוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, כוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן שאינו מהותי. במקרים כאמור כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות הינה קלושה.
- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים נזקפות לרווח והפסד עם מתן השירות.
- בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות הריבית מהשקעות במכשירי חוב יוכרו בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב.

2. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

- הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן.
- התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.
- FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:
- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
 - נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בשלמותו.

שיטות ההערכה המיושמות על ידי הבנק למדידת שווי הוגן נבחנות בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

התקן דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 333](#) - להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים או בהתבסס על מערכת עצמאית של הבנק. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

רובו של התיק מחושב מדי חודש על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן והוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים. יתרת התיק משוערכת על בסיס ציטוטים מברוקרים או מיוצרי המכשירים, או בהתבסס על מערכת של הבנק.

מכשירים פיננסיים נגזרים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק עיקרי.

במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן נערך תוך שימוש במודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר.

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

לרוב למכשירים פיננסיים בקטגוריה זו לא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, בהתאם להנחית הפיקוח על הבנקים, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד ככל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיעדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

למרות האמור לעיל, הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים. הבנק לא יעד מכשירים פיננסיים תחת חלופת השווי ההוגן.

ח. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310, עמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב כפי שאומצו על ידי המפקח בהוראות הדיווח לציבור. כמו כן מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי מיום 1 בינואר 2012.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה.

הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון (חוב שפרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהבטחון המשועבד או מנכס אחר שמחזק על ידי הלווה) או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). לענין זה הבנק מגדיר חוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהבטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להפרע מהנכס שמחזק על ידי הלווה גם אם לא קיים שעבוד ספציפי על הנכס והכל כאשר ללווה אין מקורות החזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים. הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן ככלל, לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותר משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי הבנק. בחלק מחברות הבנות שמאוחדות הבחינה נעשית גם בסכומים נמוכים יותר. הפרשה פרטנית מחושבת לגבי כל חוב שסווג פגום (ראה להלן).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

אשראי מאזני - מטרתה לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות ובהוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד הסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי בטווח שנים מיום 1 בינואר 2011 ועד למועד הדיווח. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון התאמה בגין גורמים סביבתיים כגון: תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו בעייתי. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

אשראי חוץ מאזני - ההפרשה מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הלוואות לדיור - מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. תחולת חישוב הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור מתייחס לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן על יתרת הלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה שמבוססת על סטטיסטיקת עבר. בנוסף הבנק מיישם את הוראות עדכון ניהול בנקאי תקין 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של הפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

כמו כן מחשב הבנק הפרשה נוספת וכללית לפי מדיניות הפרשה לחובות מסופקים לפני יישום הוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

הפרשות אלה משמשות כרף תחתון להפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל הפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את הפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים. בהתאם לחוזר בנק ישראל מיום 10 ביולי 2017, החל מיום 1 בינואר 2018 לא נדרש לבצע את החישוב שלעיל.

סיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים השונים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

החל מיום 1 ביולי 2017 מיישם הבנק את העדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי".

בהתאם לעדכון קביעת הסיווג המתאים של חוב עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (**highly probable**) מתבסס על יכולת התשלום של החייב. כלומר: החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים.

מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. על מנת שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי נחות

אשראי נחות הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי פגום

זיהוי וסיווג אשראי פגום

אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (**Probable**) שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בפרט, חוב מסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גבייה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- חוב שאורגן מחדש ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (ארגון מחדש עוקב) וזאת בתנאי שהחייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש ושבהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. סעיף זה חל על ארגונים מחדש שיבוצעו או ייחדשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי למעט בארגון מחדש עוקב כאמור לעיל.

החזרה של חוב פגום למצב פגום צובר

חוב שלאחר הארגון מחדש קיים בטחון סביר שייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית של מצבו הפיננסי של החייב שמבוססת על פירעונות רציפים של שישה חודשים לפחות ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סמנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, בחוב כלשהו מהחובות שלו;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי;
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- לחייב הוענק ויתור גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית וזאת בהתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:
- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. למעט אם עמד בתנאים של חזרה מפגימה כאמור לעיל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה [סעיף \(ו\)](#) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לכנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב ככלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים).
 - במקרה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזהה כאינו בר גבייה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
 - חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כאשר תקופת הפיגור עולה על - 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ט. ניירות ערך

1. ניירות הערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כדלקמן:

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות לפי העלות בתוספת ריבית והפרשי הצמדה ושער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

ב. ניירות ערך למסחר

ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שמומשו וטרם מומשו נזקפים לדוח הרווח וההפסד.

ג. ניירות ערך זמינים למכירה

ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח, למעט מניות וקרנות הון סיכון שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי העלות.

ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות המופחתת בניכוי עתודה למס, נזקפים לסעיף נפרד בהון העצמי, במסגרת רווח כולל אחר. ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפת לדוח רווח והפסד, כמפורט בסעיף 6 להלן.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות ערך זמינים למכירה שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור בגין הסיכון המגודר.

2. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו כגון מכשירים פיננסיים מגובי נכסים כגון CMO, MBS, CLO, CDO ו-CMO (למעט מכשירים באיכות אשראי גבוהה) מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית (הריבית העתידית שכוללת גם שינויים צפויים עתידיים), תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.

4. השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי שווי הוגן. במידה ולא קיים שווי הוגן זמין, יוצגו בעלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

שווי הוגן

5. לגבי קביעת שווי הוגן ראה [סעיף \(ז\) לעיל](#).

ירידת ערך

6. הבנק כוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך של ניירות הערך, בתיק הזמין למכירה ובתיק לפדיון, שאינה בעלת אופי זמני. הבחינה מתבצעת בהתקיים סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכם של ניירות הערך נפגם. הקריטריונים לקביעה באם ירידת הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני מתבססים על השיקולים והמבחנים כדלהלן:

- כוונה ויכולת להחזיק את נייר הערך עד להשבה החזויה של מלוא העלות.
 - הנכסים והביטחונות המגבים את נייר הערך.
 - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
 - משך התקופה בה השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו.
 - הערכת כושר החזר ודירוג.
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מאשר אופי זמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג מתחת ל-BBB מינוס בלבד נחשבת לירידת דירוג משמעותית לצורך סעיף זה.
 - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - אגרת חוב אשר לגביה חל כשל אשראי שלא תוקן תוך פרק זמן סביר.
 - נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נמוך מהשווי בו נרכש לפרק זמן של לפחות תשעה חודשים לסוף תקופת הדוח הכספי ובסוף תקופת הדוח כמו גם במועד הסמוך למועד פרסום הדוח הוא נמוך בשיעור של 35% או יותר מהעלות (לגבי אגרת חוב - העלות המופחתת).
- לעניין זה מתאפשרת חריגה אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות מוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים אשר מוכיח ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. הראיות האובייקטיביות והגורמים הרלבנטיים כוללים פרמטרים כגון: עליית שווי לאחר מועד הדוח הכספי, דירוג אשראי גבוה (קבוצה A או מעליה), ניתוח עמידות בתרחישי לחץ על ידי גורם מקצועי חיצוני או על ידי הבנק, גיבוי ובכלל זה השקעה ממשלתית ישירה בהון לצורך הבטחת האיתנות של הבנק המנפיק.
- עקרונות אלו תואמים את ההנחיה שהוציא המפקח על הבנקים, למעט ההגדרות של "דירוג משמעותי" ו"ירידת ערך משמעותית" אשר נקבעו על ידי הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. הפסדים מניירות ערך שאינם בעלי אופי זמני נזקפים לדוח הרווח והפסד. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מבסיס העלות החדש, נזקפות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

י. מכשירים פיננסיים נגזרים לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים שלא לצורכי גידור לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לכיצוע הגידור וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך. כמו כן הבנק מיישם חשבונאות גידור בשיטה "המקוצרת" המניחה אפקטיביות מלאה בהתאם להוראות התקן.

1. גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן שניתן ליחס אותם לסיכון המגודר, נזקפים לדוח רווח והפסד. אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. גידור השקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף \(ד\) לעיל](#).

2. ניהול נכסים והתחייבויות

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

3. גידור פעילות חוץ - ראה סעיף (ד) לעיל.

נגזרים אחרים

השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור או כיסוי חשיפות, נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזזה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155, (ASC 815-15)), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (re-measurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או שינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

שווי הוגן

דבר קביעת שווי הוגן ראה [סעיף \(ז\) לעיל](#).

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 860-10) FAS 140, העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי (ASC 860-10) FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים על שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר. בהתאם לעדכון הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות בהתחייבויות החוזיות של המעביר.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח.

במידה והעסקה אינה עומדת בתנאים לטיפול בעסקת מכירה כגון: ניירות ערך הם אינם נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר" או בסעיף "ניירות ערך שנשאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר", לפי הענין ובהתאם לשווים ביום ביצוע העסקה.

הבנק עוקב אחר שינויים בשווי ההוגן על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת במסגרת הכנסות (הוצאות) ריבית נטו.

בהתאם להוראות המפקח, עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן השואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח בטחון (מרגין) המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות ערך, מוצגות כלהלן:

1. השאלה מתוך תיק הנוסטרו - כאשר התאגיד הבנקאי משאיל ניירות ערך הוא גורע את ניירות הערך שהושאלו ומכיר באשראי בגובה שווי שוק של ניירות הערך שהועברו. בתקופות עוקבות, האשראי מוכר באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. הכנסות על בסיס צבירה מוכרות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (שאינם שינויים בבסיס צבירה) מסווגים כהכנסות מימון שאינן מריבית במקרה שמדובר בניירות ערך למסחר או ברווח כולל אחר כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה. בתום ההשאלה נגרע האשראי והתאגיד הבנקאי מכיר מחדש בנייר הערך.

2. השאלה של ניירות ערך - כאשר התאגיד הבנקאי משאיל נייר ערך ששאל בעסקת שאילה לא מובטחת מוכר אשראי ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהועבר. שינויים בבסיס הצבירה מטופלים כהכנסות ריבית ושינויים בשווי השוק (מעבר לשינויים בבסיס הצבירה) מסווגים בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

יב. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת הבנק מביח לספק בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פנסיה בשנים שלאחר שהעובד יפרוש. סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית.

הגדרות:

- שיעור להיוון ההתחייבויות בגין זכויות עובדים - שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים של הבנק מבוסס על תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל לפי הם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- רווח/הפסד אקטוארי - השינוי בערך של מחויבות חזויה או של נכסי תכנית הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער או שנובע משינוי בהנחה אקטוארית.
 - תשואה חזויה על נכסי תכנית - הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה יק עם הרכב נכסים דומה.
 - מחויבות בגין הטבה חזויה - הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות על ידי נוסחת ההטבה של התכנית.
- עלות פנסיה נטו לתקופה שנזקפת לרווח והפסד כוללת עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו.

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה שנקבעו על פי האמור לעיל נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווחים אקטואריים מיום 1 בינואר 2013 ואילך הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, נרשמו ברווח הכולל האחר המצטבר ואיפסו את יתרת ההפסד שנרשמה ליום 1 בינואר 2013.

הפסדים ורווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח והרווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד בגין המעבר כאמור לעיל, נזקפים אל הרווח הכולל האחר ומופחתים בשיטת קו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הפסדים ורווחים אקטואריים אחרים (אינם נובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון) והפער בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התכנית נזקפים אל הרווח הכולל האחר ומופחתים בשיטת קו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

המחויבות בגין ההטבה החזויה במאזן נרשמת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. כאשר המחויבות בגין ההטבה החזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית תרשם במאזן התחייבות בגובה הפער האמור. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין ההטבה החזויה, ירשם במאזן נכס בגובה הפער האמור.

הבנק מבצע מדידה אקטוארית על בסיס רבעוני.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד. בתכנית זו ההטבות שמשותף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשותף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף. במקרה זה עלות ההטבה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות. ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף ללא שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. לצורך חישוב ההתחייבות בגין ימי חופשת יובל מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות בגין ימי חופשת יובל, נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות תשלום מבוסס מניות כוללות עסקאות עם עובדים שסולקו במכשירים הוניים. הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדי.

מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.

מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק. השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות מוכרות בעת סילוק (או פגיעה) דרך רווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
 - גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).
- הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.
- הבנק מקיזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".
- הבנק מקיזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement) לצורך חישוב חבות הלקוח המוצגת בביאורים השונים בלבד. במאזן לא מבוצע קיזוז כאמור.

י.ד. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. בניינים המוחזקים למכירה, מוצגים לפי הערך בספרים או שווי המימוש שלהם, כנמוך שבהם. רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף, נגרע מהספרים. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. כמו כן קבע הבנק סף מהותיות בסך 750 אלפי ש"ח להיוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מהוונות רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

הפחת מחושב מהעלות, בהתאם לאורך החיים השימושי, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש. הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע שנקבע לו אורך חיים שונה. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש מעת לעת, ולפחות בכל סוף שנת כספים, ומותאמים בעת הצורך.

בקשר עם ירידת ערך נכסים לא כספיים ראה [סעיף \(כא\)](#) להלן.

חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת, ככל שסכומם נגזר משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

תקופת החכירה, היא התקופה שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים במקרים אלו אינם מוכרים במאזן.

דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מקרקעי ישראל בגין חכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש ונזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה.

10. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני אורך החיים הצפוי של המכשיר המונפק.

11. נכסים שנתפסו

נכסים שנתפסו והועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשראים בעייתיים שנכללים בסעיף נכסים אחרים מוצגים על פי שווי הוגן של הנכס במועד העברתו או שווי הוגן ביום המאזן כנמוך שבהם. ההפחתות נזקפות לסעיף הוצאות תפעוליות ואחרות.

12. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאחדות, המתבססות על ההערכות היועצים המשפטיים, לא תדחינה או תבטלנה, וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי הבנק. בנוסף קיימים הליכים משפטיים שבשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ו/או תוצאותיהם, ומהטעם האמור לא בוצעה בגינם הפרשה.

התביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות, בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.
- סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרים נדירים, בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית, לא מבוצעת הפרשה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כמו כן הקבוצה חשופה לתביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו וזאת בין היתר בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראה דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הקבוצה במספר דרכים. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת הקבוצה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

כביאור 26 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ניתנו פרטים בדבר סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שסכומן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה. כמו כן ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים כנגד הבנק וחברות מאוחדות.

יח. מיסים על ההכנסה

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים וחוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים נדחים

ההכרה במיסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים למעט בגין הפרשים זמניים מסוימים ולרבות הפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס אלא אם התחייבות מיסים נדחים נובעת מהפרשים הקשורים למוניטין שאינו מופחת לצורך מס או מהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנובעים מחברות בנות מקומיות עד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנצברו ממועד זה בגין חברות בנות מקומיות. הבנק אינו מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין ההשקעה בחברות זרות מאחר וקיימת לו הכוונה והיכולת להשקיע מחדש את הרווחים הלא מחולקים לתקופה בלתי מוגדרת.

נכס מיסים נדחים יוכר רק אם נראה שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום **Valuation Allowance**. שינויים עוקבים ב-**Valuation Allowance** יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.

קיצוז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים כפי המפורט **בסעיף (יג)** לעיל.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (**more likely than not**) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת FIN48.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. רווח למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

כ. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

כא. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

1. הבנק בוחן, בכל מועד דיווח, את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים שאינם פיננסיים (כגון: בניינים וציוד, השקעות בחברות כלולות ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין ולמעט עלויות תוכנה בפיתוח עצמי) כאשר ישנם סימנים, כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר השבה שלהם.

סכום בר השבה של נכס או יחידה מניבת מזומנים הוא הגבוה מבין מחיר המכירה נטו (שווי הוגן בניכוי הוצאות מכירה) לבין שווי השימוש. שווי השימוש הוא הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בשיעור הריבית לפני מס, הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימוש. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינה בלתי תלויה בעיקרה בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין אשר הוכר במסגרת צרוף עסקים, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות. כאשר משתנה הרכב היחידה מניבת מזומנים, אחת או יותר, שאליהן הוקצה המוניטין, המוניטין יוקצה מחדש ליחידות שהושפעו.

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים. במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

כאשר ערכו בספרים של הנכס עולה על סכום בר השבה הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו בספרים של הנכס לסכום בר השבה. ההפסד שהוכר כאמור יבוטל אם חלו שינויים באומדנים ששימוש בקביעת סכום בר-השבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך ובתנאי שהערך בספרים אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. כל זאת, למעט הפסד מירידת ערך מוניטין שאינו מבוטל.

2. ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

ירידת ערך מוכרת ונמדדת בעת התרחשות אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שיתכן והערך בספרים של הנכס לא יושב.

להלן דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - ד. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך כאשר הערך בספרים אינו בר השבה ועולה על השווי ההוגן. הפסד מירידת ערך שהוכר לא יבוטל בתקופה מאוחרת יותר.

3. ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך בהתבסס על השווי ההוגן של ההשקעה. כאשר אין אפשרות למדוד את השווי ההוגן, ירידת ערך נבחנת כאשר חל שינוי בנסיבות אשר עלול להיות בעל השפעה שלילית מהותית על השווי ההוגן של ההשקעה.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על השווי ההוגן ובלבד שהפסד זה אינו זמני. הפסד מירידת ערך שאינה זמנית שהוכר בעבר לא יבוטל בתקופות עוקבות.

4. פעילות מופסקת

פעילות מופסקת הינה רכיב של עסקי הקבוצה, המייצג קו עסקים משמעותי נפרד או איזור גיאוגרפי משמעותי נפרד של פעילות שמומש, שמוחזק למכירה או לחלוקה או שהינו חברת בת שנרכשה במטרה למוכרה. הסיווג כפעילות מופסקת נעשה במועד בו מומשה הפעילות או כאשר היא מקיימת את הקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה.

נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה נמדדים לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

כ.ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שישמו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2017 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. דיווח של תאגידי בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרס 2016 פורסם חוזר בנושא דיווח של תאגידי בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בנושאים הבאים:

נושא 830 בדבר "סוגיות במטבע חוץ" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלפו תקן חשבונאות בינלאומי 21 בדבר "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ" ותקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר אינפלציוניות" בהוראות נושא 830. למטן הסר ספק, הובהר כי אין שינוי בנוגע למועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים לאינפלציה. להלן עיקרי ההוראה כפי שאומצה בהוראות הדיווח לציבור:

קביעת מטבע הפעילות - מטבע הפעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. יש להתחשב ביכולת של הישות להיות עצמאית.

בנוגע לפעילות חוץ נציין שקרן ההון מהפרשי תרגום תחושב בהתאם לשיטת האיחוד בשלבים בלבד.

נושא 250 בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 8 בדבר "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות" בהוראות נושא 250.

תת נושא 10-855 בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 10 בדבר "אירועים לאחר תקופת הדיווח" בהוראות תת נושא 10-855.

הנחיות החוזר יושמו החל מיום 1 בינואר 2017 בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים. האמור כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה.

יודגש כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר מטבע חוץ בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, לא יכללו הפרשי שער בגין אגרות חוב זמינות למכירה במסגרת ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו בקרן ההון, אלא ימשיכו להכלל במסגרת הרווח והפסד.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על ההכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ מיסים על ההכנסה".

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". החוזר כולל הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

להלן עיקרי התיקונים:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.
 - הובהר כי קנסות לרשויות המס והכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
 - הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
 - דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות.
 - הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס.
 - השקעות בחברות בנות מקומיות - יש להכיר בהתחייבויות מיסים נדחים אלא אם חוקי המס מתירים השבה של ההשקעה בפטור ממס ללא עלות משמעותית והחברה האם מצפה לכצע את ההשבה בדרך זו בסופו של דבר (יכולת וכוונה).
 - השקעה בחברות בנות זרות - יש להכיר בהתחייבות מיסים נדחים למעט אם המשקיע יכול לשלוט במועד ההיפוך והרווחים הלא מחולקים יושקעו מחדש ללא הגבלת זמן או שהם יכולים להיות מחולקים בפטור ממס.
 - עמדות מס לא וודאיות - יש להכיר בהטבת מס כאשר צפוי (יותר סביר מאשר לא) שהיא תנוצל. סכום הטבת המס שיוכר הוא הגבוה ביותר אותו צופים (מעל 50%) לקבל.
 - מיסים נדחים בגין הסדרי תשלומים מבוססי מניות - הפרשים זמניים הנוצרים בהסדרי תשלום מבוססי מניות מבוססים על סכום עלות הפיצוי שמוכר ברווח והפסד ללא התאמות נוספות עד שההטבה ממומשת.
 - אין להכיר בהתחייבויות או נכסי מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים הקשורים לנכסים לא כספיים והתחייבויות לא כספיות כאשר בסיס המס שלהם נקבע במטבע שונה ממטבע הפעילות של הישות, כאשר הפרשים נוצרים בגין שינויים בשערי חליפין או בגין הצמדה לצורך מס.
 - שינויים בשיעור המס - שינויים עוקבים במיסים נדחים הנוצרים בעקבות שינויים בשיעורי המס בדרך כלל ייזקפו לרווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם המיסים הנדחים הוכרו לראשונה בהון.
 - נכס מיסים נדחים יוכר רק אם נראה שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום Valuation Allowance. שינויים עוקבים ב-Valuation Allowance יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.
- הבנק מיישם הוראות אלה החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך. ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3. עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות

ביום 30 במרס 2016 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2016 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות".

בהתאם לתיקון:

- יש להכיר בכל השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות בעת סילוק או פקיעה דרך רווח והפסד. עד ליישום התיקון, הטבות מס עודפות אשר עלו על ההוצאה שהוכרה בדוח רווח והפסד (המכונות "windfalls") היו מוכרות בהון, וגירעונות בהטבת מס אשר היו נמוכים מההוצאה שהוכרה ברווח והפסד (המכונות "shortfalls") היו מוכרים בהון עד לאיפוס יתרות קודמות מהטבות מס עודפות. בהעדר עודפים כאמור, גירעונות הוכרו ברווח והפסד. התיקון צפוי להגדיל את התנודתיות בהוצאות המסים על ההכנסה.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא.

- הטבות מס עודפות יוכרו במועד התהוותן ולא ידחו עד למועד בו הן מקטינות את ההכנסה החייבת כפי שהיה עד כה. שינוי זה ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.
- כל תזרימי המזומנים הקשורים למיסים בגין תשלום מבוסס מניות יסווגו במסגרת הפעילות השוטפת בדוח תזרימי המזומנים. ניתן ליישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע או בדרך של יישום מכאן ולהבא.
- לעניין השפעת חילוטים על ההכרה בהוצאות בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, ניתן לערוך אומדן של חילוטים בהתאם לנדרש כיום או לחילופין להכיר בהשפעת החילוטים במועד התרחשותם. ככל שישות בוחרת לשנות את מדיניותה החשבונאית בנושא, השינוי ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה חדש בנושא שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות

בחודש מרס 2016, פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 07-2016 לנושא 323 בקודיפיקציה בדבר שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות.

התיקון מתייחס ליישום שיטת השווי המאזני לראשונה כתוצאה מעליה בשיעור ההחזקה או קיומה של השפעה מהותית. בהתאם לתיקון נדרש להוסיף את עלות הרכישה של ההשקעה הנוספת לבסיס הנוכחי של ההשקעה הקודמת, וליישם את שיטת השווי המאזני במועד בו הרוכש משיג השפעה מהותית על השקעתו. כלומר אין לבצע התאמה למפרע של מספרי השוואה.

רווחים או הפסדים שהוכרו בעבר ברווח כולל אחר בגין השקעות זמינות למכירה, יסווגו מחדש אל הרווח והפסד במועד המעבר ליישום שיטת השווי המאזני.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5. עדכון תקינה בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים

בחודש מרס 2016, פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 05-2016 לנושא 815 בקודיפיקציה בדבר מכשירים נגזרים וגידור, הקובע כי שינוי הצד הנגדי של נגזר שיועד כמכשיר מגדר בהתאם להוראות נושא 815 אינו פוגע ביעוד כשלעצמו ובלכד שכל הקריטריונים לחשבונאות גידור האחרים ממשיכים להתקיים.

ליישום עדכון התקינה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

6. שאלות ותשובות ליישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 20 בפברואר 2017 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי (ראה [סעיף \(ח\)](#) לעיל).

ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הכרה בהכנסה

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון כלכלי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום 09-2014 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח. התקן מפרט מודל בן חמישה שלבים שבאמצעותו נקבע עיתוי ההכרה בהכנסה וסכומה.

כמו כן מפרט התקן כללי הצגה של הכנסות אלה והעלויות שנוצרו בגינן.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. לאור זאת, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מרבית הכנסות הבנק.

יישום הנחיות חוזר זה יעשה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018 תוך זקיפת ההשפעה המצטברת לעודפים.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

החוזר מעדכן, בין היתר, את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו".
- רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
- עיקר השינוי מתייחס לחלקי רכוש קבוע משמעותיים שיש להם אורך חיים שונה, הישות רשאית אך אינה נדרשת לטפל בחלקים אלו כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.
- רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
- דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים". עיקר השינוי מתייחס לאופן ההצגה של פעילות מתן אשראי והעמדת פיקדונות. אשראי שניתן על ידי מוסד פיננסי יסווג בדרך כלל כפעילות השקעה אלא אם כן הוא נוצר או נרכש לצורך מכירה מחדש. שינויים בפיקדונות שמתקבלים במוסד פיננסי יסווגו כפעילות מימון.
- דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים". השינוי העיקרי הינו בנושא הכרה ומדידה - ככלל יש לראות כל תקופת ביניים כחלק אינטגרלי מהתקופה השנתית אליה היא שייכת. כמו כן, הוצאות והטבות מס הקשורות לפעילות הרגילה יובאו בחשבון בשיעור המס האפקטיבי השנתי. הוצאות או הטבות מס הנובעות משינוי בשיעור המס יוכרו ברווח והפסד מפעילות נמשכת בתקופת הביניים בה בוצע השינוי בשיעור המס. שיעור המס האפקטיבי השנתי עבור תקופות הביניים העוקבות יוערך מחדש בהתאם לשיעור המס המעודכן.
- היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
- מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות". ASC460 מפרט את סוגי העסקאות שבתחולה, הבסיס להכרה, המדידה ומדידה בתקופות עוקבות. במועד ההכרה לראשונה תירשם ההתחייבות בגין ערבות בשווי הוגן. במידה ובמועד זה נדרש הערב להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם ל-ASC450 תועמד ההתחייבות על הגבוה מבין השווי ההוגן או סכום ההפרשה כאמור. כאשר ערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה בהתאם ל-ASC450 המדידה העוקבת תתבצע גם כן בהתאם ל-ASC450.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית.

3. שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיכום העסקה

ביום 1 בינואר 2018 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה".

בהתאם לחוזר, יש לכלול במסגרת הוצאות שכר בדוח רווח והפסד את עלות השירות בלבד. כל שאר רכיבי עלות ההטבה יוצגו במסגרת הוצאות אחרות.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה יש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בארה"ב בשינויים המתחייבים.

4. עדכון תקינה בנושא ירידת ערך מוניטין

בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 04-2017 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים".

בהתאם לתיקון לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2020.

5. עדכון תקינה בנושא תשלום מבוסס מניות

בחודש מאי 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2017 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות". העדכון נועד להבהיר מתי נדרש ליישם "חשבונאות תיקון" (modification accounting) בעקבות שינוי בתנאים של מענקי תשלום מבוסס מניות.

בהתאם לעדכון חברות נדרשות ליישם חשבונאות תיקון בגין שינויים בתכנית אלא אם כן השווי ההוגן, תנאי הכשלה או סיווג המענק (כהוני או התחייבותי) זהים לפני ואחרי שינוי התנאים.

יחד עם זאת יש ליישם חשבונאות תיקון עבור שינויים שנעשו כתוצאה מחוקים או תקנות או מתקנים חדשים מסויימים.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018. יישום מוקדם אפשרי.

6. עדכון תקינה בנושא חייבים

בחודש מרס 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 08-2017 לקודיפיקציה בדבר הפחתת פרמיה על אגרות חוב שנרכשו, בעלות אופציית פירעון מוקדם (להלן: "העדכון"), אשר מהווה תיקון לתת-נושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (בעבר FAS 91).

בהתאם לעדכון תקוצר תקופת הפחתה של פרמיות על אגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק, מתקופת הפחתה חוזית לתקופת הפחתה עד למועד הפירעון המוקדם הקרוב ביותר.

נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2019.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
8,170	8,697	9,199	מאשראי לציבור
15	18	25	מאשראי לממשלות
70	86	104	מפיקדונות בבנקים
39	42	56	מפיקדונות בבנקים מרכזיים וממזומנים
487	707	683	מאגרות חוב ^(ב)
3	2	2	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
8,784	9,552	10,069	סך כל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(945)	(1,224)	(1,329)	על פיקדונות הציבור
(4)	(4)	(3)	על פיקדונות מממשלות
(14)	(15)	(17)	על פיקדונות מבנקים
(700)	(781)	(672)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(3)	(2)	(2)	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,666)	(2,026)	(2,023)	סך כל הוצאות הריבית
7,118	7,526	8,046	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)			
(46)	(42)	(16)	הכנסות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
399	638	626	זמינות למכירה
88	69	55	למסחר
-	-	2	לפידיון
487	707	683	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 196 מיליון ש"ח (2016 - 197 מיליון ש"ח, 2015 - 174 מיליון ש"ח).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים		
(257)	(213)	(1,722)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ^(א)		
(257)	(213)	(1,722)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים		
א.2. מהשקעה באגרות חוב		
201	387	160
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ד)		
(20)	(30)	(45)
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ה)		
181	357	115
סך הכל מהשקעה באג"ח		
310	700	2,501
א.3. הפרשי שער, נטו		
א.4. מהשקעה במניות		
1,048	576	128
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ^(ב)		
(437)	(82)	(67)
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ^(ה)		
522	24	-
רווח ממכירת מניות חברות כלולות		
170	10	16
דיבידנד ממניות זמינות למכירה		
-	(18)	(16)
הפסדים מחברות מוחזקות		
1,303	510	61
סך הכל מהשקעה במניות		
11	44	9
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו		
1,548	1,398	964
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר^(ח)		
67	(84)	(74)
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(ז)		
(5)	(32)	29
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(ט)		
62	(116)	(45)
סך הכל מפעילויות מסחר^(ט)		
1,610	1,282	919
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית		

- (א) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (ב) כולל בעיקר רווח ממכירת קורנית, R2net וקנון בסך 33 מיליון ש"ח, 32 מיליון ש"ח, 14 מיליון ש"ח בהתאמה (2016 - כולל בעיקר רווח ממכירת ויזה אירופה, החברה לישראל ודליה בסך של 378 מיליון ש"ח, 87 מיליון ש"ח, 61 מיליון ש"ח, בהתאמה, 2015 - כולל בעיקר רווח ממכירת החברה לישראל, מובילאי, קרן ספרה וכביש 6 בסך 289 מיליון ש"ח, 288 מיליון ש"ח, 52 מיליון ש"ח ו-100 מיליון ש"ח בהתאמה).
- (ג) מזה חלק הרווחים (ההפסדים) בסך 23 מיליון ש"ח (2016 - 8 מיליון ש"ח, 2015 - 36) מיליון ש"ח, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ד) מזה חלק ההפסדים בסך (16) מיליון ש"ח (2016 - 0 מיליון ש"ח, 2015 - (62) מיליון ש"ח), הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
- (ה) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות לאגרות חוב זמינות למכירה בסך 3 מיליון ש"ח (2016 - 3 מיליון ש"ח, 2015 - 1 מיליון ש"ח).
- (ו) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות למניות זמינות למכירה בסך 11 מיליון ש"ח (2016 - 6 מיליון ש"ח, 2015 - 283 מיליון ש"ח).
- (ז) סוג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- (ח) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.
- (ט) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
762	715	701
325	327	338
200	177	183
258	240	257
126	131	128
675	592	675
963	1,023	1,075
48	47	50
22	16	14
56	61	75
542	534	541
115	104	101
4,092	3,967	4,138

- (א) בעיקר דמי הפצה של קרנות נאמנות.
 (ב) בעיקר תפעול קופות גמל.
 (ג) כולל עמלות מפעילות חיתום.

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
-	1	-
(א) 523	89	(א) 302
(4)	(3)	(1)
(ב) 43	(ב) 34	41
(ב) 33	(ב) 38	29
595	159	371

- (א) כולל רווח ממכירת סניף מרכזי תל אביב בסך כ-265 מיליון ש"ח בשנת 2017 ובגין מכירת בנין על ידי חברת הבת בארה"ב בסך כ-380 מיליון ש"ח בשנת 2015.
 (ב) סווג מחדש.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
3,669	3,486	3,274	משכורות
10	10	-	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
325	291	268	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
(371)	(90)	(14)	הטבות לזמן ארוך
815	769	699	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) ^(א)
777	787	810	הטבה מוגדרת
172	158	192	הפקדה מוגדרת
126	11	36	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ^(א)
9	-	-	הטבות מיוחדות בגין פיטורין ^{(א)(ב)}
12	-	7	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים ^(א)
5,544	5,422	5,272	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
632	491	467	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(א) ראה [ביאור 23](#), בדבר זכויות עובדים.
 (ב) הוצאות בגין הקדמת פרישת עובדים במסגרת תכנית לשינוי מבני בבנק.

ביאור 7 - הוצאות אחרות

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
265 ^(א)	289	293	שיווק ופרסום
298 ^(א)	282	302	ייעוץ מקצועי: משפטיות, ביקורת חשבונות
161	156	155	תקשורת: דואר, טלפון, משלוחים וכו'
142	115	103	מחשב ^(א)
68	59	58	משרדיות
16	101	118	ביטוח
22	28	25	הדרכה והשתלמויות
151 ^(א)	162 ^(א)	188	עמלות
3	1	2	הפסד גין נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים
483 ^(א)	268 ^{(א)(ב)}	324	אחרות ^(ב)
1,609	1,461	1,568	סך כל ההוצאות האחרות

(א) הסעיף כולל הוצאות בגין מיקור חוץ ואינו כולל הוצאות הבנק בגין מחשב מאחר ומערך התפעול הינו חלק מהבנק והוצאותיו נרשמו וסווגו בסעיפי ההוצאות השונים.
 (ב) לגבי שכר דירקטורים של הבנק הכלול בסעיף זה - ראה [ביאור 34](#).
 (ג) כולל הכנסה בסך 235 מיליון ש"ח בגין החזר ביטוחי בגין חקירת הרשויות האמריקאיות.
 (ד) סוג מחדש.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף:

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
מסים שוטפים:			
1,962	1,623	2,015	בגין שנת החשבון
7	51	(92)	בגין שנים קודמות
1,969	1,674	1,923	סך כל המסים השוטפים
בתוספת (בניכוי) שינויים במיסים נדחים:			
(327)	(260)	(273)	בגין שנת החשבון
49	303	42	בגין שנים קודמות
(278)	43	(231)	סך הכל שינויים במיסים הנדחים
1,691	1,717	1,692	הפרשה למיסים על ההכנסה
219	69	149	מזה: הפרשה למסים בחו"ל

הרכב הוצאות (הכנסות) מסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלקמן:

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
(312)	(252)	(242)	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:
(15)	(8)	-	גידול בניכויים מועברים לצרכי מס
49	303	42	השפעת שינויים בחוקי המס
-	-	(31)	שינוי בהפרשה למס נדחה בגין שינוי בנסיבות הגורם לשינוי בשיפוט לגבי יכולת המימוש של נכס מסים נדחים
(278)	43	(231)	סך כל הוצאות (הכנסות) מסים נדחים

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס בגין פריטים מסוימים המוכרים בכל תקופה ישירות בהון. השפעת המס של כל הפריטים שהוכרו ישירות בהון הסתכמה בגידול בהון של כ-214 מיליון ש"ח בשנת 2017, גידול בהון של כ-376 מיליון ש"ח בשנת 2016 וקיסון בהון של כ-173 מיליון ש"ח בשנת 2015.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)
ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי לבין הפרשה למסים:

2015	2016	2017
37.6%	35.9%	35.0%
במיליוני ש"ח		
שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק		
1,646	1,608	1,682
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי		
מס (חסכון מס) בגין:		
68	32	(5)
הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל		
(18)	(102)	(6)
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל		
(109)	(46)	(36)
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון		
33	32	48
הוצאות אחרות לא מוכרות		
50	(172)	(13)
הפסדים והפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים		
(76)	(41)	-
הכנסות חברות מאוחדות בארץ		
49	303	54
שינוי מסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס		
7	51	(92)
מסים בגין שנים קודמות		
-	-	(31)
שינוי ביתרת הפרשה לנכס מס נדחה		
41	52	91
אחר		
1,691	1,717	1,692
הפרשה למסים על ההכנסה		

ג. שומות מס

1. לבנק ולחברות המאוחדות העיקריות שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2011. בתחילת שנת 2018 הוצאה לבנק שומה בצו לשנת המס 2012. הבנק ערער על הצו. להערכת הנהלת הבנק קיימות בדוחות הכספיים הפרשות מתאימות.
2. בסוף שנת 2016 הוצאה שומת מע"מ לחברה הבת לאומי קארד. השומה עוסקת בעיקרה בחיוב החברה הבת במע"מ בשיעור מלא בגין עמלות שהתקבלו בידיה, בגין עסקאות שבוצעו בין מחזיקי כרטיסי אשראי שהנפיקה החברה לבין בתי עסק בחו"ל. החברה הבת חולקת על השומה ולפיכך הגישה השגה על כך בחודש מרס 2017. להערכת הנהלת הבנק קיימות בדוחות הכספיים הפרשות מתאימות.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים:

שנת תרה ליום 31 בדצמבר 2016	שנת תרה ליום 31 בדצמבר 2017	שינויים שנזקפו לרווח הפסד	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח הפסד	שינויים שנזקפו להון	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקף להון	הפרשי תרגום על יתרות המסים הנדחים	שיעור מס מוצע באחוזים
במיליוני ש"ח							
נכסי מסים נדחים							
1,275	1,275	25	(18)	-	-	(7)	34%
398	398	(1)	(11)	-	-	(3)	32%
3,208	3,754	157	(9)	402	-	(4)	34%
25	19	4	(8)	-	-	(2)	28%
429	260	(169)	-	-	-	-	25%
5	-	(5)	-	-	-	-	-
49	49	96	(8)	(83)	-	(5)	22%
7	2	(5)	-	-	-	-	24%
75	75	11	(9)	-	-	(2)	19%
5,471	5,817	113	(63)	319	-	(23)	
(427)	(227)	200	-	-	-	-	
5,044	5,590	313	(63)	319	-	(23)	
(84)	(114)	-	-	-	-	-	
4,960	5,476	-	-	-	-	-	
התחייבויות מסים נדחים							
-	-	-	-	-	-	-	
(98)	(141)	(43)	-	-	-	-	15%
(4)	-	4	-	-	-	-	-
(122)	(105)	(9)	21	-	-	5	25%
(19)	(17)	2	-	-	-	-	34%
(24)	(18)	6	-	-	-	-	21%
(267)	(284)	(40)	21	-	-	5	
(84)	(114)	-	-	-	-	-	
(183)	(167)	-	-	-	-	-	
4,777	5,309	273	(42)	319	-	(18)	

(א) יתרות המסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים (המשך):

שנת מס ממוצע 2016 באחוזים	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	הפרשי תרגום על יתרות המסים הנדחים	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקף להון	שינויים שנזקפו להון	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
במיליוני ש"ח							
נכסי מסים נדחים							
34%	1,275	-	-	-	(100)	111	1,264
מהפרשה להפסדי אשראי							
34%	398	-	-	-	(27)	127	298
מהפרשה לחופשה ולמענקים							
35%	3,208	-	(80)	329	(174)	151	2,982
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית							
39%	25	-	-	-	-	(21)	46
מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה							
33%	429	-	-	-	-	(40)	469
זיכוי מס והפסדים מועברים לצורך מס							
36%	5	-	-	-	-	1	4
מפעילות בחו"ל							
35%	49	-	4	121	(2)	(74)	-
מניירות ערך							
36%	7	-	-	-	-	(1)	8
רכוש קבוע וחכירות							
21%	75	-	-	-	-	5	70
אחר מפריטים לא כספיים							
	5,471	-	(76)	450	(303)	259	5,141
יתרת נכסי מסים נדחים, ברוטו							
	(427)	-	-	-	-	36	(463)
יתרת נכסים מסים נדחים בניכוי הפרשה למסים נדחים							
	5,044	-	(76)	450	(303)	295	4,678
יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)							
	(84)	-	-	-	-	-	(108)
יתרת מסים נדחים בניכוי הפרשה							
	4,960	-	-	-	-	-	4,570
התחייבות מסים נדחים							
	-	-	-	-	-	35	(35)
מניירות ערך							
20%	(98)	-	(1)	-	-	(82)	(15)
בגין השקעות בחברות מוחזקות							
36%	(4)	-	-	-	-	(4)	-
זיכוי מס והפסדים מועברים לצורך מס							
27%	(122)	-	-	-	-	4	(126)
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת							
34%	(19)	-	-	-	-	3	(22)
אחרים מפריטים כספיים							
22%	(24)	-	-	-	-	9	(33)
אחר מפריטים לא כספיים							
	(267)	-	(1)	-	-	(35)	(231)
יתרת התחייבויות מסים נדחים, ברוטו							
	(84)	-	-	-	-	-	(108)
יתרות הניתנות לקיזוז ^(א)							
	(183)	-	-	-	-	-	(123)
יתרת התחייבויות למסים נדחים							
	4,777	-	(77)	450	(303)	260	4,447
יתרת מסים נדחים, נטו							

(א) יתרות המסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ה. מסים נדחים

בשנת 2017, הכיר הבנק בקיטון נטו בהפרשה לנכס מס נדחה בסך של כ-31 מיליון ש"ח, בהתבסס על הערכת ההנהלה לגבי סכום נכסי המסים הנדחים, שסביר יותר מאשר לא, כי ימומשו.

ו. התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות מקומיות

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין הפרשים זמניים מסוימים הקשורים להשקעת הבנק בחברות בנות מקומיות, שהנה קבועה במהותה. הסכום האמור יהיה ממוסה רק בעת מכירה או פירוק של החברות הבנות.

ז. הפסדים מועברים וזיכויים לצרכי מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מסים נדחים	נכסי מסים נדחים	במיליוני ש"ח
הפסדים לצרכי מס					
2018	85	2	(27)	29	חברות בנות בחו"ל
זיכויי מס					
-	-	31	(199)	230	הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
שנת פקיעה ראשונה	יתרת הפסד	נכסי מסים נדחים, נטו	הפרשה לנכסי מסים נדחים	נכסי מסים נדחים	במיליוני ש"ח
הפסדים לצרכי מס					
2017	139	2	(46)	48	חברות בנות בחו"ל
זיכויי מס					
-	-	-	(381)	381	הבנק

בחברות מאוחדות מסוימות מחוץ לישראל הפסדים וניכויים אחרים בסך כ-72 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 כ-126 מיליון ש"ח) שנתבעו לצורך מס ואשר בגינם לא נרשמו מסים נדחים, כיון שלהערכת הקבוצה אין זה צפוי כי תהיה בעתיד הכנסה חייבת שכנגדה יהיה ניתן לנצל את הטבות המס. ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות המאוחדות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ח. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק נחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ברשומות.

ט. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, וחל לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011 (ההסכם הקודם חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010).

להלן עיקרי ההסכם:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית - ההפרשה מותרת לניכוי לצרכי מס בשנה בה נרשמה כהוצאה בדוחות הכספיים. בשנת המס בה הוקטנה יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילה"), יתווסף לחבות המס של הבנק "מס נוסף", בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, אשר יביא לגביית המס שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.

לעניין זה - "חוב גדול" הינו חוב של 1 מיליון ש"ח ומעלה, או סכום נמוך יותר על פי הודעת הבנק לפקיד השומה ובהתאם למאפייני הבנק.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

חובות פגומים שאינם גדולים - ההוצאות בגין "מחיקות חשבונאיות" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) - מחציתן יותרו לצרכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה, ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה.

הפרשה קבוצתית - אינה מוכרת לצרכי מס.

י. על פי הסדר עם שלטונות המס מיום 14 באפריל 2005 ומיום 29 ביוני 2014, רשאי הבנק לקזז סכומי מס בתנאים מסויימים במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על חברות בנות בחו"ל. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושכגינם לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2017 הינם כ-24 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2016 כ-36 מיליון דולר). סכום מס מקסימלי הניתן לקיזוז בשנה הינו בין 3 ל-5 מיליון דולר.

יא. ככלל, הבנק, בתיאום עם רשויות המס, ממוסה על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

יב. שינויי חקיקה בתחום המס

מס חברות, מס שכר ומס רווח

ביום 5 בינואר 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ז-2016, אשר הפחית את שיעור מס חברות מ-26.5% ל-25%, בתוקף משנת 2016 ואילך. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתה של שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. בפעימה הראשונה שיעור המס ירד ל-24%, החל מיום 1 בינואר 2017 ובפעימה השנייה שיעור המס ירד ל-23% החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך. בהתאם לכך, השפעת השינויים המתוארים לעיל בשיעורי מס החברות על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 התבטאה בקיטון ביתרות המסים הנדחים לקבל נטו בסך כ-380 מיליון ש"ח. קיטון זה הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך כ-303 מיליון ש"ח וכנגד הון בסך כ-77 מיליון ש"ח.

טבלת שיעורי המס

המסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף. להלן טבלת שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

שנה	שיעור מס שכר ורווח	שיעור מס חברות	שיעור מס כולל	הערות
2015	17.75%	26.50%	37.58%	נובע מירידת מס ערך מוסף החל מיום 1 באוקטובר 2015 לשיעור של 17%
2016	17.00%	25.00%	35.90%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2016
2017	17.00%	24.00%	35.04%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2017
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2018

ביום 22 בדצמבר 2017, חתם נשיא ארה"ב על רפורמה במס (Tax Cuts and Jobs Act). במסגרת הרפורמה הופחת שיעור מס החברות בארצות הברית מ-35% ל-21%, עבור שנות מס המתחילות מ-2018. יתרת המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2017 בחברת הבת המאוחדת בנק לאומי ארצות הברית (BLUSA) מחושבת בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך. השפעת השינוי בשיעור מס החברות בארצות הברית המתואר לעיל על הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017 אינה מהותית.

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי המיוחס לבעלי מניות

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
רווח בסיסי			
2,835	2,791	3,172	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)
1,473,551	1,473,798	1,512,326	יתרה ליום 1 בינואר
247	38,528	409	השפעת יחידות RSU,PSU שמומשו והנפקת מניות
1,473,798	1,512,326	1,512,735	ממוצע משוקלל של מספר המניות
1.92	1.85	2.10	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, באופן הבא:

2015	2016	2017	
			במיליוני ש"ח
רווח מדולל			
2,835	2,791	3,172	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ממוצע משוקלל של מספר המניות
1,473,798	1,512,326	1,512,735	השפעת יחידות RSU,PSU שטרם מומשו
475	1,035	1,346	ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא
1,474,273	1,513,361	1,514,081	רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
1.92	1.84	2.10	

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017							
רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
רווח (הפסד) כולל אחר	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ⁽²⁾	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות בגין התאמות	הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות בגין התאמות	רווח (הפסד) כולל אחר
394	(65)	22	(1,904)	(1,553)	(4)	(1,549)	יתרה ליום 1 בינואר 2015
(327)	(2)	16	414	101	-	101	שינוי נטו במהלך השנה
67	(67)	38	(1,490)	(1,452)	(4)	(1,448)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(153)	(12)	(20)	(679)	(864)	-	(864)	שינוי נטו במהלך השנה
(86)	(79)	18	(2,169)	(2,316)	(4)	(2,312)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
161	(116)	(3)	(781)	(739)	-	(739)	שינוי נטו במהלך השנה ⁽³⁾
75	(195)	15	(2,950)	(3,055)	(4)	(3,051)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ג) לרבות בגין סיווגים כיתרות בהון בין רווח כולל אחר לעודפים. ראה [דוח על השינויים בהון](#).

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

2015		2016		2017	
השפעת לאחר לפני מס	מס	השפעת לאחר לפני מס	מס	השפעת לאחר לפני מס	מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
166	(203)	369	376	(194)	570
רווחים (הפסדים) בגין ני"ט זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(493)	299	(792)	(529)	322	(851)
(327)	96	(423)	(153)	128	(281)
שינוי נטו במהלך השנה					
התאמות מתרגום^(ב):					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
9	-	9	(9)	-	(9)
גידורים ^(ג)					
(11)	7	(18)	(3)	(1)	(2)
(2)	7	(9)	(12)	(1)	(11)
שינוי נטו במהלך השנה					
חלק התאגיד הבנקאי ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
16	5	11	(20)	-	(20)
16	5	11	(20)	-	(20)
שינוי נטו במהלך השנה					
הטבות לעובדים:					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה					
274	(190)	464	(880)	361	(1,241)
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
140	(79)	219	201	(112)	313
414	(269)	683	(679)	249	(928)
101	(161)	262	(864)	376	(1,240)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה					
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
101	(161)	262	(864)	376	(1,240)
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה					

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 23](#) - זכויות עובדים.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

31 בדצמבר	
2016	2017
במיליוני ש"ח	
69,559	73,082
5,198	8,985
74,757	82,067
72,269	78,840

מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים

פיקדונות בבנקים מסחריים^(א)

סך הכל

מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים^(ב)

(א) בניכוי הפרשה להפסדי אשראי;
(ב) מזה מזומנים משועבדים בסך 1,635 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 810 מיליון ש"ח).

הערה: בדבר שיעבודים ראה [ביאור 27](#).

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר										
2016					2017					
הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	רווחים שטרם הוכרו	
הערך במאזן	עלות מופחתת	הערך במאזן	עלות מופחתת	הערך במאזן	עלות מופחתת	הערך במאזן	עלות מופחתת	הערך במאזן	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב המוחזקות לפדיון										
-	-	-	-	35	-	-	35	35	35	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	486	(2)	10	478	478	478	של אחרים זרים
-	-	-	-	347	(7)	1	353	353	353	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	868	(9)	11	866	866	866	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

ראה הערות [בעמוד 151](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר										
2016					2017					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			עלות מופחתת (במניות- עלות)		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			עלות מופחתת (במניות- עלות)		
שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	הערך במאזן	שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	הערך במאזן	הפסדים	רווחים	
במיליוני ש"ח										
ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -										
35,409	(108)	131	35,386	35,409	36,633	(39)	156	36,516	36,633	של ממשלת ישראל
11,449	(53)	8	11,494	11,449	10,755	(16)	3	10,768	10,755	של ממשלות זרות ^(א)
23	-	1	22	23	11	-	-	11	11	של מוסדות פיננסיים בישראל
7,460	(19)	27	7,452	7,460	9,653	(18)	44	9,627	9,653	של מוסדות פיננסיים זרים
9,749	(164)	21	9,892	9,749	8,529	(77)	11	8,595	8,529	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
296	-	16	280	296	70	-	4	66	70	של אחרים בישראל
2,362	(51)	17	2,396	2,362	2,352	(15)	18	2,349	2,352	של אחרים זרים ^(א)
66,748	(395)	221	66,922	66,748	68,003	(165)	236	67,932	68,003	סך הכל אגרות חוב
1,942	(15)	97	1,860	1,942	2,927	(22)	97	2,852	2,927	מניות וקרנות נאמנות ^(א)
68,690	^(א) (410)	^(א) 318	68,782	68,690	70,930	^(א) (187)	^(א) 333	70,784	70,930	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה ^(א)

ראה הערות [בעמוד 151](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר										
2016					2017					
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן ^(א)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	הערך במאזן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן ^(א)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	הערך במאזן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות שווי הוגן	עלות מופחתת (במניות- עלות)
במיליוני ש"ח										
ניירות ערך למסחר:										
אגרות חוב -										
5,091	(7)	12	5,086	5,091	3,204	-	19	3,185	3,204	של ממשלת ישראל
2,458	-	1	2,457	2,458	82	(1)	-	83	82	של ממשלות זרות
159	-	-	159	159	90	-	1	89	90	של מוסדות פיננסיים בישראל
104	(1)	-	105	104	142	(1)	1	142	142	של מוסדות פיננסיים זרים
280	(2)	2	280	280	268	(1)	2	267	268	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
132	-	2	130	132	111	-	4	107	111	של אחרים בישראל
286	(2)	4	284	286	299	(2)	3	298	299	של אחרים זרים
8,510	(12)	21	8,501	8,510	4,196	(5)	30	4,171	4,196	סך הכל אגרות חוב
1	-	-	1	1	1,307	(17)	1	1,323	1,307	מניות וקרנות נאמנות
8,511	(12) ^(א)	21 ^(א)	8,502	8,511	5,503	(22) ^(א)	31 ^(א)	5,494	5,503	סך כל ניירות הערך למסחר
77,201	(422)	339	77,284	77,201	77,301	(218)	375	77,144	77,299	סך כל ניירות הערך ^(א)

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 991 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 981 מיליון ש"ח).
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיעדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פנומות צוברות ריבית ב-31 בדצמבר 2017 בסך 7 מיליון ש"ח.
- (ו) כולל סך של 9,091 מיליון ש"ח מסוג Supernationals, Sovereign and Agencies (SSA) (בשנת 2016 - 7,506 מיליון ש"ח).
- (ז) סווג מחדש.

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 215 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 324 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור. ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 6,377 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 4,272 מיליון ש"ח). לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#). ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך. ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון. ראה [ביאור 5.1.1](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם הוכר

31 בדצמבר 2017										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מכל 35% ^(ה)	20%- 35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מכל 35% ^(ה)	20%- 35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
7	-	-	7	203	-	-	-	- ^(ו)	41	מגובי משכנתאות (MBS)
2	-	-	2	79	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
9	-	-	9	282	-	-	-	-	41	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

הערה - ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון. ראה [ביאור 5.1.1](#).
ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2017										
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ז)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ח)}					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
35	-	-	35	2,227	4	-	-	4	1,172	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	16	-	-	16	7,846	של ממשלות זרות
1	-	-	1	16	17	-	-	17	5,915	של מוסדות פיננסיים זרים
49	-	-	49	2,010	28	-	-	28	4,491	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	15	-	-	15	1,233	של אחרים זרים
4	-	-	4	93	18	-	-	18	634	מניות וקרנות נאמנות
89	-	-	89	4,346	98	-	-	98	21,291	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2016										
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ז)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ח)}					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	108	-	-	108	24,825	של ממשלת ישראל
-	-	-	- ^(ו)	38	53	-	-	53	5,064	של ממשלות זרות ^(נ)
3	-	-	3	16	16	-	-	16	4,810	של מוסדות פיננסיים זרים
1	-	-	1	53	163	-	-	163	7,782	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	- ^(ו)	3	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	51	-	1	50	1,392	של אחרים זרים ^(נ)
12	-	-	12	172	3	-	-	3	54	מניות וקרנות נאמנות
16	-	-	16	279	394	-	1	393	43,930	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערות:

- (א) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
- (ז) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס.
- (ח) סוג מחדש.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומשו

31 בדצמבר 2017							
	סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)		
במיליוני ש"ח							
	(36)	2,634	(18)	920	(18)	1,714	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
	(39)	2,923	(31)	1,090	(8)	1,833	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-ו REMIC, CMO)
	(2)	944	-	-	(2)	944	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
	(77)	6,501	(49)	2,010	(28)	4,491	סך הכל

31 בדצמבר 2016							
	סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)		
במיליוני ש"ח							
	(76)	2,970	(1)	52	(75)	2,918	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
	(88)	4,417	-	-	(88)	4,417	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-ו REMIC, CMO)
	(ב) -	448	(ב) -	1	(ב) -	447	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
	(164)	7,835	(1)	53	(163)	7,782	סך הכל

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס.
(ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות

31 בדצמבר							
2016				2017			
רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	עלות מופחתת לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	עלות מופחתת לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו
-	-	-	347	(7)	1	353	1
-	-	-	163	(6)	-	169	-
-	-	-	347	(7)	1	353	1
-	-	-	347	(7)	1	353	1

הערה - ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של 957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק ניירות ערך מוחזקים לפדיון. ראה [ביאור 5.1.1](#).

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר							
2016				2017			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	עלות מופחתת רווחים	עלות מופחתת רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	עלות מופחתת רווחים	עלות מופחתת רווחים
2,987	(76)	-	3,063	3,001	(36)	1	3,036
273	(8)	-	281	318	(8)	-	326
1,986	(53)	-	2,039	1,941	(20)	1	1,960
4,998	(88)	3	5,083	3,925	(39)	4	3,960
4,455	(85)	1	4,539	3,764	(39)	3	3,800
7,985	(164)	3	8,146	6,926	(75)	5	6,996
336	-	4	332	-	-	-	-
1	-	-	1	-	-	-	-
1,427	-	14	1,413	1,603	(2)	6	1,599
1,764	-	18	1,746	1,603	(2)	6	1,599
9,749	(164)	21	9,892	8,529	(77)	11	8,595

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר							
2016				2017			
הפסדים	רווחים			הפסדים	רווחים		
שטרם מומשו	שטרם מומשו			שטרם מומשו	שטרם מומשו		
מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת		מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת	
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)			שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)		
במיליוני ש"ח							
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
אגרות חוב למסחר מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)							
6	-	-	6	4	-	-	4
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
6	-	-	6	4	-	-	4
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)							
86	-	-	86	54	-	-	54
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
92	-	-	92	58	-	-	58
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)							
188	(2)	2	188	210	(1)	2	209
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים							
280	(2)	2	280	268	(1)	2	267

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2017					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
112,831	29	774	113,634	11,457	125,091
41,511	77,928	38,143	157,582	1,122	158,704
1,066 ^(ג)	77,465	-	78,531	-	78,531
סך הכל חובות^(א)					
154,342	77,957	38,917	271,216	12,579	283,795
מזה:					
1,435	-	73	1,508	-	1,508
1,310	-	100	1,410	-	1,410
2,745	-	173	2,918	-	2,918
111	722	76	909	-	909
2,467	-	436	2,903	-	2,903
5,323	722	685	6,730	-	6,730
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,570	5	55	1,630	3	1,633
486	445	703	1,634	-	1,634
-	443 ^(ב)	-	443	-	443
2,056	450	758	3,264	3	3,267
459	-	25	484	-	484

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 283 מיליון ש"ח.

(ג) יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2016					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	(1)106,782	45	(1)542	107,369	115,259
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹	(1)40,980	79,086	(1)38,015	158,081	162,229
¹ מזה: לפי עומק פיגור	(3)909	78,656	-	79,565	79,565
סך הכל חובות ^{2(א)}	147,762	79,131	38,557	265,450	277,488
מזה²:					
חובות בארגון מחדש	1,971	-	87	2,058	2,058
חובות פגומים אחרים	1,524	-	71	1,595	1,595
סך הכל חובות פגומים	3,495	-	158	3,653	3,653
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	161	719	123	1,003	1,003
חובות בעייתיים אחרים	2,634	-	409	3,043	3,043
סך הכל חובות בעייתיים	6,290	719	690	7,699	7,699
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	(1)1,855	6	(1)57	1,918	1,919
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³	(1)378	467	(1)730	1,575	1,575
³ מזה: לפי עומק פיגור	-	(2)462	-	462	462
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴	2,233	473	787	3,493	3,494
⁴ מזה: בגין חובות פגומים	629	-	10	639	639

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 294 מיליון ש"ח.

(ג) יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,685	473	823	3,981	1	3,982	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(5)	(13)	188	170	2	172	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(835)	(9)	(581)	(1,425)	-	(1,425)	מחיקות חשבונאיות
678	-	364	1,042	-	1,042	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(157)	(9)	(217)	(383)	-	(383)	מחיקות חשבונאיות נטו
(19)	(1)	-	(20)	-	(20)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,504	450	794	3,748	3	3,751	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
448	-	36	484	-	484	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,981	513	659	4,153	3	4,156	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(571)	(9)	457	(123)	(2)	(125)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(566) ^(*)	(31)	(693) ^(*)	(1,290)	-	(1,290)	מחיקות חשבונאיות
843	-	400	1,243	-	1,243	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
277	(31)	(293)	(47)	-	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	-	(2)	-	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,685	473	823	3,981	1	3,982	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
452	-	36	488	-	488	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
4,486	4	4,482	604	513	3,365	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
199	(1)	200	309	14	(123)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(1,302)	-	(1,302)	(614)	(12)	(676)	מחיקות חשבונאיות
771	-	771	361	-	410	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(531)	-	(531)	(253)	(12)	(266)	מחיקות חשבונאיות נטו
2	-	2	(1)	(2)	5	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,156	3	4,153	659	513	2,981	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
482	-	482	33	-	449	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

ביאור 14 - אשראי לממשלות

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
206	130	אשראי לממשלה אחר
436	585	אשראי לממשלות זרות
642	715	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב

31 בדצמבר	
2016	2017
חברות כלולות במיליוני ש"ח	
901	807
סך כל השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין)	
(427) ^(ב)	361
מזה - רווחים שנצברו ממועד הרכישה	
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:	
(34) ^(ב)	(46)
התאמות בגין חברות כלולות	
פרטים בדבר מוניטין:	
262 ^(א)	208 ^(א)
הסכום המקורי, נטו	
247	189
יתרה להפחתה	

(א) ייחוס תמורת הרכישה לנכסים ולהתחייבויות הנרכשים על ידי חברת הבת מסתיים לאחר מועד הדיווח.
(ב) הוצג מחדש.

פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות:

31 בדצמבר			
2016		2017	
שווי שוק	ערך בספרים	שווי שוק	ערך בספרים
במיליוני ש"ח			
205	119	189	113
אבגול תעשיות 1953 בע"מ			

ב. חלק הקבוצה ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
223	69	94
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות		
(46)	(3)	(2)
הפרשה למסים נדחים		
177	66	92
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס		

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

חברות בת מאוחדות^(א)

31 בדצמבר					
2016	2017	2016	2017		
חלק בהון המקנה		זכות לקבלת רווחים			
חלק בזכויות בהצבעה					
				%	שם החברה
בישראל					
100.0	100.0	100.0	100.0	שירותים עסקיים ופיננסיים	לאומי פרטנרס בע"מ ^(ב)
99.8	99.8	99.6	99.6	ליווי פיננסי לחברות היי-טק	לאומי-טק בע"מ ^(ד)
80.0	80.0	80.0	80.0	מתן שירות כרטיסי אשראי	לאומי קארד בע"מ
100.0	100.0	100.0	100.0	שירותי תפעול קופות גמל וקרנות נאמנות	לאומי שירותי שוק ההון בע"מ
100.0	100.0	100.0	100.0	החזקות פיננסיות	לאומי אחזקות פיננסיות בע"מ
בחוץ לארץ					
100.0	100.0	100.0	100.0	חברת החזקות - רשומה בארה"ב	בנק לאומי לישראל קורפוריישן ^(ה)
99.9	99.9	99.9	99.9	עסקי בנק כללי - רשומה בארה"ב	בנק לאומי ארה"ב ^(ה)
100.0	100.0	100.0	100.0	עסקי בנק כללי - רשומה בבריטניה	בנק לאומי בריטניה פי.אל.סי
100.0	100.0	100.0	100.0	ביטוח - רשומה בא"י התעלה	לאומי רי לימיטד
99.9	99.9	99.9	99.9	עסקי בנק כללי - רשומה ברומניה	לאומי רומניה ס.א. ^(ז)

(א) הנתונים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הבנק בהן בניכוי השקעות כל חברה בחברות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן בניכוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של חברות אחרות בקבוצת הבנק בגין ההשקעות האמורות.

(ב) השקעות הוניות אחרות כוללות שטרי הון והלוואות בעלים.

(ג) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 158 מיליון ש"ח (2016 - 155 מיליון ש"ח).

(ד) חלק הבנק בקרן הון בגין הטבה בהלוואות בעלי שליטה 82 מיליון ש"ח. (2016 - 82 מיליון ש"ח).

(ה) בנק לאומי ארה"ב ובנק לאומי לישראל קורפוריישן הינן חברות שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל. ראה [ביאור 1.1](#).

(ו) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(ז) למידע נוסף ראה [ביאור 3.6](#).

2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
ערבויות עבור				תרומה לרווח				השקעות	השקעה
החברה לטובת		רווח (הפסד)		הנקי המיוחס		הוניות		אחרות ^(ב)	במניות
גופים שמחוץ		כולל		לבעלי מניות					לפי
לקבוצה		אחר		הבנק					שווי מאזני
במיליוני ש"ח									
487	515	(5)	(6)	145	174	1,049	1,057	1,430	1,598
1	3	-	-	5	2	-	-	1,000	1,002
-	-	-	-	147	117	-	-	1,440	1,514
-	-	-	-	3	0	-	-	49	49
-	-	-	-	(80)	13	-	-	543	597
-	-	(5)	(36)	3	4	-	-	371	339
-	7	(93)	(212)	94	126	-	-	2,419	2,333
-	-	(8)	3	(64)	48	300	215	870	968
-	-	-	-	(38)	(4)	-	-	73	69
-	-	(1)	-	2	14	-	-	149	163

ביאור 16 - בניינים וציוד

א. הרכב

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ^(א)	במיליוני ש"ח
עלות נכסים				
11,546	4,705	3,467	3,374	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
1,040	^(ג) 438	556	46	תוספות
(721)	^(ג) (524)	(79)	(118)	גריעות
(4)	(3)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,861	4,616	3,944	3,301	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
569	429	104	36	תוספות
(353)	(69)	(148)	(136)	גריעות
(38)	(24)	(3)	(11)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
12,039	4,952	3,897	3,190	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
פחת והפסדים מירידת ערך				
8,451	3,631	2,922	1,898	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
663	416	158	89	פחת לשנה
(401)	(235)	(79)	(87)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
8,714	3,813	3,001	1,900	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
652	430	150	72	פחת לשנה
10	1	2	7	הפסד מירידת ערך
(316)	(64)	(144)	(108)	גריעות
(7)	(4)	(1)	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
9,053	4,176	3,008	1,869	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017
3,095	1,074	545	1,476	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2015
3,147	803	943	1,401	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016
2,986	776	889	1,321	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2017^(ב)

(א) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(ב) לרבות הוצאות שהונו בקשר לפיתוח עלויות תוכנה לשימוש עצמי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 413 מיליון ש"ח (2016 - 455 מיליון ש"ח).

(ג) סווג מחדש.

ביאור 16 - בניינים וציוד (המשך)

ב. שיעור הפחת הממוצע

31 בדצמבר		
2016	2017	
3.16%	2.42%	בניינים ומקרקעין
14.01%	13.55%	ציוד, ריהוט וכלי רכב
23.95%	23.69%	עלויות תוכנה

ג. הקבוצה הינה בעלת זכויות בדרך של שכירות או חכירה מהוונת במקרקעין ובציוד, לתקופה של מ-1 עד 99 שנים מתאריך המאזן בסכום (לאחר פחת) של 140 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 152 מיליון ש"ח). יתרת תקופת החכירה המהוונת המקסימלית הינה 80 שנים.

ד. בניינים ומקרקעין שאינם בשימוש הקבוצה, בעיקר בניינים מושכרים, כלולים במאזן בסך 51 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 68 מיליון ש"ח).

ה. נכסים בסך 160 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 172 מיליון ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק כלשכת רישום מקרקעין. הסיבות העיקריות לאי רישומם הינן העדר הסדר רישום מקרקעין באזור ("פרצלציה") ואי רישום פרויקט כבית משותף על ידי הקבלן/היזם.

ו. היתרה המאזנית של בניינים וציוד העומדים למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2017 בסך 46 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - בסך 66 מיליון ש"ח). לא צפוי הפסד ממימוש בניינים וציוד העומדים למכירה, מעבר להפרשות שנעשו בגינם.

ז. סעיף בניינים וציוד כולל שיפורים וזכויות שכירות, לרבות תשלומים על חשבון חלק מהבניינים על קרקע חכורה.

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

א. נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין	תיקי ניירות ערך לקוחות	סך הכל	
במיליוני ש"ח			
			עלות
275	83	358	ליום 31 בדצמבר 2015
(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
274	83	357	ליום 31 בדצמבר 2016
(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
273	83	356	ליום 31 בדצמבר 2017
			הפחתות והפסדים מירידת ערך
257	83	340	ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	הפחתה לשנה
257	83	340	ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	הפחתה לשנה
257	83	340	ליום 31 בדצמבר 2017
16	-	16	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2017
			הערך בספרים
18	-	18	ליום 31 בדצמבר 2015
17	-	17	ליום 31 בדצמבר 2016
16	-	16	ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין (המשך)

ב. מוניטין

תנועה במוניטין לפי מגזרי פעילות פיקוחיים ולפי גישת הנהלה

פעילות חו"ל	אחר	במיליוני ש"ח
18		ליום 31 בדצמבר 2015
1		הפרשי תרגום
17		ליום 31 בדצמבר 2016
1		הפרשי תרגום
16		ליום 31 בדצמבר 2017

ביאור 18 - נכסים אחרים

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
4,960	5,476	מסים נדחים לקבל, נטו - ראה ביאור 8(ד)
118	48	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
971	624	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
5	10	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
42	30	יתרת הוצאות הנפקה להפחתה של אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבות נדחים
978	1,152	נכסים בגין פעילות במסלקת מעוף ^(א)
431	397	שווי פוליסת ביטוח בשלוחה בחו"ל
225	222	הוצאות מראש
139	192	הכנסות לקבל
174 ^(ב)	111	חייבים אחרים ויתרות חובה
8,043	8,262	סך כל הנכסים האחרים

(א) מוצג בשווי הוגן.

(ב) הוצג מחדש.

ביאור 19 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
לפי דרישה		
79,516	84,686	אינם נושאים ריבית
97,328	117,740	נושאים ריבית
176,844	202,426	סך הכל לפי דרישה
143,289	134,753	לזמן קצוב
320,133	337,179	סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
10,306	9,420	אינם נושאים ריבית
4,339	4,687	נושאים ריבית
14,645	14,107	סך הכל לפי דרישה
12,076	11,192	לזמן קצוב
32	16	מזה: שאינם נושאים ריבית
26,721	25,299	סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
346,854	362,478	סך כל פיקדונות הציבור
¹ מזה:		
143,644	138,685	פיקדונות של אנשים פרטיים
55,862	70,496	פיקדונות של גופים מוסדיים
120,627	127,998	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		תקרת הפיקדון
96,368	99,032	עד 1
93,912	90,545	מעל 1 ועד 10
60,809	61,271	מעל 10 ועד 100
37,271	35,666	מעל 100 ועד 500
58,494	75,964	מעל 500
346,854	362,478	סך הכל

ביאור 20 - פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
בנקים מסחריים:		
1,849	2,628	פיקדונות לפי דרישה
1,045	2,039	פיקדונות לזמן קצוב
423	352	קיבולים
בנקים מרכזיים:		
-	41	פיקדונות לפי דרישה
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
3	29	פיקדונות לפי דרישה
74	67	קיבולים
3,394	5,156	סך כל פיקדונות מבנקים

ביאור 21 - אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

31 בדצמבר		שעור תשואה פנימי ^(ב)	משך חיים ממוצע ^(א)	
2016	2017		שנים	
במיליוני ש"ח		באחוזים		
אגרות חוב ושטרי התחייבות^(ג):				
5,285	5,338	0.6	2.5	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן
1,159	1,159	3.0	5.7	במטבע ישראלי לא צמוד
כתבי התחייבות נדחים^{(ג)(ז)}:				
5,133	2,880	2.8	4.7 ^(ד)	במטבע ישראלי לא צמוד
11,063	6,200	2.9	2.9 ^(ד)	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן ^(ה)
סך כל אגרות החוב, שטרי ההתחייבות וכתבי ההתחייבות הנדחים				
22,640	15,577			

- (א) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (ב) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את תזרים התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (ג) יתרת הנכיון בקיזוז הפרמיה על אגרות חוב ועל כתבי התחייבות נדחים שטרם נזקפה לדוח רווח והפסד קוזה מאגרות החוב.
- (ד) משך חיים ממוצע למועד שינוי הריבית מבוסס על חישוב משך חיים ממוצע אפקטיבי כפי שמחושב לצורך החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית. בכתבי התחייבות נדחים לא צמודים 3.5 שנים, בצמודים למדד 2.6 שנים.
- (ה) מזה שטרי הון נדחים (לא סחירים) המהווים הון רובד 2 בסך 926 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 1,446 מיליון ש"ח) אשר בנסיבות מסוימות ניתנים להמרה למניות. ראה [ביאור 25.א](#).
- (ו) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב סך של 4,465 מיליון ש"ח צמוד מדד וסך של 2,880 מיליון ש"ח לא צמוד (2016 - 8,664 מיליון ש"ח צמוד ו- 5,084 מיליון ש"ח לא צמוד).
- (ז) הון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל 3.

ביאור 22 - התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
183	167	עתודה למסים נדחים, נטו - ראה ביאור 8(ד)
383	442	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
10,129	11,287	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית - ראה ביאור 23(ט)
378	329	הכנסות מראש
5,726	6,139	זכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי
903	901	הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות
768	569	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
488	484	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים
424 ^(ב)	420	הוצאות לשלם
323	385	הפרשות אחרות בגין זכויות עובדים
208	213	הפרשה לחופשה
82	47	חופשת יובל צבורה
978	1,152	התחייבויות בגין פעילות במסלקת המעוף ^(א)
912 ^(ב)	789	זכאים אחרים ויתרות זכות
21,885	23,324	סך כל ההתחייבויות האחרות

(א) מוצג בשווי הוגן.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 23 - זכויות עובדים

א. פיצויי פרישה ופנסיה

1. כללי

לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור ב") וטרם קיבלו קביעות במועד חתימת הסכם קיבוצי מיוחד בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני, קיימות הפקדות שוטפות לתוכנית פנסיה חיצונית. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית לגבי עובדים אלה להוציא השלמה לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם.

לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור א") וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל, הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, למעט אלו המוזכרים לעיל ובסעיף-2(ב) להלן, הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או בקבלת פנסיה מהבנק, תוך ויתור על כספי הפיצויים והתגמולים והכל כפוף להוראות הדין. הזכאות לפנסיה מחושבת לפי שיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה ושל 1.5% לכל שנה לאחר מכן, עד לשיעור מירבי של 70%.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון את גיל הפרישה על פי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים, נכות וכו'.

במחקר שבוצע בשנת 2017 המסתמך על ניסיון העבר, נמצא שכ-3.5% מושכים פיצויים ותגמולים בפרישה רגילה וכ-10% בפרישה מוקדמת. בנוסף, הפורשים בגיל הפרישה מהוונים כ-20% מההתחייבות ואילו הפורשים בפרישה מוקדמת מהוונים כ-25% מההתחייבות. תוצאות המחקר הביאו לגידול בהתחייבות בסך של כ-80 מיליון ש"ח שנקפו לרווח כולל אחר.

צבירת ההתחייבות הינה בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות המיוחסות לשנים העוקבות נצברות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'; כמו כן, מבוצע החישוב בהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

החישוב האקטוארי מבוסס על הוראות עדכניות של האקטואר הראשי במשרד האוצר לגבי שיעורי תמותה מחודש מרס 2013 אשר נקבעו על ידי הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון לחברות הביטוח, ואשר אומצו לאוכלוסיית עובדי הבנק.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה למועד הדיווח. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב.

ההתחייבות לפנסיה של הבנק, לגבי עובדים שפרשו וברחו בפנסיה, וכן זו המוזכרת בסעיף-[\(ב\)](#) להלן, מכוסה על ידי עתודה לפנסיה, המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי אקטואר.

2. הטבות ל"בוגרי לאומי"

בנוסף לתשלומי הפנסיה ו/או התגמולים והפיצויים, זכאי כל "בוגר לאומי", להטבות נוספות שעיקרן, שי לחג, שכר לימוד לילדי הפנסיונר וסקר רפואי לזכאים.

"בוגר לאומי" הינו מי שסיים עבודתו בבנק, בגיל כלשהו, לאחר שהשלים 25 שנות עבודה בבנק. או מי שסיים עבודתו לאחר 15 שנות עבודה בבנק וגילו 50 שנים ויותר.

הסכום שנצבר ליום 31 בדצמבר 2017 עבור העלויות הצפויות בגין הזכויות הנ"ל בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי מסתכם בכ-283 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 255 מיליון ש"ח).

ב. תנאי העסקה ופרישה לבעלי חוזים אישיים

1. כללי

תנאי התגמול המקובלים לבעלי חוזים אישיים בבנק כוללים תנאי העסקה קבועים ומשתנים ובכלל זה משכורת חודשית, אפשרות למענק משתנה, זכויות סוציאליות, ותנאים נלווים אחרים, כגון הודעה מוקדמת של שישה חודשים (משכורת ותנאים נלווים), קרן השתלמות, ביטוח בריאות, הסדרי ביטוח, פטור ושיפוי נושאי משרה, וכן הסדרי פרישה ופנסיה כפי שיפורטו להלן. חברי הנהלה בבנק יכולו שיהיו זכאים, בנוסף על האמור, גם למענק הסתגלות בסכום של עד 6 משכורות חודשיות בעת סיום יחסי עבודה בבנק.

הסדרי פרישה ופנסיה לבעלי חוזים אישיים

זכויות הפרישה והפנסיה של בעלי החוזים האישיים בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק לכל אחת מתנאי דור א', דור ב', ו-דור ג' ולפי נסיבות סיום ההעסקה (כגון פיטורים, התפטרות, או פרישה). עובדים בדור א' ועובדים בדור ב' עברו ועוברים לאורך השנים ולפי העניין בין מתכונות ההעסקה האמורות ולעיתים תוך שמירת זכויותיהם לגבי תקופות העבר. כך בשנים 2013-2014 עברו חלק מהעובדים במתכונת דור א' למתכונת דור ב' החל ממועד המעבר ובשנים 2016-2017 עברו חלק מהעובדים במתכונת דור א' או דור ב' למתכונת דור ג' החל ממועד המעבר.

הסדרי הפרישה בבנק לעובדים אלו כוללים זכאות לפיצויים בשיעור שבין 100% ועד ל-250%, בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים. זכאות זו באה במקום זכאות העובדים לפיצויים על פי דין והיא ככלל כוללת את הכספים והזכויות שנצברו בקופות הפיצויים של העובד במהלך העסקתו (לרבות רווחים).

בגין מתכונת העסקה בתנאי דור א' רשאי העובד במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורים, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) לוותר על הזכויות והכספים העומדים לזכות העובד בקופת התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') בתמורה לזכאות לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לתנאי העסקה של דור א' בבנק ("קצבת הפרישה"). העובד זכאי לקבל את קצבת הפרישה החל מהגעתו לגיל פרישה או, בכפוף לעמידה בתנאים של ותק ו/או גיל, לקבל את קצבת הפרישה באופן מיידי (מלא או מופחת, לפי העניין).

בגין מתכונת העסקה בתנאי דור ב' במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורים, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) ובכפוף לעמידה בתנאים של ותק ו/או גיל, רשאי העובד לבחור ולקבל, במקום הזכאות לפיצויים, קצבת ביניים מהבנק (מלאה או מופחתת, לפי העניין) עד למועד הזכאות לקבלת תגמולים על פי תנאי תקנון הקופה והוראות הדין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

שיעור קצבת הפרישה או קצבת הביניים לפי העניין הוא בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות. לאחר מכן - שיעור של 1.5% לשנה בגין כל שנה עד לחתימת חוזה אישי, 2% לשנה בגין כל שנה בה כיהן עם חוזה אישי ו-2.5% לשנה בגין כל שנה של כהונה כחבר הנהלה, והכל עד לשיעור מרבי של 7.0%. הזכאות לקבל קצבת פרישה מהבנק מותנית בכך שכל הזכויות והכספים שיעמדו לזכות העובד בקופת התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') יהוו מקור לתשלום קצבת הפרישה מהבנק כאמור.

סכום ההוצאה המירבית הנוספת של הבנק, במידה שהעובדים הכלולים בסעיף זה יפוטרו מיידית ועל פי הזכאות בכל תקופה, יסתכם בסך 163 מיליון ש"ח (כולל מס ש"ח על הפנסיה) (2016 - 194 מיליון ש"ח). הסיבה לירידה נובעת משינויי בהנחות מועד וסבירות הפרישה.

2. המנכ"ל

גב' רקפת רוסק-עמינח מכהנת כמנכ"ל ראשי של הבנק החל מיום 1 במאי 2012. בחודש בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עדכון בתנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הראשי, בתוקף החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן: "מועד התחילה"). תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הראשי כאמור, הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, שאף היא אושרה על ידי האסיפה הכללית בחודש נובמבר 2016.

במסגרת עדכון תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הראשי כאמור, הותאם והופחת גובה התגמול הכולל של המנכ"ל הראשי לקבוע בחוק מגבלת התגמול, כאשר לצורך כך, ויתרה המנכ"ל הראשי, בין השאר, על זכאותה להמשך צבירת זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לתנאי העסקה של דור א' בבנק בגין התקופה שלאחר מועד התחילה, תוך הקפאה ושימור הזכויות שכבר נצברו לזכותה עד למועד התחילה והפקדת הסכום האמור בקופה חיצונית.

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הראשי:

- 1. משכורת - המנכ"ל הראשי זכאית החל ממועד התחילה למשכורת חודשית בסך כולל של 195,400 ש"ח, צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע באוקטובר 2016¹ וצמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").**
המנכ"ל הראשי יכול שתהיה זכאית, בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף, אשר גובהו יקבע כך שסך רכיבי התגמול למנכ"ל הראשי (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף (ב) לחוק מגבלת התגמול². בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.
- 2. הפסקת עבודה בהודעה מוקדמת - הסכם ההעסקה של המנכ"ל הראשי הוא לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בהסכם במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.**
- 3. הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות -** הבנק יבצע הפרשות לתגמולים ולביטוח בגין אובדן כושר עבודה בגין המנכ"ל הראשי, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5% וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת המנכ"ל הראשי לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8¹/₃% ממשכורת³ המנכ"ל הראשי וכן יפריש עבור המנכ"ל הראשי לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, כפי שתהיה מעת לעת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון המנכ"ל הראשי, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

¹ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת (בכפוף לעמידה בהוראות חוק מגבלת התגמול).
² יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי אם כתוצאה מכך יעלה סך עלות השכר של המנכ"ל הראשי על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 171(32) לפקודת מס הכנסה.
³ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

4. **זכויות המנכ"ל הראשי בעת ניתוק יחסי עבודה** - במקרה של ניתוק יחסי העבודה בין המנכ"ל הראשי לבין הבנק (פיטורין, התפטרות או פרישה לפנסיה) תהיה זכאית המנכ"ל הראשי לזכויות הבאות (במצטבר):

א. בגין תקופת עבודת המנכ"ל הראשי החל ממועד התחילה, תהיה זכאית המנכ"ל הראשי לפיצויים בסכום השווה ל-100%⁴ מהמשכורת החודשית האחרונה כפול מספר השנים שממועד התחילה ועד למועד ניתוק יחסי העבודה ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל הראשי בגין תקופת העסקת המנכ"ל ממועד התחילה ועד למועד סיום יחסי העבודה.

ב. בגין תקופת עבודת המנכ"ל הראשי עד למועד התחילה, תהיה זכאית המנכ"ל הראשי לזכויות כדלקמן:
(א) זכויות על פי תנאי דור א': הזכויות שנצברו לזכותה עד מועד התחילה בגין התחייבות הבנק לקצבת פרישה מיידית; וכן (ב) זכויות על פי דור ב': המנכ"ל הראשי תהיה זכאית לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק והמנכ"ל הראשי בגין תקופת העסקת המנכ"ל בבנק עד למועד התחילה בתנאי דור ב' וכן לזכויות שנצברו לזכותה עד מועד התחילה בגין התחייבות הבנק לקצבת ביניים עד הגיעה לגיל פרישה בגין תנאי דור ב'.

5. **מענק הסתגלות ואי תחרות** - המנכ"ל הראשי תחייב כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של 6 חודשים ממועד סיום כהונתה בפועל (להלן: "תקופת אי תחרות"). בתקופת האי תחרות תהיה זכאית המנכ"ל הראשי למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים. עוד תהיה זכאית המנכ"ל הראשי, בעת סיום יחסי עבודה בבנק, למענק הסתגלות בסכום של 6 משכורות חודשיות.

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - המנכ"ל הראשי זכאית לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל לבכירים בבנק על פי הנלי הבנק.

8. **תנאים נלווים** - המנכ"ל הראשי תהיה זכאית להטבות כמקובל לבכירים בבנק.

9. הוראות בנושא מענקים שנתיים

המנכ"ל הראשי לא תהיה זכאית למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה.

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הראשי, אושרו באסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר זומנה ביום 26 בספטמבר 2016.

3. **יושב ראש הדירקטוריון של הבנק**

מר דוד ברודט נבחר לראשונה לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון בשנת 2010. בשנים 2013 ו-2016 נבחר יו"ר הדירקטוריון לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון לשתי קדנציות נוספות בנות שלוש שנים כל אחת.

בחודש נובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק עדכון בתנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון של הבנק, בתוקף החל מיום 22 ביולי 2016, מועד תחילת כהונתו הנוכחית של מר ברודט כדירקטור ויו"ר דירקטוריון. תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון כאמור, הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, שאף היא אושרה על ידי האסיפה הכללית בחודש נובמבר 2016.

עדכון תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון כאמור, נעשה בהתאם להוראה 301A במסגרתה נקבע כי יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתגמול קבוע בלבד, תנאים סוציאליים והוצאות נלוות, כמקובל לנושאי משרה בבנק. כמו כן ולנוכח חוק מגבלת התגמול, הותאמו והופחתו תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון כך שיעמדו בדרישות חוק מגבלת התגמול.

תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון:

1. **משכורת** - החל ממועד התחילה, זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית בסך כולל של 168,200 ש"ח צמוד לעליית המדד הידוע במועד התחילה⁵ וצמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובכפוף להוראותיו ("המשכורת").

⁴ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לפיצויים שנעשו באותה תקופה או סכום השווה לגבוה הפרשות כאמור.
⁵ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

2. **תגמול קבוע המותאם להוראות הדין החדשות** - יו"ר הדירקטוריון יכול שיהיה זכאי, בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף. גובהו של רכיב זה ייקבע כך שסך רכיבי התגמול ליו"ר הדירקטוריון (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול⁶. בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

3. **תקופת ההעסקה וסיומה** - הסכם העסקת יו"ר הדירקטוריון הוא לתקופת העסקתו החל ממועד התחילה ("תקופת ההעסקה"). במהלך תקופת ההעסקה כל אחד מהצדדים יהיה רשאי לסיים את ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש.

4. הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות

4.1. הבנק יבצע הפרשות לתגמולים⁷ בגין יו"ר הדירקטוריון, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לכיטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 6.5%, וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת יו"ר הדירקטוריון לתגמולים (להלן: "הפרשות לתגמולים"). לחילופין, יו"ר הדירקטוריון יהיה רשאי לבחור, לפי שיקול דעתו הבלעדי, כי חלק מהפרשות לתגמולים, כולן או חלקן, ישולמו לו באופן שוטף הסכומים שהיו אמורים להיות משולמים כהפרשות הבנק לתגמולים.

4.2. הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8^{1/3}% ממשכורת יו"ר הדירקטוריון.

4.3. הבנק יפריש עבור יו"ר הדירקטוריון לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, כפי שתהיה מעת לעת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון יו"ר הדירקטוריון, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

5. תנאי פרישה - זכויות יו"ר הדירקטוריון בעת סיום כהונה יהיו כדלקמן:

5.1. **פיצויים ותגמולים** - עקב סיום כהונתו של יו"ר הדירקטוריון בבנק, מכל סיבה שהיא, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לזכויות הבאות:

א. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון עד מועד התחילה - יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויים בסך 150% מהמשכורת האחרונה ששולמה לו לפני מועד התחילה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון עד מועד התחילה, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים והפיצויים בגין הפרשות לתגמולים ולפיצויים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון בגין התקופה עד מועד התחילה.

ב. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון החל ממועד התחילה ועד לסיום כהונתו בבנק ("התקופה הנוספת") - יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויים בסך 100%⁹ מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון במהלך התקופה הנוספת, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון בגין התקופה הנוספת.

5.2. **מענק הסתגלות** - הסתיימה העסקתו של היו"ר כיו"ר הדירקטוריון, יהיה זכאי היו"ר למענק הסתגלות בסכום של 6 משכורות חודשיות¹⁰, אשר יכול ויותנה בהתחייבות היו"ר לתקופת אי-תחרות של עד 6 חודשים ממועד הפסקת כהונתו בפועל כיו"ר דירקטוריון הבנק, כפי שיחליט דירקטוריון הבנק.

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - היו"ר זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל לככירים בבנק על פי נהלי הבנק.

⁶ יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי אם כתוצאה מכך יעלה סך עלות השכר של יו"ר הדירקטוריון על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32 (17) בפקודת מס הכנסה.

⁷ כולל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ככל שירכש ביטוח כזה.

⁸ לרבות כל הרכיבים בניגום ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

⁹ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של הפרשות לפיצויים שנעשו בגין התקופה הנוספת או סכום השווה לגובה ההפרשות כאמור.

¹⁰ כולל תנאים נלווים אך למעט זכויות סוציאליות.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

8. **תנאים נלווים** - יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי להטבות כמקובל לבכירים בבנק.

9. **הוראות בנושא מענקים שנתיים**

יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה.

תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, אושרו באסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר זומנה ביום 26 בספטמבר 2016.

ג. עתודה לחופשה

בסעיף התחייבויות אחרות קיימת הפרשה בגין ימי חופשה שטרם נוצלו אשר חושבה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בנוסף קיימת הפרשה עבור ימי מחלה שיומרו לימי חופשה אשר חושבה על בסיס אקטוארי. ההפרשות מסתכמות לסך 213 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 208 מיליון ש"ח).

ד. התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק

הבנק מפקיד, עבור העובדים בדור א', כספים לתגמולים ולמרכיב פיצויים בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה.

בחודש מרס 2015, התקשר הבנק עם גופים מוסדיים מקבוצת מגדל בהסכם להעברת כספי תגמולים שנצברו או ייצברו משנת 2008 ואילך וכספי פיצויים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, על שם עובדי דור א' שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול קצבה (מלאה או חלקית), אל קופה משלמת בניהול מגדל.

כמו כן, ביום 25 במרס 2015, התקבל בבנק אישור מרשות המסים להעברת כספי פיצויים הצבורים בקופה המרכזית לפיצויים של הבנק לטובת מרכיב הפיצויים בקופות גמל אישיות המתנהלות על שם העובדים וכן נקבעו תנאים ומנגנון למשיכת עודפי הכספים מהקופה המרכזית לפיצויים.

ה. מדיניות תגמול נושאי משרה בבנק

בחודש נובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק שתחילתה מיום 12 באוקטובר 2016 ועד לתום שנת 2019 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק מגבלת התגמול.

במדיניות התגמול נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע, שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על התשואה להון של הבנק ורכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים; ממענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי; וממענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. יצוין, כי חברי הדירקטוריון לרבות יו"ר הדירקטוריון וכן המנכ"ל הראשי של הבנק, אינם זכאים על פי מדיניות התגמול למענק שנתי משתנה.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 6 משכורות חודשיות בשנה (כאשר במקרים חריגים ויוצאי דופן יהיו רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר מענק מיוחד נוסף למי מנושאי המשרה, שלא יעלה על משכורת חודשית אחת). בנוסף, לדירקטוריון הבנק ניתנה סמכות להפחית את המענק השנתי המשתנה בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול, בהתאם להוראה 301A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

1. עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול הסדרי דחיית תשלומי המענק השנתי המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה.

2. כמו כן כוללת מדיניות התגמול הוראות לעניין השמירה על הזכויות בעת פרישה, לרבות הזכויות הפנסיוניות, של נושאי המשרה בבנק, שנצברו וייצברו בגין התקופה שעד לתום תקופת המעבר של חוק מגבלת התגמול.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

3. בשים לב לכך שמדיניות התגמול גובשה על רקע הסדרים המצויים בהליכי התהוות, נקבעו במדיניות התגמול מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול או ברכיבי התגמול בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול, מבלי להידרש לקבלת אישור מחודש של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים כאמור במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו לדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק את ביצוע העדכונים כאמור.

כך למשל, נקבע במדיניות התגמול מנגנון המצמיד את התגמול הנמוך ביותר בבנק לצורך סעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול¹¹ לתקרת התגמול של נושאי המשרה בבנק, באופן שסך רכיבי התגמול לנושאי המשרה (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים) יעלה בשיעור זהה לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק באותה עת.

מדיניות התגמול אשרה באסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר זומנה ביום 26 בספטמבר 2016.

למידע בנוגע לתנאי ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון ושל המנכ"ל הראשי ראה [סעיפים 3-1.2](#) לעיל לביאור זה.

1. מדיניות תגמול עובדים מרכזיים

מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה, ולמרכיב המענקים השנתי. מדיניות זו גובשה בשים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות ובהתאם לקבוע ולנדרש בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

בחודש דצמבר 2017 ועדת התגמול אישרה והמליצה בפני דירקטוריון הבנק לאשר עדכון של מדיניות תגמול העובדים המרכזיים במספר היבטי ציות וזאת על מנת לאפשר הטמעה טובה יותר של תרבות הציות בבנק.

2. מדיניות תגמול לכלל העובדים

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק מושתתת על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק נועדה לשמש כלי לקידום עמידה ביעדים העסקיים של הבנק ובכלל זה לאפשר גיוס עובדים איכותיים לעבודה בבנק, לשמר אותם לאורך זמן להניע אותם לשיפור בביצועים ולהשגת המטרות והיעדים העסקיים של הבנק, תוך מניעת נטילת סיכונים שחורגים מתיאבון הסיכון של הבנק.

מדיניות התגמול מתייחסת לתגמול השוטף לעובדים, ובכלל זה למשכורת ולתנאים הנלווים לשכר וכן למענקים, לתנאי פרישה ולתשלומים אחרים להם זכאים כלל העובדים.

בחודש דצמבר 2017 ועדת התגמול אישרה והמליצה בפני דירקטוריון הבנק לאשר עדכון של מדיניות תגמול לכלל העובדים במספר היבטי ציות וזאת על מנת לאפשר הטמעה טובה יותר של תרבות הציות בבנק.

ח. תכנית פרישה מראון

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - "הוראת ההתייעלות"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לעניין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

1. ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות. ההטבות שהוצעו היו: (א) פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 270%; או (ב) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתוכנית.

עלויות ההתחייבות האקטוארית לעובדים בשל תוכנית ההתייעלות הינה בסך של כ-529 מיליון ש"ח לפני מס (להלן: "עלות ההתייעלות"). במסגרת תוכנית ההתייעלות חתמו 695 עובדים על הסדרי פרישה וסיימו את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2016. עיקרי הטיפול החשבונאי ראה סעיף ח.2. להלן.

¹¹ התגמול הנמוך ביותר בבנק לצורך סעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול, בשנה שקדמה למועד אישור מדיניות התגמול, עמד על סך של כ-67 אלף ש"ח לשנה (לא כולל הפרשה לפיצויים ותגמולים כדיון).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

2. במסגרת מהלכי ההתייעלות והחיסכון בהוצאות ובהמשך לאישור הדירקטוריון מיום 11 ביולי 2017, נפתחה ביולי 2017 תכנית נוספת לפרישה מוקדמת מרצון.

ההטבות שהוצעו במסגרת התכנית, כתלות בגיל וותק העובדים, הינן בעיקרן: (א) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית או (ב) פיצויים מוגדלים בשיעור של כ-245% עד 265%, בכפוף לפרמטרים שהוגדרו בתכנית.

העלות הכוללת של התכנית הסתכמה בכ-310 מיליון ש"ח לפני מס (להלן: "עלות ההתייעלות").

להלן עיקרי הטיפול החשבונאי:

1. עלות ההתייעלות מהווה הפסד אקטוארי שנזקף לרווח כולל אחר.

2. בתקופות עוקבות מופחתות לרווח והפסד עלויות התוכנית כחלק מיתרת "רווחים והפסדים אקטואריים" בשיטת הקו הישר על פני תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הפעילים בתכנית.

השפעת תכנית ההתייעלות על הלימות ההון מוערכת בכ-0.1%, אשר תיגרע בהדרגה מהלימות ההון על פני חמש שנים.

במסגרת תכנית הפרישה המוקדמת מרצון חתמו 450 עובדים על הסדרי פרישה ורובם סיימו את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2017. במהלך חמש השנים הקרובות צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-480 עובדים נוספים. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המבנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובשה בנושא.

הבנק ממשיך במהלכי התייעלות באמצעים שונים, תוך שיפור תהליכים ארגוניים ותפעוליים. אלה יאפשרו צמצום נוסף במצבת כח האדם, תוך המשך מתן שירות נאות וניהול הולם של הסיכונים.

בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק נקבעו תנאים שונים ומגבלות, לרבות כמותיות, לגבי היקפי תכניות התייעלות. לאור זאת החליט הדירקטוריון, כי לא יבוצעו שינויים או הרחבות לתכנית, אם אלה יגרמו לכך שלא ניתן יהיה לטפל חשבונאית בתכנית בהתאם לאמור לעיל.

למידע בדבר השפעות השינויים בהתחייבות בגין זכויות עובדים על יחסי הלימות ההון ראה [ביאור 225 – סעיף רכיבי הון הנתונים לתנדויות](#).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב הטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
15,764	16,948	17,995
סכום ההתחייבות		
6,766	6,819	6,708
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
8,998	10,129	11,287
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
חופשות ומענקי יובל		
524	82	47
סכום ההתחייבות ^(א)		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
524	82	47
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
549	559	567
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
549	559	567
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
10,071	10,770	11,901
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
111	117	74
מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל ¹		

(א) החל משנת 2016 חופשת יובל צבורה.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
16,256	15,764	16,948
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת השנה		
198	163	148
עלות שירות		
735	687	696
עלות ריבית		
46	48	46
הפקדות משתתפי תכנית		
(701)	1,174	1,560
הפסד (רווח) אקטוארי		
(9)	(38)	(20)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ		
(739) ^(ב)	(865)	(1,383)
הטבות ששולמו ^(א)		
(22) ^(ב)	-	-
תיקונים בתוכנית לרבות שינוי מבני		
-	15	-
אחר		
15,764	16,948	17,995
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה		
15,074	16,011	17,016
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה		

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

(ב) סווג מחדש.

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
7,041	6,766	6,819
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה		
53	257	399
תשואה בפועל על נכסי תכנית		
169	158	131
הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי		
46	48	46
הפקדות משתתפי תוכנית		
(10)	(37)	(17)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ		
(510)	(449)	(691)
הטבות ששולמו ^(א)		
(22)	-	-
תיקונים בתכנית לרבות שינוי מבני		
(1)	76	21
אחר		
6,766	6,819	6,708
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה		
8,998	10,129	11,287
מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה		

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
-	-	-
8,998	10,129	11,287
8,998	10,129	11,287

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
2,329	3,241	4,408
-	-	-
2,329	3,241	4,408

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה שנכללו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
198	163	148
735	687	696
(392)	(373)	(364)
206	310	330
9	-	-
30	-	-
786	787	810
172	158	192
958	945	1,002

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה (המשך)

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2015	2016	2017	
במיליוני ש"ח			
(362)	1,290	1,525	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לשנה
(206)	(310)	(330)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
^(א) (30)	(64)	(21)	אחר לרבות שינוי מבני
^(א) (5)	(4)	(7)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(603)	912	1,167	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
786	787	810	סך עלות ההטבה נטו
183	1,699	1,977	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

(א) סווג מחדש.

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר שצפוי כי יופחתו לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2018 לפני השפעת המס

במיליוני ש"ח	
393	הפסד אקטוארי נטו
393	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו לתקופות שהסתיימו ביום 31 בדצמבר.
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה.

31 בדצמבר		
2015	2016	2017
באחוזים		
2.68%	2.49%	2.06%
1.78%	1.90%	1.60%
0.1%-3.7%	0.1%-3.7%	0.1%-3.7%
0%-6.3%	0%-6.3%	0%-6.3%

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה.

31 בדצמבר		
2015	2016	2017
באחוזים		
2.91%	2.48%	2.51%
5.50%	5.50%	5.50%
0%-6.3%	0% - 6.3%	0%-6.3%

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר			31 בדצמבר		
2015	2016	2017	2015	2016	2017
במיליוני ש"ח					
2,577	2,745	2,943	(2,059)	(2,191)	(2,360)
210	131	69	(206)	(130)	(69)
(256)	(241)	(156)	237	222	159
(585)	(581)	(610)	661	663	702

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק כלכל.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים כאמור, חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 31 בדצמבר 2017			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
175	-	-	175
מזומנים ופיקדונות בכנקים			
2,596	130	1	2,465
מניות			
1,274	-	167	1,107
אגרות חוב ממשלתיות			
1,912	-	74	1,838
אגרות חוב קונצרניות			
751	413	104	234
אחר			
6,708	543	346	5,819
סך הכל			

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
279	-	1	278
מזומנים ופיקדונות בכנקים			
2,401	33	126	2,242
מניות			
1,630	-	110	1,520
אגרות חוב ממשלתיות			
1,940	-	100	1,840
אגרות חוב קונצרניות			
569	261	167	141
אחר			
6,819	294	504	6,021
סך הכל			

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2018

אחוז מנכסי התכנית		יעד הקצאה
31 בדצמבר		
2016	2017	2018
באחוזים		
4%	3%	2%
36%	38%	38%
24%	19%	18%
28%	29%	32%
8%	11%	10%
100%	100%	100%

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
תשואה בפועל על נכסי התוכנית					
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ	יתרה סגירה
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	-	-
33	3	(3)	60	37	130
261	8	(18)	197	(35)	413
294	11	(21)	257	2	543

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
תשואה בפועל על נכסי התוכנית					
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ	יתרה סגירה
במיליוני ש"ח					
30	-	-	(30)	-	-
43	2	(4)	(8)	-	33
153	5	4	99	-	261
226	7	-	61	-	294

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ט. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים
א. הפקדות

הפקדות בפועל			
לשנה שהסתיימה ביום			תחזית ^(א)
2015	2016	2017	2018
במיליוני ש"ח			
215	206	177	139
			הפקדות

(א) אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית להטבה מוגדרת במהלך שנת 2018.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2018	1,161
2019	668
2020	674
2021	715
2022	731
2023-2027	4,398
2028 ואילך	11,737
סך הכל	20,084

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 24 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. כללי

בהתאם למדיניות תגמול שאושרה ביום 11 בפברואר 2014 על ידי האסיפה הכללית של הבנק, מחצית מהמענק השנתי המשתנה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units או יחידות PSU).
לפרטים ראה [ביאור 25 א.ב.1](#).

בנוסף, הבנק העניק לשני נושאי משרה בבנק מניות חסומות (Restricted Share Units או יחידות RSU). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים, מומרות אוטומטית למניות רגילות של הבנק, המוחזקות על ידי הבנק כמניות רדומות וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו.
יחידות RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961.
לפרטים ראה [ביאור 25 א.ב.1](#).

ב. פרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2017									
מנהלים בכירים	חברי הנהלה	מנכ"ל	יו"ר דירקטוריון	מנהלים שפרשו	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות
-	81,546	18,754	583,913	-	159,173	-	127,623	8,384	196,782
-	39,426	-	287,522	-	75,791	-	43,112	-	133,118
-	(32,562)	(18,754)	(226,875)	-	(72,029)	-	(58,371)	(8,384)	(133,433)
-	(35,576)	-	(271,532)	-	-	-	-	-	307,108
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	52,834	-	373,028	-	162,935	-	112,364	-	503,575
מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2016									
מנהלים בכירים	חברי הנהלה	מנכ"ל	יו"ר דירקטוריון	מנהלים שפרשו	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות	חסומות מותנות
-	16,139	54,276	234,619	-	56,912	-	47,488	-	65,603
-	73,476	-	630,585	-	130,717	-	103,879	-	-
-	(8,069)	(27,138)	(117,311)	-	(28,456)	-	(23,744)	-	(32,801)
-	-	(8,384)	(163,980)	-	-	-	-	8,384	163,980
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	81,546	18,754	583,913	-	159,173	-	127,623	8,384	196,782

ביאור א25 - הון

א. הון המניות

31 בדצמבר 2016		31 בדצמבר 2017	
מונפק ונפרע ^(א)	רשום	מונפק ונפרע ^(א)	רשום
ש"ח			
1,522,973,205	3,215,000,000	1,523,523,613	3,215,000,000

(א) כל המניות שהונפקו רשומות על שם. המניות שהונפקו ושיונפקו הומרו או יומרו לסטוק רגיל הניתן להעברה ביחידות בנות 1.0 ש"ח. הזכויות הנלוות למניות הבנק קבועות בתקנון הבנק.

הסטוק הרגיל רשום למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ביום 26 בינואר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם 400,000,000 ש"ח ע.ג. פיקדונות/שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודי מדד, שהונפקו ביוני וביוני 2002, ואשר הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני עליון של הבנק. בין הימים 30 ביוני 2017 ל-31 ביולי 2017 בוצע פדיון מלא מוקדם של פיקדונות/שטרי הון נדחים אלה.

925,750,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 400), הונפקו על ידי הבנק ביום 21 בינואר 2016, וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות לסך של עד 147,492,625 מניות רגילות של הבנק.

ב. תוכנית תגמול מבוסס מניות

1. ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016 (להלן - "מדיניות התגמול הקודמת"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצת ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בהתאם למדיניות התגמול הקודמת, מחצית המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units או יחידות PSU).

בהתאם לאמור במדיניות התגמול הקודמת, שיעור הכמות הכוללת והמצטברת של יחידות ה-PSU שתוקצינה לכלל הבכירים (יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי וחברי הנהלת הבנק) בגין כל שנות תכנית המענקים (2013 עד 2016) לא תעלה על 0.38% מההון המונפק והנפרע של הבנק. (ראה [ביאור 23ה](#)).

כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2013 ובהתאם למדיניות התגמול הני"ל, אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בחודש מרס 2014 הקצאה ללא תמורה של 657,869 יחידות PSU (להלן - "יחידות PSU 2014") ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות PSU 2014 הני"ל על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן"). בהתקיים התנאי למימוש יחידות PSU 2014 בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן תבשלנה יחידות PSU 2014 ויומרו באופן אוטומטי ל-657,869 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.04% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת יחידות PSU 2014. על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 31 במרס 2014, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות PSU 2014 הסתכם לסך של כ-8.97 מיליון ש"ח.

בנוסף, כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2015 ובהתאם למדיניות התגמול הקודמת, ביום 15 במרס 2016 הנפיק הבנק 938,657 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות PSU 2016"), על שם הנאמן עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ונושאי משרה אחרים בבנק במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתקיים התנאי למימוש יחידות PSU 2016 בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן, תבשלנה יחידות PSU 2016 ויומרו באופן אוטומטי ל-938,657 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.064% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות PSU 2016.

על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 29 בפברואר 2016 כולל ההבהרות שפורסמו בגינו ביום 13 במרס 2016, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות PSU 2016 הסתכם לסך של כ-12.3 מיליון ש"ח.

ביאור 25א - הון (המשך)

בנוסף, כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2016 ובהתאם למדיניות התגמול הקודמת וכן מדיניות התגמול החדשה לשנים 2019-2017 אשר אושרה באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בנובמבר 2016, וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"), ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק 578,969 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות PSU 2017"), על שם הנאמן עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ונושאי משרה אחרים בבנק במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתקיים התנאי למימוש יחידות PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן, תבשלה יחידות PSU 2017 ויומרו באופן אוטומטי ל-578,969 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.038% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות PSU 2017. על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 30 במרס 2017 השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות PSU 2017 הסתכם לסך של כ-9.3 מיליון ש"ח.

הבשלת יחידות PSU 2014, יחידות PSU 2016 ו-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפורסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלבנטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שפורסם.

יחידות PSU 2014, יחידות PSU 2016 ויחידות PSU 2017 שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן - "הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

הבשלתן של יחידות PSU 2014, יחידות PSU 2016 ויחידות PSU 2017 נעשית בשלוש מנות שוות והיא מותנית בתוצאות העסקיות של הבנק, של כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2014, 2015 ו-2016 בגין יחידות PSU 2014, של כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2016, 2017 ו-2018 בגין יחידות PSU 2016 ושל כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2017, 2018 ו-2019 בגין יחידות PSU 2017 בהתאם ובכפוף לאמור ולתנאי הקבוע במדיניות התגמול החדשה וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית 2014, בדוח ההצעה הפרטית 2016 ובדוח ההצעה הפרטית 2017 בהתאמה, כאשר בכפוף להתקיימות התנאי ביחס לאותו מועד הבשלה, תומר כל יחידת PSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.

2. בחודש מרס 2014 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק הקצאה ללא תמורה של 81,414 יחידות מניה חסומות (Restricted Share Units) (להלן - "יחידות RSU") לשני נושאי משרה בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול לעניין מענק חתימה לנושא משרה חדש, וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית 2014. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-RSU הנ"ל על שם הנאמן. כמפורט בדוח ההצעה הפרטית 2014 ועל פי התנאים האמורים שם, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות ה-RSU האמורות, הסתכם לסך של כ-1.1 מיליון ש"ח.

הבשלתן של יחידות ה-RSU נעשתה בשלוש מנות שוות והיא היתה מותנית בהמשך עבודתו של כל אחד מנושאי המשרה הניצעים בבנק או בקבוצת הבנק, במועד ההבשלה של כל אחת מהמנות, בהתאם ובכפוף לאמור בדוח ההצעה הפרטית 2014, כאשר בהתקיים התנאי האמור, תומר כל יחידת RSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.

ג. שינויים בהון הבנק

1. התנאי להבשלת השלישי והאחרון של יחידות PSU 2014 וכן להבשלת השלישי הראשון של יחידות PSU 2016 למניות, התקיים, ולפיכך השלישי האחרון של יחידות PSU 2014 והשלישי הראשון של יחידות PSU 2016 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 3 באפריל 2017 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות PSU 2014 ויחידות PSU 2016 אשר הבשילו למועד זה. כמו כן, התקיים התנאי להבשלת השלישי והאחרון של יחידות RSU ולפיכך ביום 14 באפריל 2017 הוקצו לשני נושאי משרה בבנק מניות, בהתאם למספר יחידות ה-RSU, אשר הבשילו למועד זה. נכון למועד הדוח הכספי, אין בהון הבנק יחידות RSU.

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות PSU 2014, יחידות PSU 2016 ויחידות RSU כאמור, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסופ שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן: "הנאמן לתכנית").

המניות שהוקצו בגין יחידות PSU 2014 ויחידות RSU, כמפורט לעיל, אינן חסומות והמנה הראשונה מבין השלוש, של המניות שהוקצו בגין הבשלת יחידות PSU 2016, אשר הבשילה כאמור, הינה חסומה לתקופה נוספת, עד תום שנתיים ממועד הקצאת יחידות PSU 2016, דהיינו עד ליום 14 במרס 2018.

ביאור 25 - הון (המשך)

מועד הבשלת המנה השנייה של יחידות PSU 2016 והמנה הראשונה של יחידות PSU 2017 למניות רגילות של הבנק צפוי להיות אחרי מועד אישור הדוחות הכספיים.

2. ביום 20 במרס 2016 החליט דירקטוריון הבנק להנפיק 48,938,037 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. של הבנק, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק לאחר ההקצאה, על שם הנאמן, תמיר פישמן נאמניות 2004 בע"מ, בגין תוצאות ההצעה לעובדים ונושאי משרה שדווחו על ידי הבנק בתאריכים 16 במרס 2016 וביום 20 במרס 2016 על פי מתאר שפורסם על ידי הבנק ביום 18 בפברואר 2016 (המרת זכויות עובדים ונושאי משרה) כפי שתוקן ביום 23 בפברואר 2016. לפירוט נוסף, ראה [ביאור 23 לדוחות הכספיים לשנת 2016](#).

כל המניות שהוקצו הינן חסומות לתקופה של שנתיים עד לתאריך 19 במרס 2018, למעט ביחס לעובדים מרכזיים (למעט נושאי משרה שלהם מחצית מהמענק שולם ביחידות PSU ולא במניות חסומות), לגביהם 664,727 מהמניות שתוקצו תהיינה חסומות לתקופה של שלוש שנים, עד לתאריך 19 במרס 2019, בהתאם להוראות מדיניות התגמול.

יצוין כי מבדיקה עלה כי לעובדת אחת הוקצו 8,084 מניות בטעות. לשם תיקון האמור, חילט הבנק ביום 27 ביוני 2016 את המניות האמורות. עם חילוטן, הפכו מניות אלה למניות רדומות. המניות הרדומות הנ"ל צפויות להפוך למניות רגילות (לא רדומות) במסגרת הבשלת יחידות PSU 2016 ויחידות PSU 2017, כמפורט בסעיף 1 לעיל.

ד. מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 29 במרס 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בגובה 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהתאם למדיניות המעודכנת, ביום 5 במרס 2018, אישר הדירקטוריון בגין הרבעון הרביעי של שנת 2017 דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-342 מיליון ש"ח, המהווה 22.416% אג' לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הדירקטוריון קבע את יום 19 במרס 2018 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 28 במרס 2018 כיום התשלום. הדיבידנד המצטבר בגין שנת 2017 הסתכם בכ-969 מיליון ש"ח.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
25 במאי 2017	22 ביוני 2017	8.168	124
15 באוגוסט 2017	11 בספטמבר 2017	11.504	175
21 בנובמבר 2017	21 בדצמבר 2017	21.515	328

ה. תוכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 5 במרס 2018 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 700 מיליון ש"ח, החל מיום 1 באפריל 2018 ועד ליום 31 במרס 2019. הרכישה העצמית כפופה לכך שבמועד כל רכישה, יחס הון עצמי רובד 1, לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו, לא יפחת מ-10.9%, גם בהתחשב ברכישה העצמית, וכן לכך שבתכנון ההון של שלוש שנים קדימה ההון אינו צפוי לרדת מתחת ליחס הון עצמי רובד 1 הדיפרנציאלי שנקבע לבנק, בתוספת מרווח תכנוני. תוכנית הרכישה העצמית תאפשר לבנק לנהל את ההון באופן יעיל יותר. הרכישה העצמית כפופה להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50% והחל מיום 1 בינואר 2018 הוראות המעבר לניכויים מההון הרגולטורי יסתיימו ויעמדו על 100% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי תעמוד על 40%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים צדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך.

ביום 2 ביולי 2017 אישר הפיקוח על הבנקים את מסלקת הבורסה ומסלקת המעו"ף כצדדים נגדיים מרכזיים כשירים לצרכי חישוב דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים, כאמור בנספח ג' להוראה 203.

ההנחיות מגדירות מהו צד נגדי מרכזי כשיר ומהו אינו צד נגדי מרכזי כשיר. כאשר לראשון נקבעו דרישות הון מופחתות. עיקרי השינויים נוגעים לחישוב החשיפות הבאות:

1. ככלל, חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי ישוקללו במשקל סיכון של 2% לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון. בהתאם לנוסחת המינימום בהנחיה, מחושבים נכסי סיכון בסך של 20% מסך חשיפות המסחר מול הבורסה, כך שמשקל הסיכון של 2% אינו מיושם בפועל.
2. כמו כן נקבעו הוראות לעניין חישוב חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה וכן הטיפול בביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
3. חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1,250%.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

רכיבי הון הנתונים לתנדטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדוטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדוטיות הנובעת משינויים בריבית להיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 17,058 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 34,653 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 18,374 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 33,314 מיליון ש"ח. כמו כן בהתאם להנחיות בנק ישראל, יינה הבנק מהקלה בחישוב יחסי הלימות הון בגין עלות תכניות ההתייעלות בשנים 2017 ו-2016 אשר תיפרס על פני חמש שנים. ההקלה בגין התכנית בשנת 2017 בסך של כ-190 מיליון ש"ח (לאחר מס) נפרסת החל מספטמבר 2017 ובגין התכנית בשנת 2016 בסך 438 מיליון ש"ח (אחרי מס) נפרסת החל מיוני 2017.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר		
2017	2016 ^(א)	
במיליוני ש"ח		
א. נתוני המאוחד		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
32,586	34,653 ^(ב)	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
11,850	10,888	הון רובד 2, לאחר ניכויים
44,436	45,541	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
266,534	277,344 ^(ב)	סיכון אשראי
4,788	4,464	סיכונים שוק
20,843	21,484	סיכון תפעולי
292,165	303,292	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.15%	11.43%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.21%	15.02%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	10.25%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
12.74%	13.75%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
ב. חברות בנות משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ		
16.81%	15.80%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
17.79%	16.80%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
11.50%	11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
בנק לאומי ארה"ב		
12.21%	11.51%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.75%	13.82%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
5.13%	5.75%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(א)
8.63%	9.25%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(א)

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10.0%-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.25%-13.75% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), הפוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 וליום 30 ביוני 2022 בהתאמה. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [סעיף ד.1](#). להלן, מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 94 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות (116 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016).

(ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5%-8%, בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 1.25% נכון ליום 31 בדצמבר 2017. דרישה זו מיושמת בהדרגה עד לשנת 2019, אז תעמוד הכרית לשימור הון על 2.5%.

(ד) ביום 1 ביוני 2016 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 472, בנושא "סולקים וסליקת עיסקאות בכרטיסי חייב", על פיה יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		
2017	2016	
במיליוני ש"ח		
1. הון עצמי רובד 1		
31,347	33,167	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
245	229	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט
868	590	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים
137	532	התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום ממוצע נע 8 רבעונים ^(א)
32,597	34,518	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(265)	(203)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(120)	(219)	מיסים נדחים לקבל
(19)	(35)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(404)	(457)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
393	592	סך ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
32,586	34,653	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
8,662	7,773	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
3,188	3,115	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
11,850	10,888	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
ניכויים:		
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
11,850	10,888	סך הכל הון רובד 2
44,436	45,541	סך הכל הון כולל

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 201-299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר		
2017	2016	
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
10.66%	11.03%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות ^(א)
0.35%	0.20%	השפעת הוראות המעבר
11.01%	11.23%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות
0.14%	0.20%	השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ^(ב)
11.15%	11.43%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

(ב) כיום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית" של המערכת הבנקאית בישראל. בהתאם למכתב, דירקטוריון התאגיד הבנקאי יתווה תוכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה, לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות הון. לפרטים נוספים ראה [ביאור 23](#).

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

31 בדצמבר	
2016	2017
במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד	
הון רובד 1 ^(א)	34,653
32,586	
סך החשיפות	499,026
481,384	
יחס המינוף	
יחס המינוף	6.94%
6.77%	
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%
6.00%	
ב. חברות בת משמעותיות	
לאומי קארד בע"מ	
יחס המינוף	11.10%
11.73%	
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%
5.00%	
בנק לאומי ארה"ב	
יחס המינוף	9.72%
8.94%	
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	5.00%
5.00%	

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות ההון יחס המינוף בגין תכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביוני 2017, פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022 בהתאמה. ההשפעה של ההקלה בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף הסתכמה בכ-0.09% ליום 31 בדצמבר 2017 (0.08% ליום 31 בדצמבר 2016). לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראה [סעיף 1](#) לעיל.

כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכת ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

31 בדצמבר		
2016	2017	
באחוזים		
א. בנתוני המאוחד		
		יחס כיסוי הנזילות
132	122	
80	100	יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי		
		יחס כיסוי הנזילות
130	122	
80	100	יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

הערה: לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה^(א)

יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה^(ב)

ליום 31 בדצמבר	
2016	2017
במיליוני ש"ח	
354	272
מטבע ישראלי לא צמוד	
1,685	1,481
מטבע ישראלי צמוד למדד	
7	5
מטבע חוץ	
2,046	1,758
סך הכל	

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ליום 31 בדצמבר:

סך הכל 2016	סך הכל 2017	מטע עשרים שנים	מטע עשר שנים	מטע חמש עשר שנים	מטע שלוש עשר שנים	מטע שנה עד שלוש שנים	מטע עד שנה	במיליוני ש"ח	
								מטע עד שנה	מטע עד שנה
במגזר הצמוד למדד^(א)									
85	62	-	4	15	12	19	12	תזרימים חוזיים עתידיים	
85	62	-	4	15	12	19	12	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים	
74	54	-	2	11	11	18	12	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ד)	
במגזר השקלי הלא צמוד									
12	6	-	-	1	1	2	2	תזרימים חוזיים עתידיים	
12	6	-	-	1	1	2	2	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים	
12	5	-	-	-	1	2	2	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ד)	

- (א) אשראים ופיקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלות גבייה (במקום מרווח).
 (ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגין בסך 91 מיליון ש"ח (2016 - 113 מיליון ש"ח) לא נכללו בלוח זה.
 (ג) כולל מגזר מט"ח.
 (ד) ההיוון בוצע לפי שיעור 3.42% (2016) - לפי שיעור 3.69%.

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:

2016		2017	
במיליוני ש"ח			
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות:			
16	32	הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	
21	9	הלוואות עומדות	

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

ליום 31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות		
301	228	בשנה ראשונה
203	201	בשנה שנייה
169	144	בשנה שלישית
148	128	בשנה רביעית
117	118	בשנה חמישית
1,160	1,109	מעל 5 שנים
2,098	1,928	סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך
920	477	(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך
38	37	(3) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם

ג. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-45 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהוגשו נגד הבנק שהסכום הנטען בהן מהותי. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

1.1 תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו)

א. ביום 23 בינואר 2017 נמסרה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד הבנק, ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבעי ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת ההמרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך במיליון ש"ח, ללא פירוט.

ב. ביום 29 במרס 2017, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (ותביעות מקבילות גם נגד בנקים אחרים). לטענת המבקש, הבנק אינו רשאי לגבות "עמלת קורספונדנט" בעת שהבנק מבצע העברת מט"ח מחשבון לקוח לזכות חשבון בנק בחו"ל, ולחילופין, טוען המבקש כי הבנק רשאי לגבות עמלת קורספונדנט רק בהתאם להוצאה הממשית שהיתה לו (הסכום שבפועל שילם הבנק לקורספונדנט). המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-30 דולר, והנזק הקבוצתי לא ניתן להערכה.

ג. ביום 15 למאי 2017 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (במקביל לתביעות דומות שמתנהלות נגד בנקים אחרים, ולתביעה בעילה זהה שהוגשה נגד הבנק ביום 12 בפברואר 2017 והיא תלויה ועומדת). לטענת המבקשים, הבנק אינו מסווג עסקים כ"עסקים קטנים" וכתוצאה מכך גובה מהם, שלא כדיון, עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-462 מיליון ש"ח.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. ביום 11 בספטמבר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקשת, הבנק פותח חשבונות על שם ועד הבית, חלף חשבון על שם הבית המשותף, כפי שנדרש בחוק המקרקעי. כמו כן נטען כי הבנק גובה בחשבונות אלו עמלות שלא כדין, לא מקיים את הוראות שיקים ללא כיסוי לגבי זיהוי הלקוחות, ולא מאפשר לבעלי הדירות גישה למידע לגבי חשבון הבנק.

1.2 תביעות שהסתיימו בתקופת הדוח (ולאחריו ככל שהיו)

א. ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשה בקשה לאשר תובענה כייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים צורפו כמשיבים פורמאליים. עניינה של הבקשה הוא טענה בדבר גבייה, כביכול, של עמלות שלא כדין, בקשר לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, מכלי שניתן לכך גילוי נאות. הנזק שלטענת המבקשים נגרם ללקוחות (כפי שעודכן בבקשה "מקוצרת" שהוגשה על ידי המבקשים), עומד על כ-2.6 מיליארד ש"ח (המבקשים טוענים לנזקים נוספים שלא כומתו).

ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בענין דומה, בסכום של 200 מיליון ש"ח, גם כנגד חברות כרטיסי האשראי (לרבות כנגד חברת לאומי קארד) לבית המשפט הדן בבקשה המתוארת בסעיף זה. ביום 1 במרס 2018 ניתן פסק דין שהורה על דחיית הבקשה. בכך הסתיימו התובענות.

ב. ביום 9 במרס 2014 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ללא ציון הסכום הנתבע. לטענת המבקש, הבנק גובה כספים מלקוחות שלא כדין בשני מקרים: (א) כאשר הבנק מאפשר ללקוחות חריגה ממסגרת האשראי ומחייב את חשבונות הלקוחות בעמלה בסך של 53 ש"ח בגין משלוח מכתב התראה על חריגה ממסגרת האשראי; (ב) סכומי החריגה ה"לא מאושרת" ממסגרת האשראי, מתמזגים לתוך יתרת החובה העודפת בחשבון וכתוצאה מכך נגבית בגינם ריבית מקסימלית. ביום 14 במאי 2017 אישר בית המשפט הסדר הסתלקות בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.

ג. ביום 21 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה, לידעם אודות קיום החשבון ולהשיב להם את הכספים ה"שוכבים", לטענת המבקש, בחשבונות אלו. המבקש מעלה טענות נוספות לגבי גביית עמלות בחשבונות אלו, והחזרת כספים לבעלי החשבון ללא הצמדה וריבית. כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה. ביום 26 בפברואר 2018 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.

ד. ביום 17 באוגוסט 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד 9 בנקים נוספים בסכום כולל של כמיליארד ש"ח (קרן) לכל הפחות. לטענת המבקשים, הבנקים גובים ממי שאינו מסווג כיחיד או עסק קטן עמלות שאינן מנויות בתעריפון הסטטוטורי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או שאינן בסכום המופיע בו, וזאת, כביכול, בניגוד לדיון. ביום 7 בנובמבר 2017 ניתן פסק דין שהורה על מחיקת הבקשה. בכך הסתיימה התובענה.

ה. ביום 29 בספטמבר 2016 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בגין נזק בסכום של כ-500 מיליון ש"ח, שנגרם לכאורה ללקוחות הבנק בעקבות סגירת עשרות סניפים/עמדות טלר. לטענת המבקש, הבנק סגר בשנים האחרונות סניפים ועמדות טלרים, ובכך פגע לכאורה ביכולת הלקוחות לקבל שירות מהבנק. כמו כן, לטענתו הפתרון של שירות דיגיטלי אינו מתאים לחלק מהאוכלוסיה. ביום 5 בדצמבר 2017 ניתן פסק דין שהורה למחוק את ההליך. בכך הסתיימה התובענה.

ו. ביום 4 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקשים, כאשר נפתח תיק גבייה בהוצאה לפועל, מחייב החוב בריבית דריבית בתדירות גבוהה מהמותר על פי ההסכם בין הלקוח לבנק ו/או על פי פסק הדין שמכוחו נפתח תיק הוצאה לפועל ו/או על פי חוק. הנזק הקבוצתי נאמד בכ-339 מיליון ש"ח מכל המשיבים, כ-161 מיליון ש"ח מתוכם מהבנק. ביום 3 בספטמבר 2017 אישר בית המשפט את בקשת המבקשים להסתלק מהתובענה. בכך הסתיימה התובענה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1.3 תביעות תלויות ועומדות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות

- א. ביום 7 בספטמבר 2011 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (בגין פעילות בנק לאומי למשכנתאות בע"מ), ונגד בנקים אחרים. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל הבנקים המשיבים עמד על כ-927 מיליון ש"ח נכון ליום 1 בינואר 2010, וסכום התביעה הייצוגית הנטען נגד הבנק עמד על כ-327 מיליון ש"ח. לטענת המבקשים הבנקים גבו מנוטלי הלוואות לדיוור "ריבית דריבית מראש", בניגוד לדין וכן בניגוד להוראות הסכמי הלוואה. ביום 16 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית מסיבה של היעדר עילה. ביום 7 בדצמבר 2015 הגישו המבקשים ערעור על החלטת בית המשפט לבית המשפט העליון.
- ב. בחודשים פברואר ומרס 2013 הגיש המפרק של שתי חברות בקבוצת נדל"ן, באמצעות המנהל המיוחד שלהן, תביעות נגד הבנק, נגד בנקים נוספים ונגד גופים ואישים נוספים. המנהל המיוחד טוען, בין היתר, כי הנתבעים אפשרו זליגת כספים מחשבונות החברות לחשבונות אחרים הקשורים לקבוצה, וכן כי הבנק סייג לכיצוע "פעולות סיבוכיות" כסופי רבעון באופן שאפשר את הסתרת הגניבות שבוצעו, לטענת המנהל המיוחד, מהחברות, ומניעת חשיפתן בדוחות הכספיים של החברות. הסכומים הנתבעים הם כ-63 מיליון ש"ח וכ-102 מיליון ש"ח (כולל הפרשי הצמדה וריבית). כמו כן, מתנהל הליך נוסף שהגיש המנהל המיוחד בשם חברה אחרת בקבוצה בעילות אחרות.
- ג. ביום 2 בדצמבר 2013 הוגשה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק בנושא עמלת פירעון מוקדם של הלוואות שלא לדיוור. לטענת המבקשת, חישוב עמלת פירעון מוקדם על ידי הבנק, הן ביחס להלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן ביחס להלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. לטענת המבקשת, אין באפשרותה להעריך בשלב זה, את סכום התביעה הכולל.
- ד. ביום 17 במרס 2014 הגיש מנהל מיוחד של חברה בפירוק, בקשה למתן הוראות נגד הבנק, במסגרתה ביקש שבית המשפט יצהיר כי הבנק יישא בתשלום לחברה (קופת הפרוק) בסך מצטבר של 1,200 מיליון ש"ח, מתוכו סך של 635 מיליון ש"ח לכיסוי כל חובות החברה לנושיה וסך של 565 מיליון ש"ח בגין החזר מלוא שווי נכסי החברה. לטענת המנהל המיוחד, על הבנק לשאת באחריות אישית לחבויות החברה. יצוין כי במסגרת הבקשה שמר המנהל המיוחד על זכות להגיש הליכים נוספים נגד הבנק ו/או נושאי משרה נוספים בחברה ו/או יחידים מטעם הבנק ועורכי דין שיעצו לבנק.
- ה. ביום 18 במרס 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-155 מיליון ש"ח, בטענה שבמסגרת ניכוי מס במקור שהבנק מבצע בעסקאות בניירות ערך שמבוצעות באמצעותו, מחשבות מערכות המחשב של הבנק רווחי הון ביתר ו/או הפסדי הון בחסר שלא כדין.
- ו. ביום 11 בפברואר 2015, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח (שמאוחר יותר הופחת ל-1.5 מיליארד ש"ח). לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות לפיה הוא נוהג, לסמן לקוחות בכוכבית במערכות הבנק לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק.
- ז. ביום 29 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, כספים של ניצולי שואה אשר הופקדו לפני מלחמת העולם השנייה בבנק אפ"ק ולא נמשכו על ידי הלקוחות במהלך המלחמה, מושבים לניצולים או ליורשיהם כשהם אינם משוערכים כביכול לערכים ריאליים.
- ח. ביום 21 ביוני 2015 הוגשה נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית בטענה לפיה הבנק מחייב, כביכול, לקוחות המבקשים לבצע העברת מט"ח מחשבונם לזכות חשבון מט"ח על שמם בבנק אחר, בעמלת חליפין, על אף שמדובר באותו מטבע ולא בוצעה כל פעולת חליפין. בנוסף טוען המבקש כי הבנק מחייב, כביכול, את הלקוחות בעמלת קורספונדנט אשר שיעורה נקוב באירו, לפי שער שגבוה מהשער היציג, וכי הבנק גובה, כביכול, מלקוחותיו, בעת סגירת חשבון, עמלות שעולות על סכומי העמלות המירביים אותם ניתן לגבות לפי הדין בעת סגירת חשבון. המבקש מעריך את סכום התביעה הקבוצתית במיליון ש"ח.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ט. ביום 22 ביולי 2015 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד הבנק. לטענת המבקשת, תשלומים המשולמים ישירות לבנק על חשבון חוב אשר בגינו מתנהל הליך גבייה בהוצאה לפועל, מדווחים על ידי הבנק להוצאה לפועל באיחור, וכתוצאה מכך נוצר, כביכול, פער בין החוב האמיתי לחוב הרשום בתיק ההוצאה לפועל. המבקשת מעריכה את סכום התביעה הקבוצתי במיליון ש"ח.

י. ביום 11 בפברואר 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים, בטענה שהבנקים נותנים הטבות לסטודנטים, אולם מגבילים את גילם של הסטודנטים. סכום התביעה הכולל מוערך על ידי התובע ב-219 מיליון ש"ח.

יא. ביום 7 במאוס 2016 הוגשה לבית המשפט בארצות הברית תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וביניהם: הבנק, בנק לאומי USA ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות ביצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב. ביום 29 באוגוסט 2017 ניתן אישור על ידי בית המשפט בארצות הברית לבקשה לסילוק על הסף של התובענה, וביום 8 בספטמבר 2017 הגישו התובעים ערעור על אישור הסילוק על הסף.

יב. ביום 22 במאי 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד בנקים אחרים, בטענה שכאשר הבנקים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שאמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. לדברי המבקשים, הם אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה לטענתם שלא כדין על ידי הנתבעים השונים מכל חברי הקבוצה.

יג. ביום 8 בדצמבר 2016, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש הבנקים גובים עמלות מינימום בהעברה של מטבע חוץ במדרגים, ולא עמלת מינימום אחת בלבד, כפי שלטענת המבקש נדרש בכללי הבנקאות, וכי הפרה משותפת זו של כל הבנקים המשיבים הינה למעשה הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-500 מיליון ש"ח.

2. להלן פירוט של תובענות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד חברות בנות של הבנק. לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת החברה הבת הרלבנטית, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים שלה באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:

א. ביום 8 ביולי 2014 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד מספר חברות כרטיסי אשראי, כולל לאומי קארד. לפרטים בדבר בקשה זו ראה [סעיף 1.2.א](#). לעיל. ביום 1 במרס 2018 ניתן פסק דין שהורה על דחיית הבקשה. בכך הסתיימה התובענה.

ב. ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח. סכום התביעה עודכן והוגדל לכ-7.1 מיליארד ש"ח. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבית בגין עסקאות שמבוצעות בכרטיסי debit וכרטיסי prepaid (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל. בנוסף, לטענת המבקש, גם ההסדר לפיו מועברים כספי העסקאות, שבוצעו בכרטיסים אלו, לבתי העסק, בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל שלא אושר או תנאי מקפח בחוזה אחיד.

ביום 16 באוקטובר 2017 התקבלה בבנק תובענה שהוגשה לבית הדין להגבלים עסקיים על ידי המבקש, נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות ונגד הבנק ובנקים נוספים כמשיבים פורמליים, אשר במסגרתה מתבקש בית הדין לקבוע כי העמלה הצולבת בגין העסקאות הנ"ל לא אושרה.

ג. ביום 17 בנובמבר 2014, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד לאומי קארד בסך 952 מיליון ש"ח. סכום התביעה הופחת לכ-267 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, לאומי קארד אינה מקפידה לעמוד בכל הדרישות בקשר עם זיהוי לקוחות בטרם מתן מענה במערכת ה-IVR (ניתוב טלפוני במוקדי השירות) אשר חושפת את הפרטים האישיים של הלקוחות. בנוסף טוען המבקש כי בקשתו לחסום את האפשרות לשמוע את המידע הנוגע לכרטיסי האשראי שלו לאחר הזיהוי לא התקבלה, בטענה כי לא קיימת אפשרות לביצוע חסימה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. ביום 2 בנובמבר 2017 התקיימה ישיבת סקופינג (scoping) עם מחלקת האכיפה של ה-Financial Conduct Authority ("FCA"), להליך ב-Bank Leumi UK ("BLUK"), בנושא בקרות ומערכות ליישום רגולציה איסור הלבנת הון.

ההליך שננקט במסגרת מכלול הסמכויות שמוקנות ל-FCA מצוי בשלב ראשוני, ולכן לא ידוע משכו של ההליך ואילו ממכלול האמצעים שמוקנים ל-FCA יופעלו בגינו, אם בכלל. לפי פרסומי ה-FCA, הנוגעים להליכים דומים כלפי בנקים הדומים ל-BLUK אשר הסתיימו בנקיטת אמצעים כלפי אותם בנקים לאחר שנקבע כלפיהם כי היו הפרות, החשיפה של BLUK לעיצום כספי, אם וככל שיוטל, אינה צפויה להיות מהותית לקבוצת לאומי.

ד. הבנק ערב כלפי עמיתי חלק מקופות הגמל שהיו מנוהלות על ידי לאומי שרותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל בע"מ), ואשר פעילותן נמכרה לפריזמה קופות גמל בע"מ ("פריזמה"). הערבות מבטיחה את החזר סכומי הקרן המקוריים שהופקדו המסתכמים ב-31 בדצמבר 2017 בערכים נומינליים ב-1,981 מיליון ש"ח. ערך הנכסים של הקופות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2017 מסתכם ב-4,819 מיליון ש"ח. בנוסף, ערבות זו אינה חלה על הפקדות בחשבונות שנפתחו בקופות הנ"ל לאחר 22 בינואר 2007.

כנגד ההתחייבות האמורה, התחייבה פריזמה כי במקרה של מימוש הערבויות, או כל חלק מהן, היא תשלם לבנק השתתפות בסכום שלא יעלה על 35 מיליון ש"ח לשנה קלנדרית, כשסכום זה צמוד למדד מיום 30 באוקטובר 2006 ועד ליום התשלום. סכום השתתפות שלא נוצל בשנה מסוימת לא יועבר לשנים הבאות.

ה. חברה מאוחדת של הבנק, משמשת כחברות לנאמנות, שמעניקה בעיקר שירותים, כדלקמן: נאמנות על כספים, ניירות ערך ונכסי דלא נידי, טיפול בכספי תרומות, במתנות והקדשות ציבוריים, תיווך בפיקדונות ובהלוואות, טיפול בהעברת מניות וניהול חשבונות השקעות. כמו כן משמשות חלק מחברות אלו כנאמן של מחזיקי תעודות התחייבות.

1. כתבי שיפוי

1. הבנק התחייב מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ואת בעלי החוזים האישיים הניהוליים בבנק שאינם נושאי משרה ("בעלי חוזים ניהוליים") בגין חבות כספית וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק ובחברות מזוהות מטעם הבנק בגין רשימת אירועים המזכים בשיפוי, שלדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ניתן לצפותם בהתחשב בפעילות הבנק ובנסיבות העניין הכוללים, בין היתר, את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף, דיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח, פעילות בנושא חוק ההגבלים העסקיים, אירועי סייבר וכל פעילות אחרת הנלווית לפעילות הבנק. הסכום המירבי שישלם הבנק בגין מימוש השיפויים בפועל של השיפויים אשר ניתנו וינתנו לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי המשרה בחברות הבת, במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המזכים בשיפוי, לא יעלה על 25% (עשרים וחמישה אחוזים) מההון העצמי של הבנק על פי דוחותיו הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני מועד השיפוי בפועל (להלן: "סכום השיפוי המירבי"). סכום השיפוי המירבי הינו בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת הביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכש הבנק, אם רכש ו/או במסגרת ביטוח ו/או שיפוי של צד אחר זולת הבנק (כך שסכום השיפוי המירבי לא יפחת עקב תשלומי ביטוח ו/או שיפוי כאמור ששולמו, ככל ששולמו). בנוסף, בין היתר, התחייב הבנק מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ובעלי החוזים הניהוליים, בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות הוצאות כאמור שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומבלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. עוד כולל כתב השיפוי התחייבות לשיפוי בשל הוצאות ו/או תשלום לנפגע הפרה על פי ובכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך לפי פרק ז-1 לחוק ההגבלים העסקיים - התשמ"ח-1988.

מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק כוללת הוראות שיפוי התואמות את האמור לעיל.

בנוסף, ביום 15 בפברואר 2004 קיבלה האסיפה הכללית של הבנק החלטה על מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות שלהם כלפי הבנק. ההחלטה על מתן פטור כאמור חלה גם בהתייחס לנושאי המשרה אחרים בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מחודש יוני 2003.

2. הבנק התחייב לשפות את עובדי הבנק בגין הוצאות ו/או בכל תשלום לנפגע הפרה על פי או בכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה, וזאת בהתאם לתנאים המקובלים בכתבי שיפוי הניתנים על ידי הבנק.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. הבנק התחייב לשפות יועצים חיצוניים מסוימים ולרבות בקשר עם תכניות להענקת או הצעת נירות ערך לנושאי משרה או עובדים של הבנק או חברות בנות, בהתאם לעניין, בגין חבות או הפסד, ובמקרים שונים לרבות בגין הוצאות משפטיות אחרות, בקשר עם השירותים שניתנו לבנק על ידם.
4. הבנק וחברות הבנות התחייבו לשפות את חברות כרטיסי האשראי הבינלאומיות, "ויזה" ו"מאסטרקארד" בגין ביצוע התחייבויות של חברות הבנות בנוגע לפעילות בכרטיסי אשראי מסוג "ויזה" ו"מאסטרקארד", לפי המקרה.
5. הבנק וחברות הבנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים, והכל במהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, כולל בהתייחס לחובות החלות על הבנק כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
6. הבנק נותן, מעת לעת, לחברות בנות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לצורך מתן השיפויים על ידיהן לנושאי משרה וזאת בשל סיכונים החלים על נושאי משרה בחברות וכן לצורך עמידה של חברות בנות בהוראות רגולטוריות. כמו כן הבנק נותן כתבי שיפוי לעובדים של הבנק ולנושאי משרה של חברות בנות וזאת בגין רשימה של אירועים אשר פורטו בהם.
7. במסגרת עסקת מכירת פעילות בנק לאומי שוויץ ליוליס בר, העניק בנק לאומי ערבות ליוליס בר, המוגבלת בסכום של עד 250 מיליון פר"ש, כגיבוי לשיפוי שניתן על ידי בנק לאומי שוויץ לאירועים המוגדרים בהסכם, לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (מארס 2015) (בכפוף לחריגים לגביהם התקופה תהיה חמש שנים).
8. במסגרת הסכם מכירת פעילות בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א. ("לאומי לוקסמבורג") ל- Banque J Safran Sarasin (Luxemburg) S.A. ("הקונה") בנובמבר 2015, התחייב לאומי לוקסמבורג לשפות את הקונה בשיפויים שונים לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (ינואר 2016) (בכפוף לחריגים בהם ההתחייבות היא לתקופה של חמש שנים). גובה השיפוי מוגבל לסכום הנגזר מההון העצמי של לאומי לוקסמבורג (כ-37.4 מיליון דולר). ההתחייבות לשיפוי של לאומי לוקסמבורג מגובה בערבות של הבנק במקרה שלאומי לוקסמבורג לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו לשיפוי כאמור.

ז. כרטיסי אשראי

1. ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים בפסק דין, הסכם אליו הגיעו לאומיקארד, חברת ישראלכרט בע"מ, חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, והבנקים השולטים בכל אחת מחברות אלו עם הממונה על ההגבלים העסקיים בענין גובה שיעורי עמלות המנפיק (העמלה הצולבת) שישררו בין סולקים לבין מנפיקים של כרטיסי ויזה ומסטרקארד. על פי ההסכם שאושר שיעור העמלה הצולבת ירד בהדרגה והתייצב על שיעור של 0.7% החל מחודש יולי 2014, בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת שנקבע בפסק הדין. ההסדר בין הממונה לבין חברות כרטיסי האשראי תקף עד סוף שנת 2018.
- בהמשך להודעה שפרסם בנק ישראל ביום 16 בינואר 2018 על כוונת נגידת בנק ישראל להפעיל את סמכותה על פי דין ולהכריז על השירות שנותן סולק לבית עסק בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, כשירות בר פיקוח לעניין שיעור העמלה הצולבת, ובדבר הכוונה להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה במתווה מדורג, הודיע בנק ישראל ביום 25 בפברואר 2018 על עדכון המתווה שפורסם בהודעתו הקודמת, כך שהעמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה תופחת בהתאם למתווה שלהלן:

החל ביום 1 בינואר 2019 (תום מועד ההסדר הנוכחי): ירידה מ-0.7% ל-0.6%;
החל ביום 1 בינואר 2020: ירידה מ-0.6% ל-0.575%;
החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.575% ל-0.55%;
החל ביום 1 בינואר 2022 ירידה מ-0.55% ל-0.525%;
והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.525% ל-0.5%.
- בנוסף הודיע בנק ישראל, כי בעסקאות חיוב מיידית תופחת העמלה הצולבת (העומדת כיום על שיעור של 0.3%), בהתאם למתווה שלהלן:

החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.3% ל-0.275%;
והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.275% ל-0.25%.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בסמוך לפרסום הטייטה מיום 16 בינואר 2018, פרסמה רשות ההגבלים העסקיים טייטה לתנאי פטור הסליקה המקומי. הטייטה כוללת, בין היתר, הוראה לפיה העברת כספים בין מנפיק לסולק בגין עסקות המבוצעות בתשלום בודד, תתבצע לא יאוחר מיום לאחר ביצוע העסקה.

בנוסף, ביום 24 ביולי 2017 הודיע משרד האוצר על הפחתה בעמלות בית העסק במותגים דיינרס ואמריקן אקספרס. ההפחתה בעמלות תבוצע באופן מדורג, כך שעד לסוף חודש דצמבר 2017 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.95%; עד לסוף חודש דצמבר 2018 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.45%; עד לסוף חודש דצמבר 2019 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.10%; ובסוף יוני 2020 תתייבצ העמלה המקסימלית לבית עסק על 1.99%. כן נקבע כי חברות כרטיסי האשראי יהיו מנועות מלהשית על בתי העסק עמלות חלופיות.

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, החל מחודש פברואר 2019 הבנק יהיה מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים שיונפקו ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים שיונפקו על ידי הבנק. לאור הוראה זו קיים הבנק משא ומתן עם שלוש חברות כרטיסי האשראי (לאומי קארד, ישראלכרט ו-כ.א.ל.) להתקשרות בהסכמי תפעול הנפקה לגבי כרטיסים חדשים, וזאת לתקופה שתחילתה בשנת 2019. בסמוך למועד פרסום הדוח הגיע הבנק להסכמות עסקיות עם חלק מהחברות לגבי מרבית הפרטים המהותיים לקראת חתימה על הסכמי תפעול הנפקה.

2. הבנק התחייב כלפי ויזה הבינלאומית ליטול אחריות מלאה לביצוע הנאות של לאומי קארד את כל ההוראות והדרישות הכלולות בתקנון ויזה הבינלאומית כפי שהיו בתוקף מעת לעת, לבצע את כל הפעולות שיידרשו על מנת למלא את התחייבותו זו ולהודיע בכתב מיידית לויזה בינלאומית על כל שינוי מהותי בהסכם שבין הבנק ולאומי קארד.

3. הבנק התחייב כלפי מאסטרקארד העולמית וכלפי שאר חברי מאסטרקארד ליטול אחריות מלאה לביצוע ההתחייבויות לפי תקנון מאסטרקארד העולמית וכלליה ולשפות גופים אלה בגין כל הפסד, עלות, הוצאה או חבות, בגין הפרת התחייבויות לאומיקארד כאמור.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים

ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2016, אגרות חוב וכתבי התחייבות שהונפקו על ידי חברות מאוחדות בארץ אינן מובטחות על ידי שעבודים שוטפים על נכסיהן. חברות מאוחדות שיעבדו ניירות ערך ונכסים אחרים להבטחת פיקדונות שנתקבלו מ-FHLB (Federal Home Loan Bank) וכן התחייבויות מסוימות בהתאם לדרישת שלטונות הארצות בהן הם פועלים. הנכסים המשועבדים מסתכמים בסך 4,178 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 2,698 מיליון ש"ח). סך ההתחייבויות בגינן שועבדו הנכסים מסתכמות בסך 3,426 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 2,089 מיליון ש"ח).

הבנק מבצע השאלות לזמן קצר של ני"ע במט"ח מהתיק הזמין, דרך מסלקת יורוקליר, ללקוחות אחרים של המסלקה ללא ידיעת זהות השואלים. ההשאלות מבוצעות בערבות מלאה של מסלקת יורוקליר שהינה מוסד פיננסי בדירוג AA+ שווי יתרת ניירות ערך המושאלים למסלקת יורוקליר ליום 31 בדצמבר 2017, עמד על כ-88 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 65 מיליון ש"ח).

כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, הבנק הינו חבר בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה.

הסכום של קרן הסיכונים יהיה בגובה היתרה התקופתית לחיוב הגבוהה ביותר שהייתה לחבר בששת החודשים שהסתיימו בחודש הקלנדרי שקדם למועד העדכון. הקרן מעדכנת את הסכומים 4 פעמים בשנה.

בנוסף - הבנק חתם על מסגרת אשראי בגובה 150 מיליון דולר עם מסלקת יורוקליר להבטחת סליקת ניירות ערך של לקוחות. מסגרת האשראי מגובה בני"ע שמחזיק הבנק במסלקת יורוקליר.

כל אחד מהחברים בקרן הסיכונים משעבד ניירות ערך לטובת מסלקת הבורסה בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן, אשר מבטיחים את חיובי החבר כלפי המסלקה ואת חלקו של החבר בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיחים בטחונות אלו גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם הבטחונות שהעמיד החבר האחר לא יספיקו לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת הבורסה, לפי הנמוך. לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן של מסלקת הבורסה הינו 180 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 102 מיליון ש"ח). סך כל הנכסים ששועבדו על ידי הבנק למסלקת הבורסה הינו 186 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 127 מיליון ש"ח).

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

הבנק הינו חבר גם בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. הבנק התחייב כלפי מסלקת המעו"ף לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאותיו במעו"ף עבור לקוחותיו, הנוסטרו שלו ומעסקאות מעו"ף של חבש"ס (חבר בורסה אחר שאינו סולק בעצמו במסלקת מעו"ף). סכום ההתחייבות של הבנק מוצג [בביאור D.30](#). מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

הבנק משעבד למסלקת המעו"ף בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן הסיכונים וכן בגין התחייבויותיו כאמור לעיל, אשר מבטיחים את חיוביו כלפי מסלקת המעו"ף ואת חלקו בקרן הסיכונים. בנוסף, מבטיחים הבטחונות את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים. במקרה שהבטחונות שהעמיד חבר אחר בקרן לא הספיקו לכיסוי כל חיוביו, רשאית מסלקת המעו"ף לממש גם את הבטחונות שהעמידו לה חברי קרן הסיכונים האחרים, בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף, לפי הנמוך.

לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף עומד על כ-86 מיליון ש"ח (כ-9.8% מהקרן).

הבנק כמו כל חבר מסלקה אחר, רשאי להבטיח את חיוביו לקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף, באמצעות שעבוד אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות. סך כל אגרות החוב ופיקדונות ששועבדו על ידי הבנק למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הלקוחות, הנוסטרו וקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2017 הינו 736 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 786 מיליון ש"ח).

הבנק משתתף בהסדר להבטחת סופיות הסליקה במצבי כשל בהם אין יתרה מספקת בחשבון הסליקה של אחד או יותר מהמשתתפים האחרים, וזאת כמשתתף במערכת זה"כ ובעל חשבון סליקה במערכת וחבר במערכות התשלומים מס"כ ומסלקת הצ'קים ("משתתף"). במקרה של כשל, ישא כל משתתף שלא כשל ("משתתף שורד") בחיובי המשתתף שכשל, על פי חלקו היחסי של המשתתף השורד חלקי הפרש בין 100% לחלקו היחסי של המשתתף שכשל. חלקו היחסי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017 במס"כ הינו 18.4% ובמסלקת הצ'קים - 23.16% אחוז זה מתעדכן אחת לשישה חודשים על פי המשקל היחסי של חיובי כל משתתף אשר הועברו במערכת התשלומים הרלוונטית בששת החודשים הקודמים). תקרה כוללת להשתתפות כל המשתתפים עומדת על 300 מיליון ש"ח במס"כ ו-150 מיליון ש"ח במסלקת הצ'קים. במקרה של כשל, ביום העסקים העוקב ליום הכשל, מיד לאחר פתיחת המערכת, בנק ישראל ישגר למערכת הוראת תשלום רב-צדדית לחיוב חשבון הסליקה של המשתתף הכושל ולזיכוי חשבונות הסליקה של המשתתפים השורדים בסכום אותו שילם כל משתתף שורד במסגרת ההסדר, בתוספת ריבית בנק ישראל. הסדר הכשל לא נועד לטפל במצב של חדלות פירעון ידועה או קרובה לוודאית. במקרה של חדלות פירעון הטיפול יועבר לפיקוח על הבנקים.

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים בהסכמים מסוג CSA - (Credit Support Annex) - שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין בנקים בעת מסחר בנגזרים. על פי ההסכמים מידי תקופה מבוצעת מדידה של שווי כלל העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש מחוייב הצד האמור להעביר לצד השני פיקדונות בגובה סכום החשיפה, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2017 העמידה הקבוצה לטובת בנקים פיקדונות בסכום כולל של 469 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 1.6 מיליארד ש"ח).

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים, לצורך ביצוע עסקאות עתידיות סחירות בבורסות בחו"ל עבורם ועבור לקוחותיהם. ליום 31 בדצמבר 2017 הפקידה הקבוצה בבנקים הנ"ל סכום של 360 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2016 - 61 מיליון דולר). כמו כן, שעבדה הקבוצה אגרות חוב בסך 340 מיליון דולר ארה"ב. יש לציין, שלסוף שנת 2017, עיקר הביטחונות שהועברו בגין פעילות הלקוחות בעסקאות אלו היו כספי הלקוחות בהתאם להסכמי חיתום החשיפה שחתם הבנק עמם במהלך השנה.

הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק ישראל, את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, ב-Euroclear Bank או בכל מסלקה אחרת עליה יסכימו הבנק ובנק ישראל. הנכסים המשועבדים בחשבון ב-Euroclear Bank, או בחשבון אחר המתנהל במסלקה מחוץ לישראל, משועבדים גם בשעבוד צף ראשון בדרגה לטובת בנק ישראל.

שעבוד זה בא להבטיח את כל התחייבויות הבנק בקשר עם אשראים שבנק ישראל נתן או ייתן לבנק והעמדת בטוחות להבטחתם, כמפורט במסמכי האשראי, למעט אשראים על פי הסכם אשראי בין בנק ישראל לבנק ואגרת חוב מובטחת מיום 21 במאי 2008.

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיובים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידיים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשקלים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

שעבוד זה בא להבטיח אשראים שבנק ישראל יעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים לבנק ה- (Continuous Linked Settlement Bank) - CLS, בצרוף ריבית ועלויות והוצאות הכרוכות במימוש השעבוד, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי הסכם האשראי שנחתם בין הצדדים לענין זה. לאומי לא ניצל אשראי מסוג זה במהלך השנים 2010-2017.

31 בדצמבר		
2016	2017	במיליוני ש"ח
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
1,284	1,161	ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
השימושים בניירות ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות ערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
539	558	ניירות ערך שהושאלו בעסקאות השאלת ניירות ערך כנגד מזומן

מלבד ניירות ערך אלו, נכון ליום המאזן, הועמדו כבטחון ניירות ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות ערך כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבד.

בנוסף הבנק מפקיד אג"ח ממשלתיים כביטחונות לפעילות בחוזים סחירים, במקום מזומן. ניירות אלו מוחזקים בתיק הזמין.

הבנק חתם בספטמבר 2010 על שטר מישכון לפיו שיעבד לטובת בנק לאומי ארה"ב, על פי הוראות ה-Federal Reserve, פיקדונות כספיים, בקשר עם אשראים הניתנים על ידי בנק לאומי ארה"ב בבטחון התחייבויות של בנק לאומי לישראל, לגיבוי התחייבויות אלה. סכום השעבוד ליום 31 בדצמבר 2017 היה 33 מיליון דולר ארה"ב (2016 - 34 מיליון דולר ארה"ב).

ביאור 28 - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הפעילות הנ"ל כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים בהם הינם:

- סיכון אשראי הנמדד על פי סכום ההפסד המירבי הצפוי אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה. לכיסוי הסיכון נדרשים ביטחונות מהלקוח בהתאם לסיכון הנובע מהעסקאות. הביטחונות הנדרשים נכללים במסגרת הנדרש בגין סך כל חבות הלקוח.
- סיכונים שוק כוללים סיכונים הנובעים משינויים בשיעורי הריבית, בשיערי החליפין, במדד המחירים לצרכן, בשיערי ניירות ערך/מדדים ושיערי סחורות. סיכונים השוק הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים, הינם חלק מסך כל סיכונים השוק של המכשירים הפיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מתבצעת במסגרת הגבולות המותרים לחשיפה לסיכונים שוק, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריונים של חברות הקבוצה.
- סיכון נזילות הנובע מאי וודאות לגבי המחיר שהבנק יצטרך לשלם לכיסוי העסקה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים אשר סחירותם, או סחירות נכס הבסיס, נמוכה. במסגרת הדרישות לביטחונות נלקח בחשבון סיכון זה.
- הפעילות הנ"ל אינה מתייחסת למכשירים נגזרים המשובצים (EMBEDDED) בפעילויות אחרות.

ראה [ביאור 1.1](#)!

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2017					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	שקל-מדד
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(*)					
1,742	-	-	-	1,742	-
Swaps					
1,742	-	-	-	1,742	-
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
1,742	-	-	-	1,742	-
(ב) נגזרים ALM ^(*) (כ)					
137,083	234	103,734	106	33,009	-
חוזי Futures					
188,756	21	863	170,863	800	16,209
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
52,312	11	36,351	15,950	-	-
אופציות שנכתבו					
52,034	11	36,351	15,672	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
27,153	209	2,742	18,673	5,529	-
אופציות שנכתבו					
24,252	209	2,586	19,090	2,367	-
אופציות שנקנו					
296,041	157	37,523	25,648	231,919	794
Swaps					
777,631	852	220,150	266,002	273,624	17,003
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
121,703	-	-	-	121,703	-
(ג) נגזרים אחרים ^(*)					
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
5	5	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
12,163	-	-	12,163	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
12,168	5	-	12,163	-	-
סך הכל					
791,541	857	220,150	278,165	275,366	17,003
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.
(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2017					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי ריבית		שקל-מדד אחר
			חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד	
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
30	-	-	-	30	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
8	-	-	-	8	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
9,550	32	2,060	3,018	4,125	315
שווי הוגן ברוטו חיובי					
9,793	25	2,041	3,471	3,825	431
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	(7)	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
9,580	32	2,060	3,018	4,155	315
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽¹⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
9,580	32	2,060	3,018	4,155	315
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
496	6	289	98	52	51
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽²⁾					
9,801	25	2,041	3,471	3,833	431
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
-	-	-	-	-	-
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
9,801	25	2,041	3,471	3,833	431
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
493	13	60	394	26	-

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 7 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 61 מיליון ש"ח).

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(*)					
3,480	-	-	-	3,480	-
Swaps					
3,480	-	-	-	3,480	-
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
3,480	-	-	-	3,480	-
(ב) נגזרים ALM ^(*)					
103,353	210	61,988	183	40,972	-
Futures					
206,829	11	407	189,374	4,850	12,187
Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
25,216	67	9,719	15,131	299	-
אופציות שנכתבו					
24,641	67	9,719	14,556	299	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
22,349	56	2,530	12,553	7,210	-
אופציות שנכתבו					
19,780	189	2,572	12,833	4,186	-
אופציות שנקנו					
322,105	253	29,441	26,796	265,043	572
Swaps					
724,273	853	116,376	271,426	322,859	12,759
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
140,716	-	-	-	140,716	-
(ג) נגזרים אחרים ^(*)					
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
20	20	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
8,667	-	-	8,667	-	-
Spot					
8,687	20	-	8,667	-	-
סך הכל					
736,440	873	116,376	280,093	326,339	12,759
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.
(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
60	-	-	-	-	60
שווי הוגן ברוטו חיובי					
108	-	-	-	-	108
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
10,599	24	1,571	3,075	5,590	339
שווי הוגן ברוטו חיובי					
10,620	20	1,544	3,477	5,179	400
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	- ^(ה)	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
10,659	24	1,571	3,075	5,650	339
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,659	24	1,571	3,075	5,650	339
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
488	-	-	53	394	41
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
10,728	20	1,544	3,477	5,287	400
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,728	20	1,544	3,477	5,287	400
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
502	3 ^(ה)	- ^{(ה)(ד)}	283	216	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 51 מיליון ש"ח).

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2017						
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
218	5,634	1,883	87	1,758	9,580	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	3,621	1,448	42	738	5,849	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
-	1,537	423	41	121	2,122	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
218	476	12	4	899	1,609	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
743	7,349	1,571	65	6,192	15,920	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
-	2,286	731	19	2,548	5,584	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
743	5,063	840	46	3,644	10,336	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
961	5,539	852	50	4,543	11,945	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
191	4,248	1,597	42	3,723	9,801	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	3,621	1,448	42	738	5,849	מכשירים פיננסיים
-	287	131	-	1,497	1,915	בטחון במזומן ששוועבד
191	340	18	-	1,488	2,037	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2016						
בורסות	בנקים	דילרים / ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
121	6,737	2,074	11	1,716	10,659	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	5,264	1,365	11	767	7,407	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
-	1,305	438	-	55	1,798	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
121	168	271	-	894	1,454	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
-	3,923	1,277	61	4,550	9,811	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
-	2,153	484	37	1,788	4,462	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
-	1,770	793	24	2,762	5,349	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
121	1,938	1,064	24	3,656	6,803	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
132	5,921	1,692	31	2,952	10,728	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
-	5,264	1,365	11	767	7,407	מכשירים פיננסיים
-	509	53	7	963	1,532	בטחון במזומן ששוועבד
132	148	274	13	1,222	1,789	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.
 (ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 9,573 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 10,654 מיליון ש"ח).
 (ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 9,740 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 10,677 מיליון ש"ח).
 (ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

הערה:

בשנים 2017 ו-2016 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

31 בדצמבר 2017					
מכל	מכל	מכל	מכל	מכל	
שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	סך הכל
					במיליוני ש"ח
					חוזי ריבית:
17,003	1,866	9,691	3,938	1,508	שקל - מדד
275,366	77,786	130,633	38,083	28,864	אחר
278,165	5,029	26,939	91,487	154,710	חוזי מטבע חוץ
220,150	-	887	30,817	188,446	חוזים בגין מניות
857	-	23	511	323	חוזי סחורות ואחרים
791,541	84,681	168,173	164,836	373,851	סך הכל

31 בדצמבר 2016					
מכל	מכל	מכל	מכל	מכל	
שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	שלושה חודשים ועד שנה	
שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	סך הכל
					במיליוני ש"ח
					חוזי ריבית:
12,759	2,115	5,230	2,486	2,928	שקל - מדד
326,339	83,466	120,683	78,626	43,564	אחר
280,093	6,826	26,306	84,689	162,272	חוזי מטבע חוץ
116,376	4	1,635	22,479	92,258	חוזים בגין מניות
873	-	28	381	464	חוזי סחורות ואחרים
736,440	92,411	153,882	188,661	301,486	סך הכל

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים

א. כללי

מגזר פעילות פיקוחי - מרכיב בתאגיד הבנקאי אשר עוסק בפעילויות מסוימות או אשר מאגד לקוחות בסיווגים מסוימים שהוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

ב. תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל:

1. מגזר משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים זעירים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-10 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים קטנים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים בינוניים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
6. מגזר עסקים גדולים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
7. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:
 - א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאיילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.
 - ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומכשירים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.
 - ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים.
 - ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
8. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים. במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
3,578	9	2,153	758
378	140	83	89
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,200	(131)	2,070	669
(593)	227	(155)	8
מחיצוניים			
בימגזרי			
2,607	96	1,915	677
1,768	171	747	322
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
178	1	255	(20)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,850	130	1,444	518
40	-	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
3,890	130	1,444	518
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
307	136	963	501
84	48	336	177
רווח (הפסד) לפני מיסים			
223	88	627	324
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
-	-	-	-
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
223	88	627	324
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
31	-	1	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
192	88	626	324
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
107,017	493	51,850	24,635
-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
107,978	489	52,426	24,876
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
108,550	540	54,309	25,728
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
139	-	510	284
יתרת חובות פגומים			
798	-	75	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
110,711	29,136	43,382	32,169
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
110,558	29,128	40,628	30,893
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
109,672	29,013	40,761	32,371
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
79,451	790	47,838	28,032
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
78,661	861	49,410	28,730
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
77,586	51,187	31,602	16,957
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,323	5	1,810	585
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
284	91	105	90
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
-	-	-	2
אחר			
2,607	96	1,915	677
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾
10,069	1,134	165	932	37	8,935	-	713	27	1,697
2,023	142	4	112	26	1,881	-	566	426	199
8,046	992	161	820	11	7,054	-	147	(399)	1,498
-	(24)	57	(180)	99	24	-	392	471	(326)
8,046	968	218	640	110	7,078	-	539	72	1,172
5,428	273	75	107	91	5,155	370	926	179	672
13,474	1,241	293	747	201	12,233	370	1,465	251	1,844
172	54	(2)	60	(4)	118	-	-	2	(298)
8,501	832	92	511	229	7,669	685	240	262	540
-	3	3	-	-	(3)	14	(60)	2	1
8,501	835	95	511	229	7,666	699	180	264	541
4,801	352	200	176	(24)	4,449	(329)	1,285	(15)	1,601
1,692	151	115	44	(8)	1,541	(90)	432	(4)	558
3,109	201	85	132	(16)	2,908	(239)	853	(11)	1,043
92	-	-	-	-	92	-	92	-	-
3,201	201	85	132	(16)	3,000	(239)	945	(11)	1,043
29	(1)	(1)	-	-	30	(3)	-	-	1
3,172	202	86	132	(16)	2,970	(236)	945	(11)	1,042
438,465	34,254	10,852	22,265	1,137	404,211	9,290	153,359	3,310	54,257
138	-	-	-	-	138	-	138	-	-
267,023	23,283	14	22,274	995	243,740	-	-	3,322	54,649
271,216	23,507	3	22,505	999	247,709	-	-	2,087	56,495
2,918	674	-	640	34	2,244	-	-	-	1,311
909	12	-	12	-	897	-	-	-	24
406,006	26,597	1,713	19,246	5,638	379,409	11,598	37,988	62,245	52,180
345,566	25,269	685	19,003	5,581	320,297	-	-	60,213	48,877
362,478	25,299	778	19,663	4,858	337,179	-	-	70,496	54,866
297,831	30,786	2,719	27,271	796	267,045	16,261	20,660	1,021	72,992
303,292	31,078	2,782	27,540	756	272,214	16,825	21,417	1,185	75,125
896,395	18,930	5	1,851	17,074	877,465	-	36,183	585,606	78,344
9,199	967	606	343	18	8,232	-	2,402	14	1,093
(1,329)	(142)	(529)	295	92	(1,187)	-	(1,892)	56	79
176	143	141	2	-	33	-	29	2	-
8,046	968	218	640	110	7,078	-	539	72	1,172

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 ^(ה)			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
3,348	7	1,957	700
370	126	81	72
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,978	(119)	1,876	628
(492)	203	(177)	(45)
מחיצוניים			
בינמגזרי			
2,486	84	1,699	583
1,712	157	727	312
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
447	1	187	(108)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
4,024	124	1,442	503
23	-	-	-
לחיצוניים			
בינמגזרי			
4,047	124	1,442	503
(296)	116	797	500
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
רווח (הפסד) לפני מיסים			
(133)	41	282	179
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
(163)	75	515	321
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
(163)	75	515	321
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
34	-	3	1
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
(197)	75	512	320
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
111,163	440	48,479	23,637
-	-	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
112,009	437	48,949	23,904
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
110,906	428	50,832	24,268
108	-	517	362
יתרת חובות פגומים			
841	-	76	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
112,525	29,831	39,361	30,521
112,389	29,827	36,728	29,281
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
113,473	30,171	40,413	31,500
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
79,995	770	44,226	27,261
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
80,056	755	45,773	27,295
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
78,025	48,354	30,025	15,885
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,230	4	1,634	540
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
256	80	65	43
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
אחר			
2,486	84	1,699	583
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים.

(ה) סווג מחדש.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾
9,552	1,078	138	880	60	8,474	-	725	16	1,721
2,026	142	10	97	35	1,884	-	659	412	164
7,526	936	128	783	25	6,590	-	66	(396)	1,557
-	(32)	(65)	(84)	117	32	-	505	451	(413)
7,526	904	63	699	142	6,622	-	571	55	1,144
5,408	243	46	100	97	5,165	147	1,297	160	653
12,934	1,147	109	799	239	11,787	147	1,868	215	1,797
(125)	35	(3)	38	-	(160)	-	(40)	(33)	(614)
8,580	945	162	511	272	7,635	369	296	245	632
-	1	1	-	-	(1)	14	(40)	1	1
8,580	946	163	511	272	7,634	383	256	246	633
4,479	166	(51)	250	(33)	4,313	(236)	1,652	2	1,778
1,717	70	(4)	93	(19)	1,647	13	634	-	631
2,762	96	(47)	157	(14)	2,666	(249)	1,018	2	1,147
66	-	-	-	-	66	-	66	-	-
2,828	96	(47)	157	(14)	2,732	(249)	1,084	2	1,147
37	-	-	-	-	37	(3)	(1)	-	3
2,791	96	(47)	157	(14)	2,695	(246)	1,085	2	1,144
432,805	35,692	12,388	21,273	2,031	397,113	9,684	143,414	3,719	56,577
909	-	-	-	-	909	-	909	-	-
269,182	23,426	8	21,386	2,032	245,756	-	-	2,678	57,779
265,450	23,946	37	23,019	890	241,504	-	-	1,486	53,584
3,653	608	-	558	50	3,045	-	-	-	2,058
1,003	64	-	63	1	939	-	-	-	22
402,836	27,716	1,580	17,437	8,699	375,120	11,511	43,104	57,637	50,630
337,209	26,275	446	17,196	8,633	310,934	-	-	55,340	47,369
346,854	26,721	872	19,779	6,070	320,133	-	-	55,862	48,714
296,599	30,940	2,636	27,243	1,061	265,659	14,729	20,762	1,077	76,839
292,165	31,478	2,848	27,757	873	260,687	15,909	18,305	1,097	71,497
800,724	19,874	2,852	2,547	14,475	780,850	-	37,557	496,214	74,790
8,697	942	550	373	19	7,755	-	2,231	13	1,103
(1,224)	(126)	(575)	326	123	(1,098)	-	(1,622)	39	41
53	88	88	-	-	(35)	-	(38)	3	-
7,526	904	63	699	142	6,622	-	571	55	1,144

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ^(ה)			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)
2,943	5	1,973	673
239	101	48	26
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,704	(96)	1,925	647
(316)	156	(402)	(75)
מחיצוניים			
בינמגזרי			
2,388	60	1,523	572
1,654	171	738	318
4,042	231	2,261	890
331	(8)	57	(172)
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,927	147	1,418	511
(71)	-	-	-
לחיצוניים			
בינמגזרי			
3,856	147	1,418	511
(145)	92	786	551
(89)	35	293	205
(56)	57	493	346
-	-	-	-
(56)	57	493	346
34	-	3	1
(90)	57	490	345
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
רווח (הפסד) לפני מיסים			
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
108,290	456	42,827	22,359
-	-	-	-
108,778	457	43,995	22,924
113,194	481	46,511	23,751
60	-	566	457
858	-	45	-
102,884	25,695	36,348	27,273
102,611	25,694	34,517	26,267
106,639	28,814	34,068	28,495
81,104	781	42,035	26,888
81,009	780	41,985	26,856
88,038	53,251	32,595	17,290
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
יתרת חובות פגומים			
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
81,104	781	42,035	26,888
81,009	780	41,985	26,856
88,038	53,251	32,595	17,290
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,152	5	1,477	546
230	55	46	26
6	-	-	-
2,388	60	1,523	572
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
אחר			
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים.

(ה) סווג מחדש.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾
8,784	1,001	96	831	74	7,783	-	516	34	1,639
1,666	128	22	61	45	1,538	-	589	379	156
7,118	873	74	770	29	6,245	-	(73)	(345)	1,483
-	(20)	(37)	(104)	121	20	-	606	392	(341)
7,118	853	37	666	150	6,265	-	533	47	1,142
6,297	739	483	127	129	5,558	193	1,682	160	642
13,415	1,592	520	793	279	11,823	193	2,215	207	1,784
199	41	(4)	45	-	158	(8)	(46)	23	(19)
8,836	1,199	374	514	311	7,637	541	262	210	621
-	-	-	-	-	-	12	57	1	1
8,836	1,199	374	514	311	7,637	553	319	211	622
4,380	352	150	234	(32)	4,028	(352)	1,942	(27)	1,181
1,691	218	152	86	(20)	1,473	(85)	682	(10)	442
2,689	134	(2)	148	(12)	2,555	(267)	1,260	(17)	739
177	-	-	-	-	177	-	177	-	-
2,866	134	(2)	148	(12)	2,732	(267)	1,437	(17)	739
31	(5)	(5)	-	-	36	(4)	(1)	-	3
2,835	139	3	148	(12)	2,696	(263)	1,438	(17)	736
407,383	35,005	12,297	20,409	2,299	372,378	10,278	130,734	2,186	55,248
1,234	-	-	-	-	1,234	-	1,234	-	-
258,680	22,912	38	20,547	2,327	235,768	-	-	1,190	58,424
265,070	23,790	54	21,545	2,191	241,280	-	-	713	56,630
3,921	781	-	729	52	3,140	-	-	60	1,997
942	23	-	6	17	919	-	-	-	16
379,774	28,979	1,441	15,266	12,272	350,795	10,146	47,034	56,193	45,222
314,737	27,398	127	15,016	12,255	287,339	-	-	55,178	43,072
328,693	26,562	398	16,467	9,697	302,131	-	-	55,889	48,226
302,989	31,497	2,370	28,068	1,059	271,492	13,578	22,052	1,362	83,692
302,633	31,460	2,367	28,035	1,058	271,173	13,562	22,027	1,360	83,594
822,230	27,631	1,883	3,410	22,338	794,599	-	44,252	481,123	78,050
8,170	908	506	374	28	7,262	-	1,951	18	1,113
(945)	(126)	(540)	292	122	(819)	-	(1,231)	26	29
(107)	71	71	-	-	(178)	-	(187)	3	-
7,118	853	37	666	150	6,265	-	533	47	1,142

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,587	9	6	-	3	3,578	1,472	281	1,825	הכנסות ריבית מחיצוניים
518	140	140	-	-	378	378	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
3,069	(131)	(134)	-	3	3,200	1,094	281	1,825	מחיצוניים
(366)	227	229	-	(2)	(593)	494	(4)	(1,083)	בימגזרי
2,703	96	95	-	1	2,607	1,588	277	742	סך הכנסות ריבית, נטו
1,939	171	168	3	-	1,768	789	929	50	סך הכנסות שאינן מריבית
4,642	267	263	3	1	4,375	2,377	1,206	792	סך כל הכנסות
179	1	1	-	-	178	126	62	(10)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,980	130	126	3	1	3,850	2,754	816	280	לחיצוניים
40	-	-	-	-	40	-	39	1	בימגזרי
4,020	130	126	3	1	3,890	2,754	855	281	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
443	136	136	-	-	307	(503)	289	521	רווח (הפסד) לפני מיסים
132	48	48	-	-	84	(176)	80	180	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
311	88	88	-	-	223	(327)	209	341	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
311	88	88	-	-	223	(327)	209	341	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
31	-	-	-	-	31	-	31	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
280	88	88	-	-	192	(327)	178	341	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
107,510	493	256	101	136	107,017	25,951	12,078	68,988	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
108,467	489	251	102	136	107,978	26,419	12,107	69,452	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
109,090	540	283	111	146	108,550	25,517	12,513	70,520	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
139	-	-	-	-	139	110	29	-	יתרת חובות פגומים
798	-	-	-	-	798	76	-	722	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
139,847	29,136	29,136	-	-	110,711	110,492	197	22	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
139,686	29,128	29,128	-	-	110,558	110,483	75	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
138,685	29,013	29,013	-	-	109,672	109,607	65	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
80,241	790	454	296	40	79,451	22,524	10,976	45,951	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
79,522	861	455	359	47	78,661	21,996	11,357	45,308	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
128,773	51,187	51,187	-	-	77,586	77,586	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,328	5	4	-	1	2,323	1,304	277	742	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
375	91	91	-	-	284	284	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,703	96	95	-	1	2,607	1,588	277	742	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 ^(א)									
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,355	7	5	-	2	3,348	1,457	245	1,646	הכנסות ריבית מחיצוניים
496	126	126	-	-	370	370	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
2,859	(119)	(121)	-	2	2,978	1,087	245	1,646	מחיצוניים
(289)	203	205	-	(2)	(492)	463	(4)	(951)	בינמגזרי
2,570	84	84	-	-	2,486	1,550	241	695	סך הכנסות ריבית, נטו
1,869	157	154	3	-	1,712	795	872	45	סך הכנסות שאינן מריבית
4,439	241	238	3	-	4,198	2,345	1,113	740	סך כל הכנסות
448	1	2	(1)	-	447	413	44	(10)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,148	124	121	3	-	4,024	2,983	766	275	לחיצוניים
23	-	-	-	-	23	-	22	1	בינמגזרי
4,171	124	121	3	-	4,047	2,983	788	276	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(180)	116	115	1	-	(296)	(1,051)	281	474	רווח (הפסד) לפני מיסים
(92)	41	41	-	-	(133)	(377)	76	168	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
(88)	75	74	1	-	(163)	(674)	205	306	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
(88)	75	74	1	-	(163)	(674)	205	306	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
34	-	-	-	-	34	-	34	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(122)	75	74	1	-	(197)	(674)	171	306	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
111,603	440	211	95	134	111,163	27,039	10,827	73,297	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
112,446	437	207	96	134	112,009	27,392	10,851	73,766	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
111,334	428	196	97	135	110,906	26,656	11,204	73,046	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
108	-	-	-	-	108	91	17	-	יתרת חובות פגומים
841	-	-	-	-	841	122	-	719	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
142,356	29,831	29,831	-	-	112,525	112,371	149	5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
142,216	29,827	29,827	-	-	112,389	112,310	79	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
143,644	30,171	30,171	-	-	113,473	113,405	68	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
80,765	770	475	275	20	79,995	22,308	10,247	47,440	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
80,811	755	452	275	28	80,056	22,820	10,540	46,696	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
126,379	48,354	48,354	-	-	78,025	78,025	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,234	4	4	-	-	2,230	1,294	241	695	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
336	80	80	-	-	256	256	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,570	84	84	-	-	2,486	1,550	241	695	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סוג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ^(א)									
סך הכל אנשים פרטיים	מגזר בנקאות פרטית				מגזר משקי בית				
	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
2,948	5	5	-	-	2,943	1,427	236	1,280	הכנסות ריבית מחיצוניים
340	101	101	-	-	239	239	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
2,608	(96)	(96)	-	-	2,704	1,188	236	1,280	מחיצוניים
(160)	156	156	-	-	(316)	322	(5)	(633)	בינמגזרי
2,448	60	60	-	-	2,388	1,510	231	647	סך הכנסות ריבית, נטו
1,825	171	168	3	-	1,654	881	727	46	סך הכנסות שאינן מריבית
4,273	231	228	3	-	4,042	2,391	958	693	סך כל הכנסות
323	(8)	(9)	1	-	331	300	17	14	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,074	147	143	3	1	3,927	2,891	726	310	לחיצוניים
(71)	-	-	-	-	(71)	-	(71)	-	בינמגזרי
4,003	147	143	3	1	3,856	2,891	655	310	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(53)	92	94	(1)	(1)	(145)	(800)	286	369	רווח (הפסד) לפני מיסים
(54)	35	35	-	-	(89)	(306)	80	137	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
1	57	59	(1)	(1)	(56)	(494)	206	232	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
1	57	59	(1)	(1)	(56)	(494)	206	232	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
34	-	-	-	-	34	-	34	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(33)	57	59	(1)	(1)	(90)	(494)	172	232	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
108,746	456	221	93	142	108,290	25,032	10,095	73,163	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
109,235	457	219	96	142	108,778	25,175	10,051	73,552	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
113,675	481	223	102	156	113,194	26,148	10,494	76,552	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
60	-	-	-	-	60	48	12	-	יתרת חובות פגומים
858	-	-	-	-	858	105	-	753	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
128,579	25,695	25,694	1	-	102,884	102,578	301	5	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
128,305	25,694	25,694	-	-	102,611	102,542	69	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
135,453	28,814	28,814	-	-	106,639	106,574	65	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
81,885	781	500	281	-	81,104	21,333	10,116	49,655	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
81,789	780	499	281	-	81,009	21,308	10,104	49,597	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח
141,289	53,251	53,251	-	-	88,038	88,038	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,157	5	5	-	-	2,152	1,280	225	647	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
285	55	55	-	-	230	230	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
6	-	-	-	-	6	-	6	-	אחר
2,448	60	60	-	-	2,388	1,510	231	647	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סוג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכול	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
4,608	1,697	1,094	603	758	503	255	2,153	1,489	664
371	199	186	13	89	83	6	83	68	15
4,237	1,498	908	590	669	420	249	2,070	1,421	649
(473)	(326)	(198)	(128)	8	57	(49)	(155)	(67)	(88)
3,764	1,172	710	462	677	477	200	1,915	1,354	561
1,741	672	378	294	322	268	54	747	628	119
252	82	82	-	40	39	1	130	122	8
5,505	1,844	1,088	756	999	745	254	2,662	1,982	680
(63)	(298)	(109)	(189)	(20)	22	(42)	255	246	9
2,502	540	435	105	518	452	66	1,444	1,206	238
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
2,503	541	436	105	518	452	66	1,444	1,206	238
3,065	1,601	761	840	501	271	230	963	530	433
1,071	558	266	292	177	97	80	336	185	151
1,994	1,043	495	548	324	174	150	627	345	282
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,994	1,043	495	548	324	174	150	627	345	282
2	1	1	-	-	-	-	1	1	-
1,992	1,042	494	548	324	174	150	626	344	282
130,742	54,257	36,357	17,900	24,635	17,328	7,307	51,850	34,715	17,135
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
131,951	54,649	36,602	18,047	24,876	17,499	7,377	52,426	35,131	17,295
136,532	56,495	37,008	19,487	25,728	17,504	8,224	54,309	36,391	17,918
2,105	1,311	815	496	284	218	66	510	321	189
99	24	12	12	-	-	-	75	60	15
127,731	52,180	43,129	9,051	32,169	27,677	4,492	43,382	34,837	8,545
120,398	48,877	40,145	8,732	30,893	26,473	4,420	40,628	32,332	8,296
127,998	54,866	44,931	9,935	32,371	27,889	4,482	40,761	32,489	8,272
148,862	72,992	33,013	39,979	28,032	18,895	9,137	47,838	30,526	17,312
153,265	75,125	33,619	41,506	28,730	18,991	9,739	49,410	31,832	17,578
126,903	78,344	65,171	13,173	16,957	14,425	2,532	31,602	26,285	5,317
3,488	1,093	641	452	585	393	192	1,810	1,265	545
274	79	69	10	90	82	8	105	89	16
2	-	-	-	2	2	-	-	-	-
3,764	1,172	710	462	677	477	200	1,915	1,354	561

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בנייהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 ^(א)										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים				
סך הכל	סך הכול	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
4,378	1,721	1,107	614	700	481	219	1,957	1,320	637	הכנסות ריבית מחיצוניים
317	164	154	10	72	68	4	81	68	13	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
4,061	1,557	953	604	628	413	215	1,876	1,252	624	מחיצוניים
(635)	(413)	(278)	(135)	(45)	(2)	(43)	(177)	(75)	(102)	בימגזרי
3,426	1,144	675	469	583	411	172	1,699	1,177	522	סך הכנסות ריבית, נטו
1,692	653	357	296	312	258	54	727	604	123	סך הכנסות שאינן מריבית
242	83	83	-	37	36	1	122	115	7	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
5,118	1,797	1,032	765	895	669	226	2,426	1,781	645	סך כל הכנסות
(535)	(614)	(355)	(259)	(108)	(72)	(36)	187	212	(25)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,577	632	498	134	503	434	69	1,442	1,195	247	לחיצוניים
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	בימגזרי
2,578	633	499	134	503	434	69	1,442	1,195	247	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,075	1,778	888	890	500	307	193	797	374	423	רווח לפני מיסים
1,092	631	314	317	179	110	69	282	130	152	הפרשה למיסים על הרווח
1,983	1,147	574	573	321	197	124	515	244	271	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
1,983	1,147	574	573	321	197	124	515	244	271	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	3	3	-	1	1	-	3	3	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,976	1,144	571	573	320	196	124	512	241	271	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
128,693	56,577	37,407	19,170	23,637	16,827	6,810	48,479	32,070	16,409	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
130,632	57,779	38,298	19,481	23,904	17,032	6,872	48,949	32,372	16,577	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
128,684	53,584	36,359	17,225	24,268	17,234	7,034	50,832	33,676	17,156	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
2,937	2,058	1,417	641	362	286	76	517	306	211	יתרת חובות פגומים
98	22	6	16	-	-	-	76	61	15	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום ^(א)
120,513	50,631	42,392	8,239	30,521	26,474	4,047	39,361	31,411	7,950	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
113,378	47,369	39,689	7,680	29,281	25,309	3,972	36,728	28,989	7,739	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
120,627	48,714	40,225	8,489	31,500	26,986	4,514	40,413	31,903	8,510	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
148,326	76,839	36,392	40,447	27,261	18,704	8,557	44,226	27,879	16,347	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
144,565	71,497	32,725	38,772	27,295	18,773	8,522	45,773	28,831	16,942	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
120,700	74,790	60,571	14,219	15,885	13,643	2,242	30,025	26,396	3,629	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
3,277	1,103	641	462	540	372	168	1,634	1,124	510	פיצול הכנסות ריבית, נטו:
149	41	34	7	43	39	4	65	53	12	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
3,426	1,144	675	469	583	411	172	1,699	1,177	522	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ^(ח)									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכול	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
4,285	1,639	1,064	575	673	452	221	1,973	1,388	585
230	156	146	10	26	23	3	48	38	10
הכנסות ריבית, נטו:									
4,055	1,483	918	565	647	429	218	1,925	1,350	575
(818)	(341)	(215)	(126)	(75)	(36)	(39)	(402)	(292)	(110)
3,237	1,142	703	439	572	393	179	1,523	1,058	465
סך הכנסות ריבית, נטו									
1,698	642	324	318	318	255	63	738	609	129
סך הכנסות שאינן מריבית									
227	76	76	-	34	34	-	117	111	6
מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי									
4,935	1,784	1,027	757	890	648	242	2,261	1,667	594
(134)	(19)	(192)	173	(172)	(118)	(54)	57	95	(38)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
2,550	621	494	127	511	445	66	1,418	1,167	251
לחיצונים									
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
בימגזרי									
2,551	622	495	127	511	445	66	1,418	1,167	251
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
2,518	1,181	724	457	551	321	230	786	405	381
רווח לפני מיסים									
940	442	271	171	205	119	86	293	150	143
הפרשה למיסים על הרווח									
1,578	739	453	286	346	202	144	493	255	238
רווח לאחר מיסים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס									
1,578	739	453	286	346	202	144	493	255	238
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
7	3	3	-	1	1	-	3	3	-
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
1,571	736	450	286	345	201	144	490	252	238
מניות הבנק									
120,434	55,248	36,401	18,847	22,359	15,653	6,706	42,827	28,095	14,732
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)									
125,343	58,424	39,062	19,362	22,924	16,139	6,785	43,995	29,067	14,928
יתרה ממוצעת של אשראי ^(א)									
126,892	56,630	36,841	19,789	23,751	16,925	6,826	46,511	30,268	16,243
יצבור ^(א)									
3,020	1,997	940	1,057	457	275	182	566	289	277
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
61	16	9	7	-	-	-	45	35	10
יתרת חובות פגומים									
108,843	45,222	37,916	7,306	27,273	23,542	3,731	36,348	29,163	7,185
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
103,856	43,072	36,057	7,015	26,267	22,614	3,653	34,517	27,520	6,997
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
110,789	48,226	40,778	7,448	28,495	24,770	3,725	34,068	26,601	7,467
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
152,615	83,692	42,575	41,117	26,888	18,447	8,441	42,035	26,081	15,954
יתרת חובות פגומים של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}									
152,435	83,594	42,525	41,069	26,856	18,425	8,431	41,985	26,050	15,935
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
127,935	78,050	60,277	17,773	17,290	15,010	2,280	32,595	27,854	4,741
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}									
3,136	1,113	679	434	546	371	175	1,477	1,022	455
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
101	29	24	5	26	22	4	46	36	10
מרווח מפעילות מתן אשראי לצבור מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אחר									
3,237	1,142	703	439	572	393	179	1,523	1,058	465
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
סך הכל	אחר	פעילות השקעה ריאלית	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות למסחר	
713	7	-	658	48	הכנסות ריבית מחיצוניים
566	2	-	562	2	הוצאות ריבית מחיצוניים
					הכנסות ריבית, נטו:
147	5	-	96	46	מחיצוניים
392	15	(9)	411	(25)	בימגזרי
539	20	(9)	507	21	סך הכנסות ריבית, נטו
926	126	52	507	241	סך הכנסות שאינן מריבית
1,465	146	43	1,014	262	סך כל הכנסות
-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	-	-	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
240	82	64	(71)	165	לחיצוניים
(60)	1	2	(63)	-	בימגזרי
180	83	66	(134)	165	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,285	63	(23)	1,148	97	רווח לפני מיסים
432	8	(3)	408	19	הפרשה למיסים על הרווח
853	55	(20)	740	78	רווח לאחר מיסים
92	-	92	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
945	55	72	740	78	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
945	55	72	740	78	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
153,359	-	1,686	142,566	9,107	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
138	-	138	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
37,988	2	55	36,806	1,125	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
-	-	-	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
-	-	-	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
20,660	368	1,054	18,708	530	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
21,417	212	1,199	19,656	350	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
36,183	36,183	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^(א)
					מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית, נטו:
-	-	-	74	-	הפרשי שער, נטו ^(ד)
-	-	-	37	-	הפרשי שער, מדד ^(ד)
-	-	-	445	24	חשיפות ריבית, נטו ^(ד)
-	-	-	-	-	חשיפות למניות, נטו ^(ד)
-	-	-	377	-	מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי
-	-	-	933	24	סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה
-	-	-	108	-	רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב
-	-	-	6	-	שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד
-	-	-	(33)	238	הכנסות אחרות שאינן מריבית
-	-	-	1,014	262	סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים^(א)

31 בדצמבר 2017									
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	
במיליוני ש"ח									
13,474	1,257	2	54	-	5	235	961	12,217	סך כל ההכנסות ^(ב) רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,172	223	2	17	-	13	44	147	2,949	
450,838	32,768	4	1,038	12	44	7,292	24,378	418,070	סך כל הנכסים
31 בדצמבר 2016 ^(א)									
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	
במיליוני ש"ח									
12,934	945	(1)	39	35	(4)	18	858	11,989	סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב) רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,791	(66)	17	(9)	24	(58)	(147)	107	2,857	
438,603	37,895	16	1,133	21	73	8,224	28,428	400,708	סך כל הנכסים
31 בדצמבר 2015 ^(א)									
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל	
במיליוני ש"ח									
13,415	1,622	5	63	27	69	332	1,126	11,793	סך כל ההכנסות ^(ב) רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,835	139	17	(47)	(35)	(127)	89	242	2,696	

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

(ג) סווג מחדש.

ביאור 229 - מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

א. כללי

מגזר פעילות לפי גישת הנהלה – מרכיב בתאגידי הבנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו. כמו כן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק ובהתאם להחלטת הנהלת הבנק והדירקטוריון.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

הבנק בארץ מאורגן בשישה קווי עסקים:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים כולל את מערך המשכנתאות ואת מערך הבנקאות הפרטית. פועל במבנה של ארבעה קווי עסקים: עסקים קטנים, בנקאות פרטית, פרימיום וקמעונאות. השרות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצורכיהם.

2. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.

3. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.

4. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.

5. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתייכיות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.

6. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

1. הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.

2. הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.

3. הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים ואת הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון והנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

ביאור 229 - מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים ^(ב)	קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית ^(ב)	בנק
												ללא משכנתאות
8,046	991	294	(1)	632	461	581	1,014	4,074	843	1,308	1,923	הכנסות ריבית, נטו
5,428	265	1,176	399	812	325	227	407	1,817	5	492	1,320	הכנסות שאינן מריבית
13,474	1,256	1,470	398	1,444	786	808	1,421	5,891	848	1,800	3,243	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות)
172	52	75	(23)	(13)	(316)	(72)	26	443	13	273	157	בגין הפסדי אשראי
8,501	833	1,021	864	306	132	280	725	4,340	296	1,060	2,984	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,801	371	374	(443)	1,151	970	600	670	1,108	539	467	102	רווח (הפסד) לפני מס
1,692	149	89	(123)	404	340	210	235	388	189	163	36	הוצאות מס (הטבה) רווח נקי (הפסד)
3,172	222	345	(320)	750	630	390	435	720	350	304	66	המיחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2017												
267,952	23,204	8,773	5,712	4,437	20,684	33,152	35,712	136,278	78,626	27,438	30,214	אשראי לציבור, נטו
362,478	25,300	65	93	76,065	6,425	21,614	43,484	189,432	-	35,369	154,063	פיקדונות הציבור
974,430	19,282	260,155	22,448	432,806	1,293	21,228	24,432	192,786	-	19,750	173,036	נכסים בניהול
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 ^(א)												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים ^(ב)	קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית ^(ב)	בנק
												ללא משכנתאות
7,526	937	237	(1)	650	526	521	895	3,761	754	3,007	הכנסות ריבית, נטו	
5,408	8	1,130	686	863	343	209	401	1,768	7	1,761	הכנסות שאינן מריבית	
12,934	945	1,367	685	1,513	869	730	1,296	5,529	761	4,768	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות)	
(125)	(2)	37	(20)	(55)	(392)	(376)	(72)	755	(3)	758	בגין הפסדי אשראי	
8,580	944	907	611	380	176	356	701	4,505	278	4,227	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	
4,479	3	423	94	1,188	1,085	750	667	269	486	(217)	רווח (הפסד) לפני מס	
1,717	69	218	10	426	389	269	240	96	174	(78)	הוצאות מס (הטבה) רווח נקי (הפסד)	
2,791	(66)	228	84	768	696	481	427	173	312	(139)	לבעלי מניות הבנק	
יתרות ליום 31 בדצמבר 2016												
261,957	23,567	7,406	5,529	3,676	21,020	29,898	33,705	137,156	79,394	57,762	אשראי לציבור, נטו	
346,854	26,721	68	41	59,696	7,702	19,772	41,698	191,156	-	191,156	פיקדונות הציבור	
823,812	19,244	189,682	25,502	365,544	1,814	18,607	26,781	176,638	-	176,638	נכסים בניהול ^(א)	

- (א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.
 (ב) בשנת 2017 בוצע שינוי מבני בחטיבה הבנקאית. מספרי ההשוואה לא הותאמו.
 (ג) סווג מחדש.
 (ד) הוצג מחדש.

ביאור 229 - מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ^(ב)										
במיליוני ש"ח										
חברות בנות בחו"ל		חברות בנות בארץ		בנק						
סך הכל	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן ^(א)	עסקית ^(א)	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	בנקאית	ללא משכנתאות	כנסות ריבית ונטו
7,118	870	191	-	644	536	573	822	3,482	710	2,772
6,297	627	1,461	902	477	361	205	416	1,848	11	1,837
13,415	1,497	1,652	902	1,121	897	778	1,238	5,330	721	4,609
199	12	13	(84)	(24)	78	(140)	(126)	470	18	452
8,836	1,201	864	632	328	173	360	741	4,537	316	4,221
4,380	284	775	354	817	646	558	623	323	387	(64)
1,691	219	238	119	307	243	210	234	121	145	(24)
2,835	70	548	235	640	403	348	389	202	242	(40)
יתרות ליום 31 בדצמבר 2015										
261,399	23,344	6,174	5,426	2,689	23,986	30,446	32,689	136,645	81,251	55,394
328,693	26,562	65	178	59,350	6,859	20,150	41,720	173,809	-	173,809
799,739	19,382	185,883	28,824	335,111	1,419	17,613	28,470	183,037	-	183,037

(א) בשנת 2017 בוצעה סגמנטציה של לקוחות ממגזר הנדל"ן למגזר העסקי.
 (ב) סווג מחדש.
 (ג) הוצג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל לציבור	פרטי אחר	דיוור	מסחרי	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
3,982	1	3,981	823	473	2,685	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
172	2	170	188	(13)	(5)	מחיקות חשבונאיות
(1,425)	-	(1,425)	(581)	(9)	(835)	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
1,042	-	1,042	364	-	678	מחיקות חשבונאיות נטו
(383)	-	(383)	(217)	(9)	(157)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(20)	-	(20)	-	(1)	(19)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
3,751	3	3,748	794	450	2,504	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
484	-	484	36	-	448	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,981	513	659	4,153	3	4,156	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(571)	(9)	457	(123)	(2)	(125)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(566) ^(ב)	(31)	(693) ^(ב)	(1,290)	-	(1,290)	מחיקות חשבונאיות
843	-	400	1,243	-	1,243	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
277	(31)	(293)	(47)	-	(47)	מחיקות חשבונאיות נטו
(2)	-	-	(2)	-	(2)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,685	473	823	3,981	1	3,982	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
452	-	36	488	-	488	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
3,365	513	604	4,482	4	4,486	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
(123)	14	309	200	(1)	199	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(676)	(12)	(614)	(1,302)	-	(1,302)	מחיקות חשבונאיות
410	-	361	771	-	771	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(266)	(12)	(253)	(531)	-	(531)	מחיקות חשבונאיות נטו
5	(2)	(1)	2	-	2	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,981	513	659	4,153	3	4,156	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
449	-	33	482	-	482	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2017					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
112,831	29	774	113,634	11,457	125,091
שנבדקו על בסיס פרטני					
41,511	77,928	38,143	157,582	1,122	158,704
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
1,066 ^(א)	77,465	-	78,531	-	78,531
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
154,342	77,957	38,917	271,216	12,579	283,795
סך הכל חובות ^(א)					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,570	5	55	1,630	3	1,633
שנבדקו על בסיס פרטני					
486	445	703	1,634	-	1,634
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
-	443 ^(ב)	-	443	-	443
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,056	450	758	3,264	3	3,267
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
459	-	25	484	-	484
מזה: בגין חובות פגומים					
31 בדצמבר 2016					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
106,782 ^(ד)	45	542 ^(ד)	107,369	7,890	115,259
שנבדקו על בסיס פרטני					
40,980 ^(ד)	79,086	38,015 ^(ד)	158,081	4,148	162,229
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
909 ^(א)	78,656	-	79,565	-	79,565
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
147,762	79,131	38,557	265,450	12,038	277,488
סך הכל חובות ^(א)					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,855 ^(ד)	6	57 ^(ד)	1,918	1	1,919
שנבדקו על בסיס פרטני					
378 ^(ד)	467	730 ^(ד)	1,575	-	1,575
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
-	462 ^(ב)	-	462	-	462
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
2,233	473	787	3,493	1	3,494
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
629	-	10	639	-	639
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למטע אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 283 מיליון ש"ח (2016 - 294 מיליון ש"ח).

(ג) יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2017					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
כפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	כפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
62	15	18,936	237	210	18,489
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(א)					
45	12	24,444	491	120	23,833
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(א)					
7	2	11,189	3	5	11,181
שרותים פיננסיים					
174	70	70,580	1,349	1,477	67,754
מסחרי - אחר					
288	99	125,149	2,080	1,812	121,257
סך הכל מסחרי					
516	722	77,448	-	722 ^(א)	76,726
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
236	76	38,395	139	511	37,745
אנשים פרטיים - אחר					
1,040	897	240,992	2,219	3,045	235,728
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,650	-	-	1,650
בנקים בישראל					
-	-	129	-	-	129
ממשלת ישראל					
1,040	897	242,771	2,219	3,045	237,507
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	-	9,748	170	14	9,564
בינוי ונדל"ן ^(א)					
7	12	19,445	495	752	18,198
מסחרי - אחר					
7	12	29,193	665	766	27,762
סך הכל מסחרי					
1	-	1,031	34	1	996
אנשים פרטיים					
8	12	30,224	699	767	28,758
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,214	-	-	10,214
בנקים בחו"ל					
-	-	586	-	-	586
ממשלות בחו"ל					
8	12	41,024	699	767	39,558
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,048	909	271,216	2,918	3,812	264,486
סך הכל ציבור					
-	-	11,864	-	-	11,864
סך הכל בנקים					
-	-	715	-	-	715
סך הכל ממשלות					
1,048	909	283,795	2,918	3,812	277,065
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 233](#).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2016					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
כפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ג)	כפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
58	19	15,576	264	275	15,037
בינוי ונדל"ן - בינוי					
35	12	23,878	637	360	22,881
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
2	2	10,854	459	5	10,390
שרותים פיננסיים					
144	65	68,414	1,550	1,745	65,119
מסחרי - אחר					
239	98	118,722	2,910	2,385	113,427
סך הכל מסחרי					
530	719	78,645	-	719 ^(ה)	77,926
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור					
252	122	38,141	108	531	37,502
אנשים פרטיים - אחר					
1,021	939	235,508	3,018	3,635	228,855
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,742	-	-	1,742
בנקים בישראל					
-	-	206	-	-	206
ממשלת ישראל					
1,021	939	237,456	3,018	3,635	230,803
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
14	3	9,540	325	5	9,210
בינוי ונדל"ן					
56	60	19,500	260	405	18,835
מסחרי - אחר					
70	63	29,040	585	410	28,045
סך הכל מסחרי					
3	1	902	50	1	851
אנשים פרטיים					
73	64	29,942	635	411	28,896
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	9,654	-	-	9,654
בנקים בחו"ל					
-	-	436	-	-	436
ממשלות בחו"ל					
73	64	40,032	635	411	38,986
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,094	1,003	265,450	3,653	4,046	257,751
סך הכל ציבור					
-	-	11,396	-	-	11,396
סך הכל בנקים					
-	-	642	-	-	642
סך הכל ממשלות					
1,094	1,003	277,488	3,653	4,046	269,789
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 233](#).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 2.2.30](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 639 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 674 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 94 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 114 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) בשנים 2017 ו-2016 3% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעורי LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, בסך של 897 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 150 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-747 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 169 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 128 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2017				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)
במיליוני ש"ח				
<u>פעילות לווים בישראל</u>				
<u>ציבור-מסחרי</u>				
בינוי ונדל"ן - בינוי	735	237	202	18
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,412	491	419	52
שרותים פיננסיים	460	3	1	1
מסחרי - אחר	4,348	1,349	607	273
סך הכל מסחרי	6,955	2,080	1,229	344
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	2,378	139	53	17
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	9,333	2,219	1,282	361
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>				
<u>ציבור-מסחרי</u>				
בינוי ונדל"ן	316	170	26	71
מסחרי - אחר	910	495	419	44
סך הכל מסחרי	1,226	665	445	115
אנשים פרטיים	86	34	20	8
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	1,312	699	465	123
סך הכל ציבור	10,645	2,918	1,747	484
מזה:				
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	2,136	1,065	417	1,071
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים	1,508	1,143	154	365

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2016					
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת הפרשה פרטנית ^(ג)	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם קיימת הפרשה פרטנית ^(ג)
	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת ^(ב) חובות פגומים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
790	264	210	20	54	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,773	637	505	68	132	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
958	459	458	-	1	שרותים פיננסיים
4,630	1,550	912	361	638	מסחרי - אחר
8,151	2,910	2,085	449	825	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2,199	108	88	1	20	אנשים פרטיים - אחר
10,350	3,018	2,173	450	845	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
467	325	109	107	216	בינוי ונדל"ן
587	260	80	73	180	מסחרי - אחר
1,054	585	189	180	396	סך הכל מסחרי
108	50	34	9	16	אנשים פרטיים
1,162	635	223	189	412	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,512	3,653	2,396	639	1,257	סך הכל ציבור
מזה:					
	2,483	1,545	481	938	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	2,058	1,756	140	302	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016			2017		
מזה:	יתרה ^(ב)	ממוצעת של	מזה:	יתרה ^(ב)	ממוצעת של
נרשמו על	מחובות	הכנסות	נרשמו על	מחובות	הכנסות
בסיס מזומן	פגומים	ריבית	בסיס מזומן	פגומים	ריבית
	שנרשמו ^(א)			שנרשמו ^(א)	
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
1	2	288	1	2	245
					בינוי ונדל"ן - בינוי
3	6	684	12	15	588
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	1	226	8	8	224
					שרותים פיננסיים
25	33	1,657	12	26	1,458
					מסחרי - אחר
29	42	2,855	33	51	2,515
					סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
1	3	137	1	4	125
					אנשים פרטיים - אחר
30	45	2,992	34	55	2,640
					סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
6	7	353	5	5	253
					בינוי ונדל"ן
7	8	299	5	5	411
					מסחרי - אחר
13	15	652	10	10	664
					סך הכל מסחרי
4	4	40	1	1	28
					אנשים פרטיים
17	19	692	11	11	692
					סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
47	64 ^(ד)	3,684	45	66 ^(ד)	3,332
					סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 239 מיליון ש"ח (2016 - 326 מיליון ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
מזה: נרשמו על בסיס מזמן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
12	12	582
בינוי ונדל"ן - בינוי		
16	16	1,208
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
7	7	36
שרותים פיננסיים		
32	49	1,512
מסחרי - אחר		
67	84	3,338
סך הכל מסחרי		
-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדויר		
21	21	86
אנשים פרטיים - אחר		
88	105	3,424
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
12	12	517
בינוי ונדל"ן		
9	9	450
מסחרי - אחר		
21	21	967
סך הכל מסחרי		
2	2	55
אנשים פרטיים		
23	23	1,022
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
111	128 ^(ד)	4,446
סך הכל ציבור		

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 (ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 361 מיליון ש"ח.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש^(ד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2016				2017			
צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד לא בפיגור ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד לא בפיגור ^(ב)	צובר שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד לא בפיגור ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד לא בפיגור ^(ב)	צובר שאינו צובר	צובר שאינו צובר
סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)
במיליוני ש"ח							
<u>פעילות לווים בישראל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
167	8	175	199	13	212	167	בינוי ונדל"ן - בינוי
148	170	318	346	44	394	148	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-	405	-	405	-	שרותים פיננסיים
395	214	609	395	217	614	395	מסחרי - אחר
710	392	1,102	1,345	274	1,625	710	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
46	18	64	52	23	77	46	אנשים פרטיים - אחר
756	410	1,166	1,397	297	1,702	756	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
61	56	117	152	83	235	61	בינוי ונדל"ן
26	190	216	62	49	111	26	מסחרי - אחר
87	246	333	214	132	346	87	סך הכל מסחרי
4	5	9	5	5	10	4	אנשים פרטיים
91	251	342	219	137	356	91	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
847	661	1,508	1,616	434	2,058	847	סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).

הערה: ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 15 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 16 מיליון ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש^(ב) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016			2017		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
179	183	195	19	19	247
בינוי ונדל"ן - בינוי					
144	146	29	9	9	32
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
405	410	14	-	7	13
שרותים פיננסיים					
75	85	918	167	172	889
מסחרי - אחר					
803	824	1,156	195	207	1,181
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר					
57	72	5,471	76	79	6,999
אנשים פרטיים - אחר					
860	896	6,627	271	286	8,180
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
27	28	5	57	57	5
בינוי ונדל"ן					
58	58	17	182	182	18
מסחרי - אחר					
85	86	22	239	239	23
סך הכל מסחרי					
1	1	5	1	1	2
אנשים פרטיים					
86	87	27	240	240	25
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
946	983	6,654	511	526	8,205
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעיתיים בארגון מחדש^(ב) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
33	72	70
בינוי ונדל"ן - בינוי		
4	28	26
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
-	-	-
שרותים פיננסיים		
105	109	102
מסחרי - אחר		
142	209	198
סך הכל מסחרי		
-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		
961	9	9
אנשים פרטיים - אחר		
1,103	218	207
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
21	42	41
בינוי ונדל"ן		
25	75	73
מסחרי - אחר		
46	117	114
סך הכל מסחרי		
6	2	2
אנשים פרטיים		
52	119	116
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
1,155	337	323
סך הכל ציבור		

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח.](#)

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שכשלו^{(ב)(דויה)}

31 בדצמבר					
2015		2016		2017	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ג)
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
14	27	6	67	10	164
בינוי ונדל"ן - בינוי					
7	10	6	6	4	19
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	-	6	-	7
שרותים פיננסיים					
37	128	19	309	15	582
מסחרי - אחר					
58	165	31	388	29	772
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
10	564	10	2,114	10	3,600
אנשים פרטיים - אחר					
68	729	41	2,502	39	4,372
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
13	8	10	4	4	2
בינוי ונדל"ן					
4	9	64 ^(ה)	12 ^(ה)	10	8
מסחרי - אחר					
17	17	74	16	14	10
סך הכל מסחרי					
1	4	-	-	-	-
אנשים פרטיים					
18	21	74	16	14	10
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל					
86	750	115	2,518	53	4,382
סך הכל ציבור					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
- (ד) החל מיום 1 ביולי 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא.
- (ה) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).
- (ו) הוצג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(א), סוג החזר וסוג ריבית

31 בדצמבר 2017					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
1,429	33,695	2,412	51,523	טד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
157	18,444	801	26,399	מעל 60%	
-	32	1	35		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,586	52,171	3,214	77,957		סך הכל

31 בדצמבר 2016 ^(א)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
1,681	33,267	2,752	50,331	טד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
216	20,379	888	28,788	מעל 60%	
27	6	-	12		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,924	53,652	3,640	79,131		סך הכל

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.
- (ג) סווג מחדש.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2017				
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א,ב)	אשראי ^(א)	מספר לוויים ^(ג)	תקרת האשראי	
במיליוני ש"ח			אשראי ללווה באלפי ש"ח	
			טד	מ
2,265	818	712,757	10	0
4,254	1,999	405,528	20	10
7,431	4,761	411,892	40	20
8,108	9,556	311,439	80	40
5,637	13,761	179,224	150	80
3,829	18,334	105,805	300	150
3,191	27,816	72,342	600	300
3,840	39,260	51,711	1,200	600
2,367	17,771	13,496	2,000	1,200
2,507	13,541	5,902	4,000	2,000
2,844	11,332	2,579	8,000	4,000
4,903	18,272	1,890	20,000	8,000
5,805	17,851	889	40,000	20,000
19,525	46,231	843	200,000	40,000
12,193	14,559	96	400,000	200,000
9,719	11,188	38	800,000	400,000
6,264	4,266	11	1,200,000	800,000
2,974	2,633	4	1,600,000	1,200,000
-	-	-	2,000,000	1,600,000
1,122	1,126	1	2,247,509	2,000,000
108,778	275,075	2,276,447		סך הכל

(א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים. באשראי מאזני בתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 3,859 מיליון ש"ח.

(ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(ג) מספר הלוויים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

הערות:

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלוויים הוצג האשראי באיחוד שכבות. הגדרת "לווה" וכן הגדרת "חבות", לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים".

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה (המשך)

31 בדצמבר 2016				
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א,ב)	אשראי ^(א)	מספר לוויים ^(ג)	תקרת האשראי	
במיליוני ש"ח			אשראי ללווה באלפי ש"ח	
			טד	מ
2,122	698	708,310	10	0
3,879	1,859	375,681	20	10
6,971	4,494	391,419	40	20
7,976	9,034	300,325	80	40
5,531	12,751	169,217	150	80
3,783	16,452	96,854	300	150
3,196	26,257	68,448	600	300
4,201	41,003	54,083	1,200	600
2,503	19,361	14,588	2,000	1,200
2,688	14,126	6,174	4,000	2,000
2,924	11,126	2,516	8,000	4,000
5,108	18,097	1,855	20,000	8,000
5,614	16,746	798	40,000	20,000
19,520	46,667	815	200,000	40,000
11,011	12,674	86	400,000	200,000
12,573	10,403	42	800,000	400,000
4,690	3,849	9	1,200,000	800,000
432	869	1	1,600,000	1,200,000
789	2,895	2	1,888,678	1,600,000
105,511	269,361	2,191,223		סך הכל

(א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים. באשראי מאזני בתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 3,911 מיליון ש"ח.

(ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(ג) מספר הלוויים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

הערות:

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלוויים הוצג האשראי באיחוד שכבות.

הגדרת "לווה" וכן הגדרת "חבות", לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים".

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31 בדצמבר			
2016		2017	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
במיליוני ש"ח			
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
1	1,419	3	1,205
אשראי תעודות			
113	5,843	80	5,480
ערביות להבטחת אשראי			
17	19,555	16	19,313
ערביות לרוכשי דירות			
236	15,859	257	15,959
ערביות והתחייבויות אחרות ^(ב)			
26	25,522	28	26,731
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו			
24	12,492	25	12,234
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו			
51	23,209	58	23,159
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹			
20	13,833	17	16,065
התחייבויות להוצאת ערביות			
-	2,912	-	1,955
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו			
-	2,725	-	3,246
אישור עקרונות לשמירת שיעור ריבית			

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 208 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 231 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

(א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעוף בסך 86 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2016 סך של 100 מיליון ש"ח).

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר										
2016					2017					
סיכון אשראי לציבור שנמכר										
במיליוני ש"ח										
סך האשראי שנמכר בתקופה, רווח (הפסד) אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך האשראי שנמכר בתקופה, רווח (הפסד) אשר הבנק נותן עבורו שירות	סך הכל	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א) בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א) בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א) בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני ^(א) בעייתי
696	44	-	-	1,056	612	9	-	-	-	87
1,570	-	-	-	1,607	1,384	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,266	44	-	-	2,663	1,996	9	-	-	-	87

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר										
2016					2017					
סיכון אשראי לציבור שנרכש										
במיליוני ש"ח										
מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי
-	-	4,412	-	-	-	-	-	-	-	4,648
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40
-	-	4,412	-	-	-	-	-	-	-	4,688

(א) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 1. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
במיליוני ש"ח					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ^(א)			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור
1,827	872	3,433	8,617	2,617	3,100
-	-	250	3,584	250	3,566
-	-	-	1	-	1
1,827	872	3,683	12,202	2,867	6,667

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
במיליוני ש"ח					
עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים		עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם ^(א)			
חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ^(ב)	אשראי לציבור
1,603	2,718	3,542	9,100	2,698	3,265
-	-	146	1,393	146	1,388
-	-	-	-	-	-
1,603	2,718	3,688	10,493	2,844	4,653

(א) לרבות אם התאגיד הבנקאי נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2017							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי		
		כמטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
במיליוני ש"ח							
נכסים							
82,067	106	2,335	1,503	6,449	-	71,674	מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,299	4,234	1,203	4,490	29,732	3,132	34,508	ניירות ערך
1,161	-	12	42	27	-	1,080	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
267,952	290	4,831	4,132	29,444	41,928	187,327	אשראי לציבור, נטו ^(ג)
715	-	-	43	543	102	27	אשראי לממשלה
807	807	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
2,986	2,986	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
9,573	1,965	202	574	924	113	5,795	נכסים בגין מכשירים נגזרים
16	16	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
8,262	1,389	26	2	648	4	6,193	נכסים אחרים
450,838	11,793	8,609	10,786	67,767	45,279	306,604	סך כל הנכסים
התחייבויות							
362,478	503	6,170	11,799	90,620	18,955	234,431	פיקדונות הציבור
5,156	-	113	999	2,636	10	1,398	פיקדונות מבנקים
452	-	-	8	383	-	61	פיקדונות הממשלה
558	44	-	3	2	-	509	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
15,577	-	-	-	-	11,538	4,039	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
9,740	1,886	276	521	822	211	6,024	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
23,324	1,458	130	20	572	12,003	9,141	התחייבויות אחרות
417,285	3,891	6,689	13,350	95,035	42,717	255,603	סך כל ההתחייבויות
33,553	7,902	1,920	(2,564)	(27,268)	2,562	51,001	הפרש^(ד)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	(854)	(2,558)	1,094	26,775	(5,014)	(19,443)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	181	(31)	598	(2,174)	-	1,426	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	12	11	520	721	-	(1,264)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
33,553	7,241	(658)	(352)	(1,946)	(2,452)	31,720	סך הכל כללי
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	308	(64)	845	(2,676)	-	1,587	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	55	62	392	(468)	-	(41)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,264 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
		במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
74,757	285	2,615	1,245	7,059	247	63,306
77,201	1,943	1,599	2,934	31,710	3,701	35,314
1,284	-	-	-	-	-	1,284
261,957	180	4,576	3,931	29,299	44,374 ^(ה)	179,597
642	-	-	54	382	149	57
901	901	-	-	-	-	-
3,147	3,147	-	-	-	-	-
10,654	1,536	131	257	3,031	98	5,601
17	17	-	-	-	-	-
8,043	1,103	27	4	914	4 ^(ה)	5,991
438,603	9,112	8,948	8,425	72,395	48,573	291,150
התחייבויות						
346,854	508	6,726	14,582	88,469	20,389	216,180
3,394	-	39	710	1,640	18	987
900	-	-	8	824	-	68
539	-	-	-	5	-	534
22,640	-	-	-	-	16,348	6,292
10,677	1,465	132	279	2,729	230	5,842
21,885	1,192	184	27	727	10,603	9,152
406,889	3,165	7,081	15,606	94,394	47,588	239,055
31,714	5,947	1,867	(7,181)	(21,999)	985	52,095 ^(ד)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	141	(2,433)	7,593	22,376	(1,469)	(26,208)
-	138	(31)	(214)	(1,318)	-	1,425
-	-	15	(476)	(180)	-	641
31,714	6,226	(582)	(278)	(1,121)	(484)	27,953
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	201	(37)	(253)	(2,012)	-	2,101
-	-	44	(1,447)	(500)	-	1,903

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם של האשראי בגינו נוצר בסך 3,493 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א)

31 בדצמבר 2017			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח
עד שנתיים	עד שנה ^(ב)	עד שלושה חודשים	עד דרישה
שנתיים	עד שנה ^(ב)	עד שלושה חודשים ^(ג)	עד דרישה
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
32,340	58,154	20,073	111,761
נכסים ¹			
8,723	37,035	19,123	196,990
התחייבויות ²			
23,617	21,119	950	(85,229)
הפרש			
29,163	37,794	17,172	35,713
מזה: אשראי לציבור			
5,630	34,390	18,016	186,385
מזה: פיקדונות הציבור			
3,051	(7,754)	(7,594)	(11,382)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
942	(962)	(526)	184
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
27,610	12,403	(7,170)	(96,427)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
מטבע חוץ^(א)			
7,859	20,066	6,246	19,954
נכסים ¹			
2,439	15,809	11,294	83,889
התחייבויות ²			
5,420	4,257	(5,048)	(63,935)
הפרש			
5,154	8,102	5,405	7,531
מזה: אשראי לציבור			
2,323	15,178	10,938	79,824
מזה: פיקדונות הציבור			
(1,014)	12,548	5,003	(58,718)
מזה: הפרש בדולר			
2,979	1,290	(78)	(10,958)
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ			
(3,051)	7,754	7,594	11,382
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
(942)	962	526	(184)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
1,427	12,973	3,072	(52,737)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
סך הכל			
40,199	78,220	26,319	131,715
נכסים ¹			
11,162	52,844	30,417	280,879
התחייבויות ²			
29,037	25,376	(4,098)	(149,164)
הפרש ^(ג)			
34,317	45,896	22,577	43,244
מזה: אשראי לציבור			
7,953	49,568	28,954	266,209
מזה: פיקדונות הציבור			

הערות:

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 776 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה [בביאור 31](#) "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 7.2 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 1.2 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פירעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.

הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.5 מיליארד ש"ח.

שיעור תשואה חוזי ⁽¹⁾ באחוזים	יתרה מאזנית ⁽⁷⁾								
	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽²⁾	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
3.12	352,692	3,785	386,867	13,871	39,914	46,231	17,797	21,118	25,608
1.83	299,166	903	304,740	6,216	5,608	7,342	3,569	5,938	14,196
	53,526	2,882	82,127	7,655	34,306	38,889	14,228	15,180	11,412
3.64	229,252	2,205	264,342	11,076	37,798	39,110	14,277	17,801	24,438
1.38	253,443	-	254,764	-	491	2,206	2,600	2,220	2,826
	(24,350)	-	(24,025)	-	(33)	(279)	270	(830)	526
	291	-	300	-	-	-	-	-	662
	29,467	2,882	58,402	7,655	34,273	38,610	14,498	14,350	12,600
2.48	86,353	1,883	91,706	1,308	4,049	13,548	4,775	6,286	7,615
2.12	114,228	47	114,772	2	2	346	475	216	300
	(27,875)	1,836	(23,066)	1,306	4,047	13,202	4,300	6,070	7,315
3.58	38,410	1,871	38,428	113	566	2,716	1,800	2,938	4,103
1.75	108,532	-	109,323	1	2	210	438	156	253
	(24,672)	366	(19,708)	1,276	3,509	12,450	3,571	4,970	(3,303)
	5,798	116	7,287	58	994	4,629	1,274	3,478	3,621
	24,350	-	24,025	-	33	279	(270)	830	(526)
	(291)	-	(300)	-	-	-	-	-	(662)
	(3,816)	1,836	659	1,306	4,080	13,481	4,030	6,900	6,127
2.99	439,045	5,668	478,573	15,179	43,963	59,779	22,572	27,404	33,223
1.91	413,394	950	419,512	6,218	5,610	7,688	4,044	6,154	14,496
	25,651	4,718	59,061	8,961	38,353	52,091	18,528	21,250	18,727
3.63	267,662	4,076	302,770	11,189	38,364	41,826	16,077	20,739	28,541
1.49	361,975	-	364,087	1	493	2,416	3,038	2,376	3,079

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א) (המשך)

31 בדצמבר 2016			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מטבע	מטבע	מטבע	מטבע
שנה	שלושה	שלושה	עד דרישה
עד	חודשים	עד שלושה	עד חודש ⁽¹⁾
שנתיים	עד שנה ⁽¹⁾	חודשים ⁽¹⁾	עד חודש ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
30,831	60,972	22,636	101,865
נכסים ¹			
9,016	46,914	22,668	177,895
התחייבויות ²			
21,815	14,058	(32)	(76,030)
הפרש			
28,021	39,633	17,171	34,880 ^(ח)
מזה: אשראי לציבור			
6,810	35,696	21,775	168,219
מזה: פיקדונות הציבור			
184	(16,102)	(605)	(13,323)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
193	140	205	34
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
22,192	(1,904)	(432)	(89,319)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
מטבע חוץ^(א)			
11,629	16,742	11,636	21,469
נכסים ¹			
3,062	18,939	12,753	83,160
התחייבויות ²			
8,567	(2,197)	(1,117)	(61,691)
הפרש			
5,193	7,616	5,363	8,639
מזה: אשראי לציבור			
2,608	16,754	11,274	79,229
מזה: פיקדונות הציבור			
4,368	(2,463)	1,590	(50,028)
מזה: הפרש בדולר			
2,765	(876)	719	(4,707)
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ			
(184)	16,102	605	13,323
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)			
(193)	(140)	(205)	(34)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)			
8,190	13,765	(717)	(48,402)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים			
סך הכל			
42,460	77,714	34,272	123,334
נכסים ¹			
12,078	65,853	35,421	261,055
התחייבויות ²			
30,382	11,861	(1,149)	(137,721)
הפרש ⁽¹⁾			
33,214	47,249	22,534	43,519
מזה: אשראי לציבור			
9,418	52,450	33,049	247,448
מזה: פיקדונות הציבור			

הערות:

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 693 מיליון ש"ח שזמן פירעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה בביאור 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 7.6 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 0.9 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פירעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.
- (ח) הוצג מחדש.

הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.9 מיליארד ש"ח.

שיעור תשואה חוזי ^(ה) באחוזים	יתרה מאזנית ^(ד)								
	סך הכל	ללא תקופת פירעון ^(כ)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
2.90	341,590	4,048	383,190	13,938	40,073	47,213	18,560	20,289	26,813
1.43	288,443	879	295,569	3,781	2,954	8,276	5,137	12,402	6,526
	53,147	3,169	87,621	10,157	37,119	38,937	13,423	7,887	20,287
3.61 ^(מ)	223,970	2,126	264,604	11,592	38,128	39,764	13,747	18,565	23,103
1.99	236,637	68	242,404	-	554	2,638	1,651	1,414	3,647
	(27,723)	-	(29,162)	-	(147)	448	(790)	(465)	1,638
	2,066	-	2,200	-	-	-	-	708	920
	27,490	3,169	60,659	10,157	36,972	39,385	12,633	8,130	22,845
3.40	87,901	1,649	98,328	1,075	4,188	13,346	4,782	6,808	6,653
1.88	115,281	70	120,688	4	55	354	380	556	1,425
	(27,380)	1,579	(22,360)	1,071	4,133	12,992	4,402	6,252	5,228
3.60	37,807	1,642	38,834	157	689	2,815	2,264	2,599	3,499
1.91	109,709	29	111,316	1	-	322	160	237	731
	(16,521)	1,775	(13,766)	1,030	3,535	12,067	3,999	4,990	7,146
	8,908	55	11,007	258	1,288	3,455	2,579	2,692	2,834
	27,582	-	29,162	-	147	(448)	790	465	(1,638)
	(2,204)	-	(2,200)	-	-	-	-	(708)	(920)
	(2,002)	1,579	4,602	1,071	4,280	12,544	5,192	6,009	2,670
3.00	429,491	5,697	481,518	15,013	44,261	60,559	23,342	27,097	33,466
1.56	403,724	949	416,257	3,785	3,009	8,630	5,517	12,958	7,951
	25,767	4,748	65,261	11,228	41,252	51,929	17,825	14,139	25,515
3.61	261,777	3,768	303,438	11,749	38,817	42,579	16,011	21,164	26,602
1.96	346,346	97	353,720	1	554	2,960	1,811	1,651	4,378

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי ההוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי מיינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדרוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עו"ש שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות בבנקים, ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניית לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות:

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מיינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופות ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנתרה עד לפירעון. חשבונות עובר ושכ (עו"ש) ופיקדונות ללא זמן פירעון-היתרה במאזן נחשבת כאומדן של השווי ההוגן.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות ממשלות השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים:

מכשירים פיננסיים נגזרים:

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

31 בדצמבר 2017				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	שווי הוגן	
			רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
82,134	1,294	8,456	72,384	82,067
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
77,301	2,360	26,244	48,697	77,299
ניירות ערך ^(ב)				
1,161	-	-	1,161	1,161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
266,444	186,463	77,657	2,324	267,952
אשראי לציבור, נטו				
749	741	8	-	715
אשראי לממשלות				
9,573	1,114	7,346	1,113	9,573
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,845	690	-	1,155	1,844
נכסים פיננסיים אחרים				
439,207	192,662	119,711	126,834 ^(ג)	440,611
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
363,493	107,457	253,897	2,139	362,478
פיקדונות הציבור				
5,260	96	5,164	-	5,156
פיקדונות מבנקים				
467	72	395	-	452
פיקדונות ממשלות				
558	3	-	555	558
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
16,784	4,982	-	11,802	15,577
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
9,740	439	8,211	1,090	9,740
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
8,761	1,517	5,523	1,721	8,761
התחייבויות פיננסיות אחרות				
405,063	114,566	273,190	17,307 ^(ד)	402,722
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
364	364	-	-	364
עיסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
17,995	17,814	181	-	17,995
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ה)				

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 118,402 מיליון ש"ח ובסך 180,345 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים [233-133](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2016				
שווי הוגן				
סך הכל	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	יתרה במאזן
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
74,761	2,301	7,134	65,326	74,757
מזומנים ופיקדונות בכנקים				
77,201	2,407	24,457	50,337	77,201
ניירות ערך ^(ב)				
1,284	-	-	1,284	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
260,674	184,726	73,382	2,566 ^(ה)	261,957 ^(ה)
אשראי לציבור, נטו				
669	642	27	-	642
אשראי לממשלות				
10,654	967	8,960	727	10,654
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,712	776	-	936 ^(ה)	1,711 ^(ה)
נכסים פיננסיים אחרים				
426,955	191,819	113,960	121,176	428,206 ^(ג)
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
347,919	113,396	232,144	2,379	346,854
פיקדונות הציבור				
3,378	76	3,302	-	3,394
פיקדונות מבנקים				
919	86	833	-	900
פיקדונות מממשלות				
539	-	-	539	539
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
23,926	6,119	12	17,795	22,640
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים				
10,677	407	9,542	728	10,677
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
8,447	1,407	5,294	1,746	8,446
התחייבויות פיננסיות אחרות				
395,805	121,491	251,127	23,187	393,450 ^(ג)
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
353	353	-	-	353
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
16,948	16,765	183	-	16,948
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)				

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 120,850 מיליון ש"ח ובסך 156,667 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 333-333](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת ברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סוג מחדש.

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל שווי הוגן
מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
34,246	2,387	-	36,633
אגרות חוב ממשלת ישראל			
7,700	3,055	-	10,755
אגרות חוב ממשלות זרות			
-	11	-	11
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל			
44	9,609	-	9,653
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	7,160	1,369	8,529
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
3	67	-	70
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	2,352	-	2,352
אגרות חוב אחרות זרים			
1,936	-	-	1,936
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
43,929	24,641	1,369	69,939
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
3,178	26	-	3,204
אגרות חוב ממשלת ישראל			
82	-	-	82
אגרות חוב ממשלות זרות			
90	-	-	90
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל			
-	142	-	142
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	268	-	268
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
111	-	-	111
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	299	-	299
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
1,307	-	-	1,307
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
4,768	735	-	5,503
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	149	166	315
חוזי שקל - מדד			
30	3,852	266	4,148
חוזי ריבית			
-	2,206	616	2,822
חוזי מטבע - חוץ			
669	1,113	63	1,845
חוזי מניות			
3	26	3	32
חוזי סחורות ואחרים			
411	-	-	411
פעילות בשוק המעוף			
1,113	7,346	1,114	9,573
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,473	7	-	2,480
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,161	-	-	1,161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
1,155	-	-	1,155
אחר			
4,789	7	-	4,796
סך הכל אחרים			
54,599	32,729	2,483	89,811
סך כל הנכסים			

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2017					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים משמעותיים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	מחירים בשוק פעיל אחרים (רמה 2)	סך הכל שווי הוגן
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
	431	255	176	-	חוזי שקל - מדד
	3,833	-	3,804	29	חוזי ריבית
	3,214	184	3,030	-	חוזי מטבע - חוץ
	1,842	-	1,179	663	חוזי מניות
	25	-	22	3	חוזי סחורות ואחרים
	395	-	-	395	פעילות בשוק המעוף
	9,740	439	8,211	1,090	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
	2,277	44	14	2,219	פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
	558	3	-	555	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	1,721	-	-	1,721	אחרים
	4,556	47	14	4,495	סך הכל אחרים
	14,296	486	8,225	5,585	סך כל התחייבויות

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
33,382	2,027	-	35,409
9,994	1,455 ^(א)	-	11,449
-	23	-	23
44	7,416	-	7,460
-	8,323	1,426	9,749
68	228	-	296
-	2,362 ^(א)	-	2,362
961	-	-	961
44,449	21,834	1,426	67,709
ניירות ערך למסחר:			
5,091	-	-	5,091
505	1,953	-	2,458
159	-	-	159
-	104	-	104
-	280	-	280
132	-	-	132
-	286	-	286
1	-	-	1
5,888	2,623	-	8,511
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	137	202	339
33	5,482	130	5,645
1	2,368	575	2,944
432	958	57	1,447
6	15	3	24
255	-	-	255
727	8,960	967	10,654
אחרים:			
2,522	5	-	2,527
1,284	-	-	1,284
980	-	-	980
4,786	5	-	4,791
55,850	33,422	2,393	91,665

(א) סווג מחדש.

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים משמעותיים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	סך הכל שווי הוגן
	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)		
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
400	162	238	-	חוזי שקל - מדד
5,287	-	5,250	37	חוזי ריבית
3,304	245	3,058	1	חוזי מטבע - חוץ
1,415	-	983	432	חוזי מניות
20	-	13	7	חוזי סחורות ואחרים
251	-	-	251	פעילות בשוק המעוף
10,677	407	9,542	728	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
2,429	34	16	2,379	פיקדונות בגין השאלות ניירות ערך
539	-	-	539	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,746	-	-	1,746	אחרים
4,714	34	16	4,664	סך הכל אחרים
15,391	441	9,558	5,392	סך כל התחייבויות

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
 ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2017					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים לא נצפים משמעותיים	סך הכל שווי הוגן	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה
-	-	728	728	728	344
-	868	-	-	868	2
-	868	728	-	1,596	346
סך הכל					

31 בדצמבר 2016					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים לא נצפים משמעותיים	סך הכל שווי הוגן	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה
-	-	968	968	968	291
-	-	968	-	968	291
-	-	968	-	968	291
סך הכל					

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינות למכירה:											
(1)	1,369	-	-	-	(873)	-	887	(10)	(61)	1,426	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
10	166	(31)	20	-	-	-	-	-	(25)	202	חוזי שקל - מדד
154	266	-	-	-	(193)	-	-	-	329	130	חוזי ריבית
505	616	-	-	-	-	-	573	-	(532)	575	חוזי מטבע - חוץ
43	63	-	-	-	-	-	-	-	6	57	חוזי מניות
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	חוזי סחורות ואחרים
715	1,114	(31)	20	-	(193)	-	573	-	(222)	967	סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
714	2,483	(31)	20	-	(1,066)	-	1,460	(10)	(283)	2,393	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
114	255	(32)	52	-	-	-	-	-	73	162	חוזי שקל - מדד
(26)	184	-	-	-	-	-	-	-	(61)	245	חוזי מטבע - חוץ
88	439	(32)	52	-	-	-	-	-	12	407	סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
27	47	-	-	-	-	-	-	-	13	34	סך כל אחרים
115	486	(32)	52	-	-	-	-	-	25	441	סך כל התחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2- עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016												
רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:										
שווי הוגן לתחילת השנה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	העברות אל רמה 3 ^(א)	העברות מרמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016	הפסדים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים
במיליוני ש"ח												
נכסים												
ניירות ערך זמינות למכירה:												
	2,003	(61)	10	130	(378)	(278)	-	-	-	1,426	14	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
חוזי שקל - מדד	174	17	-	-	-	-	-	-	174	202	32	202
חוזי ריבית	297	(4)	-	-	-	(163)	-	-	297	130	(160)	130
חוזי מטבע - חוץ	770	(767)	-	-	-	-	572	-	770	575	299	575
חוזי מניות	129	(72)	-	-	-	-	-	-	129	57	36	57
חוזי סחורות ואחרים	33	(30)	-	-	-	-	-	-	33	3	1	3
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	1,403	(856)	-	-	-	(163)	572	-	1,403	967	208	967
סך כל הנכסים	3,406	(917)	10	702	(378)	(441)	702	10	3,406	2,393	222	2,393
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
חוזי שקל - מדד	53	110	-	-	-	-	-	-	53	162	159	162
חוזי מטבע - חוץ	199	46	-	-	-	-	-	-	199	245	56	245
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	252	156	-	-	-	-	-	-	252	407	215	407
סך כל אחרים	13	21	-	-	-	-	-	-	13	34	13	34
סך כל ההתחייבויות	265	177	-	-	-	-	-	-	265	441	228	441

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנוותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנוותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור T33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

31 בדצמבר 2017				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
bp 163	bp 110-215	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	1,369
2.90%	2%-3.8%	הסתברות לכשל		
20%	20%	שיעור פירעון מוקדם		
30%	30%	שיעור הפסד		
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.29%	0.07%-0.51%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	110
1.44%	^(*) 0.50%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	56
1.44%	^(*) 0.50%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	266
0.29%	0.07%-0.51%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	93
1.44%	^(*) 0.50%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	523
1.44%	^(*) 0.50%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	63
1.44%	^(*) 0.50%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	3
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.29%	0.07%-0.51%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	255
0.29%	0.07%-0.51%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	184
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
				728
השווי הוגן של הביטחון				

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך) מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2016				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
bp 157	bp 125-190	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	1,426
3.15%	2.5%-3.8%	הסתברות לכשל		
20%	20%	שיעור פירעון מוקדם		
30%	30%	שיעור הפסד		
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	162
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	40
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	130
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	76
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	499
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	57
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	3
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	162
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	245
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
				968
השווי הוגן של הביטחון				

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, 'בוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (וגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו

השליטה בבנק

בנק ללא גרעין שליטה

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדיון, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

א. יתרות

31 בדצמבר 2017			
בעלי עניין ^(טו)			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות-אחרים ^(י)	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
ביותר ^(ד)	בדצמבר	ביותר ^(ד)	בדצמבר
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
12	11	95	95
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
12	11	95	95
אשראי לציבור נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
-	-	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
26	25	29	29
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
1	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבויות נדחים			
-	-	-	-
התחייבויות אחרות			
9	8	6	6
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים ^(י)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 78.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ב) בהתאם לסעיף 78.80(4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידים שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- (ג) בהתאם לסעיף 78.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך [וביאור 15](#) השקעות בחברות כלולות.
- (ו) ביום 31 בדצמבר 2017 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם כ-78,896,629 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק (מזה נושאי משרה: 1,935,807 ערך נקוב).
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 78.80 בהוראת הדיווח לציבור.
- (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 78.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.
- (י) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 78.80(2) בהוראות הדיווח לציבור (ביום 19 בדצמבר 2017, החלה אלטשולר שחם בע"מ להיות בעלת עניין בבנק ולמיטב ידיעת הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2017 מחזיקה באמצעות גופים בבעלותה ב-5.05% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה של הבנק).

צדדים קשורים ^(ח)									
המוחזקים על ידי הבנק									
אחרים ^(ג)									
מחברות בנות שלא אוחדו					מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				
יתרה		היתרה		יתרה		יתרה		יתרה	
ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה
בדצמבר	ביותר ^(ז)	בדצמבר	ביותר ^(ז)	בדצמבר	ביותר ^(ז)	בדצמבר	ביותר ^(ז)	בדצמבר	ביותר ^(ז)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
391	391	-	-	-	-	-	-	-	-
212	160	911	824	-	-	9	-	3	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
212	160	911	824	-	-	9	-	3	3
-	-	923	807	-	-	-	-	-	-
-	-	1	-	-	-	-	-	9	9
551	262	247	152	3	3	25	-	149	149
-	-	4	3	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
2	2	13	12	-	-	-	-	1	1
190	190	57	21	-	-	5	-	7	7

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2016			
בעלי עניין ^(טו)			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
בדצמבר	בדצמבר	ביותר ^(ד)	ביותר ^(ד)
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
14	13	-	-
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
14	13	-	-
אשראי לציבור, נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
-	-	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
44	41	-	-
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
1	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
-	-	-	-
התחייבויות אחרות			
12	12	-	-
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים ^(י)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80 ד.80 (3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ב) בהתאם לסעיף 80 ד.80 (4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידי שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- (ג) בהתאם לסעיף 80 ד.80 (8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך [וביאור 15](#) השקעות בחברות כלולות.
- (ו) כיום 31 בדצמבר 2016 החזקות נושאי משרה בהון הבנק הינם ב-2,344,749 ש"ח, ערך נקוב ממניות הבנק.
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80 ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
- (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80 ד.80 (7) בהוראות הדיווח לציבור.

צדדים קשורים ^(ה)									
המוחזקים על ידי הבנק									
אחרים ^(ג)									
מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה									
אחרים ^(ב)		יתרה ליום 31		יתרה ליום 31		יתרה ליום 31		יתרה ליום 31	
הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)	הגבוהה ביותר ^(ד)
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
520	376	-	-	-	-	-	-	-	-
1,077	162	937	881	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,077	162	937	881	-	-	-	-	-	-
-	-	923	901	-	-	-	-	-	-
-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
785	43	114	45	3	3	3	-	3	3
-	-	3	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	13	12	-	-	-	-	1	-
405	95	74	48	-	-	1	-	1	1

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017					
צדדים קשורים ^(א)			בעלי ענין ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(א)	חברות בת (שלא אוחדו)	אחרים ^(ב)	נושאי משרה ^(א)	מחזיקי מניות אחרים ^(ח)	
במיליוני ש"ח					
7	20	-	-	-	הכנסות ריבית נטו ^(ד)
1	3	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
1	3	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(44)	(43)	-	(1)	(66)	הוצאות תפעוליות ואחרות ^(ה)
(36)	(20)	-	(1)	(66)	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
צדדים קשורים ^(א)			בעלי ענין ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(א)	חברות בת (שלא אוחדו)	אחרים ^(ב)	נושאי משרה ^(א)	מחזיקי מניות אחרים ^(ח)	
במיליוני ש"ח					
22	21	-	-	-	הכנסות ריבית נטו ^(ד)
2	3	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית
2	3	-	-	-	מזה: דמי ניהול ושירותים
(44)	(38)	-	(1)	(74)	הוצאות תפעוליות ואחרות ^(ה)
(20)	(14)	-	(1)	(74)	סך הכל

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף 80ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי הענין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) בהתאם לסעיף 80ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) בעל ענין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
 (ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80ד.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ח) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80ד.80(2) בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
 ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
בעלי עניין ^(א)			צדדים קשורים ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
מחזיקי מניות	נושאי משרה ^(א)	אחרים ^(ב)	חברות בת (שלא אוחדו)	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(ג)	
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	33	41
-	-	-	-	(11)	(4)
-	-	-	-	4	3
-	(48)	(1)	-	(7)	(36)
-	(48)	(1)	-	15	1

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80ד.3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף 80ד.4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) בהתאם לסעיף 80ד.8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80ד. בהוראת הדיווח לציבור.
 (ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80ד.7) בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי ענין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015		2016		2017	
נושאי משרה					
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
18	33	21	67 ^(ד)	23	52
17	9	15	9	17	8

בעל ענין המועסק בתאגיד או מטעמו^(א,ב)

דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו^(א)

(א) לא כולל הוצאות מס ש"ח.

(ב) מזה: הטבות עובד לזמן קצר 45 מיליון ש"ח והטבות לאחר סיום העסקה 7 מיליון ש"ח.

(2016 - הטבות עובד לזמן קצר 27 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 30 מיליון ש"ח. 2015 - הטבות עובד לזמן קצר 25 מיליון ש"ח, הטבות

לאחר סיום העסקה 2 מיליון ש"ח ו-4) עדכון הטבות אחרות לזמן ארוך.

(ג) בשנת 2017 לא נזקפו הוצאות בגין תשלומים מבוססי מניות (2016 ו-2015 - 10 מיליון ש"ח).

(ד) הוצג מחדש.

דירקטורים ונושאי משרה בבנק בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים. פרמיית הביטוח הכוללת הסתכמה בסך 5,157 אלפי ש"ח (2016 - 4,844 אלפי ש"ח, 2015 - 4,262 אלפי ש"ח).

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי ענין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015		2016		2017	
מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות מאוחדות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות מאוחדות כלולות	מזה: מחברות כלולות	מזה: מחברות מאוחדות כלולות
במיליוני ש"ח					
35	78	21	43	20	28
(2)	(4)	-	-	-	(1)
33	74	21	43	20	27

(א) בגין נכסים

מאשראי לציבור

(ב) בגין התחייבויות

על פיקדונות הציבור

סך הכל הכנסות ריבית, נטו

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי ענין

עסקאות ויתרות עם בעלי ענין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאחדות שלו.

הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי ענין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
7,313	8,299	8,695
1,549	1,898	1,892
5,764	6,401	6,803
149	(160)	44
5,615	6,561	6,759
1,134	1,314	817
2,852	2,852	2,947
214	121	341
4,200	4,287	4,105
4,397	4,566	4,364
1,281	1,367	1,330
947	877	1,072
6,625	6,810	6,766
3,190	4,038	4,098
1,175	1,430	1,454
2,015	2,608	2,644
820	183	528
2,835	2,791	3,172

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ב. מאזן הבנק

31 בדצמבר		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
נכסים		
73,376	81,222	מזומנים ופיקדונות בבנקים
70,226	70,916	ניירות ערך
1,284	1,161	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
238,771	244,551	אשראי לציבור
^(א) (2,997)	(2,809)	הפרשה להפסדי אשראי
235,774	241,742	אשראי לציבור, נטו
642	715	אשראי לממשלות
11,387	11,452	השקעות בחברות מוחזקות
2,576	2,495	בניינים וציוד
10,577	9,533	נכסים בגין מכשירים נגזרים
^(א) 7,162	7,428	נכסים אחרים
413,004	426,664	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
323,614	340,623	פיקדונות הציבור
3,662	5,158	פיקדונות מבנקים
178	147	פיקדונות מממשלות
539	558	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
22,640	15,577	כתבי התחייבות נדחים
10,600	9,678	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,424	21,756	התחייבויות אחרות
381,657	393,497	סך כל ההתחייבויות
31,347	33,167	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
413,004	426,664	סך כל ההתחייבויות וההון

(א) סווג מחדש.

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)
ג. דוח על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
2,835	2,791	3,172
רווח נקי לשנה		
התאמות:		
(13)	(176)	(526)
חלק הבנק בהפסדים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות בניכוי דיבידנד שהתקבל		
(^(N) 22,384)	(^(N) 19,458)	15,564
אחר, נטו (כולל הפרשות להפסדי אשראי ולירידת ערך של ניירות ערך)		
25,206	22,073	18,210
מזומנים נטו מפעילות שוטפת		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
(75)	(4)	(39)
רכישת מניות בחברות מוחזקות		
(^(N) 59)	(^(N) 200)	347
קופה מרכזית לתשלום פיצויים		
(19,464)	(7,958)	(3,317)
אחר		
(19,480)	(7,762)	(3,009)
מזומנים נטו לפעילות השקעה		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
2,606	4,443	-
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(5,667)	(3,892)	(7,734)
פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		
42	-	(627)
אחר		
(3,019)	551	(8,361)
מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)		
2,707	14,862	6,840
גידול במזומנים ושווי מזומנים		
53,145	55,943	70,454
יתרת מזומנים לתחילת השנה		
91	(351)	(603)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		
55,943	70,454	76,691
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה		

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום		
2015	2016	2017
במיליוני ש"ח		
8,350	8,624	8,753
ריבית שהתקבלה		
(3,060)	(2,875)	(2,284)
ריבית ששולמה		
973	13	5
דיבידנדים שהתקבלו		
(1,133)	(1,473)	(1,651)
מסים על הכנסה ששולמו		

(א) סווג מחדש.

ביאור 36 - אירועים לאחר תקופת הדיווח ונושאים שונים

א. לאומי פרטנרס

ביום 24 בדצמבר 2017 נחתם הסכם מחייב בין לאומי פרטנרס בע"מ (להלן: "לאומי פרטנרס") ובין ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ (להלן: "השקעות פיננסיות"), לפיו, בכפוף להתקיימות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם, ירכשו לאומי פרטנרס ומשקיעים נוספים מניות רגילות של ביטוח ישיר, שתהווה לאחר הנפקתן כ-20% מהונה המונפק והנפרע של ביטוח ישיר (חלקה של לאומי פרטנרס - 10% לאחר ההקצאה), זאת לפי שווי חברה של כ-1.56 מיליארד ש"ח.

ב. לאומי קארד סיום התקשרות שופרסל

1. סיום התקשרות שופרסל

בשנת 2006 התקשרה לאומי קארד עם חברת שופרסל בע"מ (להלן - "שופרסל") בהסכם להנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות שופרסל. לצורך תפעול המיזם, על פי ההסכם, הוקמה "שופרסל פיננסיים שותפות מוגבלת" (להלן - "שופרסל פיננסיים") ובה רוכזה הפעילות הקשורה לכרטיסי אשראי שופרסל. ההסכם פירט, בין היתר, את חלוקת ההכנסות בין הצדדים. חלקה של לאומי קארד בשותפות - 16%.

ביום 29 באוגוסט 2017 הודיעה שופרסל ללאומי קארד כי אין ברצונה לחדש את הסכם הנפקת כרטיסי האשראי ובהמשך דיווחה שופרסל לבורסה כי חתמה על מסמך עקרונות עם חברה אחרת להנפקה ותפעול של כרטיסי האשראי ללקוחות המועדון. בהתאם להסכם בין שופרסל ללאומי קארד, הסתיים ההסכם ביום 18 בינואר 2018 כאשר לאומי קארד ממשיכה להפעיל את כרטיסי המועדון עד תום תוקף הכרטיס או עד ביטולם על ידי הלקוחות, לפי המוקדם, וזאת בהתאם להוראות ההסכם.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017 הסתכם מספר כרטיסי האשראי התקפים בידי לקוחות המועדון בכ-503 אלפי כרטיסים.

בנוסף, ביום 19 באוקטובר 2017 הודיעה שופרסל על כוונתה לפעול למימוש אופציית CALL לרכישת כל החזקות לאומי קארד בשופרסל פיננסיים וזאת בהתאם להערכת שווי לשופרסל פיננסיים שתבוצע על ידי מעריך שווי מוסכם. הליך מימוש האופציה כאמור טרם הסתיים. בהתאם לפרסומים בדיווחים המידיים של שופרסל ושל פז, במסגרת הליך מקביל למימוש החזקותיה של פז בשופרסל פיננסיים, התקבלה הערכת שווי לגבי שוויה של השותפות. הערכת השווי נוקבת בשווי של בין 730 מיליון ש"ח ל-865 מיליון ש"ח לשותפות. בשלב זה לא ניתן להעריך מה תהיה התמורה שתקבל לאומי קארד עבור מימוש החזקותיה בשופרסל פיננסיים.

2. הסכם עם פוקס

ביום 21 בינואר 2018 נחתם בין לאומי קארד לבין קבוצת פוקס - ויזל בע"מ הסכם להנפקה ותפעול של כרטיסי אשראי חוץ בנקאי ללקוחות פוקס, שמבוסס על מועדון Dream Card, המונה כיום כ-1.4 מיליון לקוחות. ההסכם מסדיר, בין היתר, הוראות הנוגעות לגיוס לקוחות, תקציבי שיווק ופרסום וכן מנגנון התחשבות בין הצדדים.

ג. חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 22 בפברואר 2018 התקשר הבנק בהסכם מחייב עם הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ למכירת השליטה בחברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ. בהתאם להסכמות הבנק ימכור להרמטיק 75% ממניות החברה לנאמנות. הבנק יקבל אופציית PUT למכירת יתרת החזקותיו בחברה לנאמנות (25%) לאחר חלוף שנתיים ממועד השלמת העסקה.

השלמת העסקה כפופה להתקיימות תנאים מתלים שנקבעו בהסכם. בשלב זה לא ניתן להעריך האם יתקיימו התנאים המתלים. להשלמת העסקה לא צפויה להיות השפעה משמעותית על תוצאות הבנק.

ד. בנק לאומי ארה"ב

ביום 22 בינואר 2018 התקשר הבנק בהסכם להכנסת שותפים אסטרטגיים ל-BLUSA. בכפוף להתקיימות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם, השותפים האסטרטגיים ירכשו כל אחד 7.5% מהון המניות של Bank Leumi Corporation, תאגיד אמריקאי באמצעותו מחזיק הבנק את השליטה ב-BLUSA. התמורה הכוללת שצפויה להשתלם עבור המניות שיימכרו צפויה להסתכם לסך של כ-141 מיליון דולר. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הדיווח הכספי של הבנק, בהשלמת העסקה ככל שתושלם לאחר התקיימות התנאים המלים, העסקה עם השותפים האסטרטגיים תסופל כעסקה הונית והפער בין התמורה לחלק המיעוט בהון ייזקף ישירות להון. לעסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על עסקי הקבוצה.

ביאור 36 - אירועים לאחר תקופת הדיווח ונושאים שונים (המשך)

ה. בנק לאומי רומניה

ביום 28 בדצמבר 2017 לאומי חתם על הסכם עקרונות עם קרן ההשקעות הבריטית Argo Capital Management Limited, למכירת מלוא אחזקותיו של הבנק בבנק לאומי רומניה. השלמת העסקה, ככל שתושלם, צפויה במהלך 2018. לא צפויה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק כתוצאה מהמכירה.

ו. שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם תיקון מס' 63 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, שעניינו שינוי מבנה הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

בהמשך לתיקון הנ"ל, אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב ביום 7 בספטמבר 2017, הסדר לשינוי מבנה הבורסה, על פיו הוקצו לבנק כ-9.3% מאמצעי השליטה בבורסה ומהזכויות בהון המונפק והנפרע שלה.

בהתאם לתיקון, בתוך 5 שנים ממועד אישור ההסדר או עד מועד הנפקת מניות הבורסה לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם מביניהם, על הבנק למכור את החזקותיו בבורסה כך שלא יחזיק למעלה מ-5% מאמצעי השליטה בה. עד למועד המכירה, אמצעי השליטה האמורים לא יקנו לבנק זכויות (פרט לזכויות בהון) מעבר לזכויות שמקנה החזקה בשיעור של 5% מכלל אמצעי השליטה בבורסה.

בנוסף, בהתאם לתיקון לחוק, חברי הבורסה שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי ההחזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה לפי דוחותיה הכספיים לשנת 2015.

ביום 18 בינואר 2018 הגיש הבנק לבורסה הצעה למכירת החזקותיו בבורסה וזאת במענה לפנייתה מיום 28 בדצמבר 2017 לבעלי המניות לרכישת מניותיהם.

בהתאם להצעת הבורסה, סך התמורה המוצעת בגין רכישת כלל מניות הבורסה תעמוד על סכום של 500 מיליון ש"ח.

בהתאם להצעה, הבורסה רשאית להודיע על רכישת כלל המניות או חלקן ולהמחות את זכותו של בעל המניות למכירת זכויותיו לצד שלישי שתבחר הבורסה.

תוקף ההצעה שהגיש הבנק הוא עד יום 18 באפריל 2018.

לתיקון אין השפעה בשלב זה על הדוחות הכספיים של הבנק.

ז. רואי חשבון מבקרים

ועדת הביקורת של הבנק החליטה, בישיבתה מיום 4 במרס 2018 ובתיאום עם בנק ישראל, להתחיל בשנת 2018 בהליך חדש למינוי רואי חשבון מבקרים לבנק לשנת 2019 או 2020 (בהתאם להחלטה נוספת של ועדת הביקורת אשר תתקבל בהמשך). ההחלטה התקבלה בין היתר לאור העובדה שההליך האינטנסיבי לבחירת רואי החשבון המבקרים של הבנק לשנת 2018 היה ממושך ומורכב.

ח. דיבידנד

ביום 5 במרס 2018 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בגובה 40% מהרווח הנקי של הרבעון הרביעי של שנת 2017. סכום הדיבידנד שאושר לרבעון הסתכם לסך של כ-342 מיליון ש"ח. הדיבידנד המצטבר בגין שנת 2017 הסתכם בכ-969 מיליון ש"ח. לפרטים ראה [ביאור א25 - הון](#).

ט. רכישה עצמית של מניות

ביום 5 במרס 2018 אישר דירקטוריון הבנק תכנית רכישה עצמית של מניות בהיקף של עד 700 מיליון ש"ח. תוכנית הרכישה העצמית תאפשר לבנק לנהל את ההון באופן יעיל יותר. לפרטים ראה [ביאור א25 - הון](#).